

รวมหลากหลายเรื่องเล่าเล่มเล็ก

เล่ากันเล็ก

■ นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

เล่าให้ลึก

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

เลขหมู่ AC9 2539ก 2554...
 เลขทะเบียน 00005373
 วันที่ 1.3 ค.ค. 2554

ISBN : 978-616-11-0583-9

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ที่ปรึกษา : อ่ำพล จินดาวัฒนะ

บรรณาธิการ : วิชัย โชควิวัฒน์, สุนีย์ สุขสว่าง

ออกแบบปกและรูปเล่ม : ไพโรจน์ ชินศิริประภา (ครูติง)

junior7936@yahoo.com | ๐๘ ๑๓๔๓ ๑๕๕๕๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ | จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี.เอ็น.เอส ครีเอชั่น ๐ ๒๕๕๖ ๓๘๔๖

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

๘๘/๓๙ หมู่ ๔ ติวานนท์ ๑๔ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๘๓๒ ๙๐๐๑

เว็บไซต์ : www.nationalhealth.or.th

คำนิยาม

ในทางพระพุทธศาสนา มักเรียกผู้คงแก่เรียนว่า **“พหูสูต”** คำคำนี้ ถ้าแปลตรงตามภาษาบาลีก็มีความหมายว่า **“ผู้ฟังมาก”** (พหู = มาก, สูต หรือ สูตตะ = ผู้ฟัง) อันเป็นปฐมบทของหัวใจนักปราชญ์ ๔ ประการ ซึ่งมีคำย่อว่า ส. จิ. ปุ. ลิ. ดัง **ท่านปรีดี พนมยงค์** นักปราชญ์รัฐบุรุษของไทย ได้ให้ความสำคัญสำคัญกับหัวใจแห่งการแสวงหาความรู้นี้ ถึงกับกล่าวว่า

“ในเมืองไทยสมัยผมเป็นนักเรียนสามัญนั้น แม้หลักสูตรวิชาไม่มากนักแต่ปัจจุบันนี้ แต่ครูได้อบรมการวิเคราะห์วิจารณ์ที่เป็นหลักโบราณของไทยและคติทางพุทธศาสนา และครูได้ย้ำให้จำ คติ ส. จิ. ปุ. ลิ. ที่จารึกในประกาศนียบัตรทุกๆ ชั้น ครูได้ให้จำคำโคลงต่อไปนี้

ส.	เสวนิตถ้อย	ทั้งผอง
จิ.	เจตนาครอง	ตริคัน
ปุ.	จณสอบสวนลอง	เลาเลศ
ลิ.	ชิตข้อคำตัน	เที่ยงแท้ กั้นลิม”

คนไทยรุ่นหลังจึงท่องคาถานักปราชญ์จนติดปากว่า “สุ. จิ. ปุ. ลิ. ฟัง คิด ตาม จด” ในปัจจุบัน “การฟัง” อาจเทียบเท่ากับการอ่าน “เพื่อแสวงหาความรู้” โดยนัยนี้ บุคคลผู้อ่านมาก ย่อมเรียกว่าเป็น “พหูสูต” ได้ด้วยเช่นกัน

ผมเองโชคดีที่ได้มีโอกาสคบค้าสมาคมอยู่ท่ามกลางกัลยาณมิตร ผู้เป็นพหูสูตที่โดดเด่นเป็นนักอ่านตัวยง จนเรียกได้ว่าเป็นหนอนหนังสือตัวพ่อ ก็เห็นจะได้แก่ **พื้หมอวิชัย ไชควิวัฒน์** นั่นเอง **คุณรสนา โตสิตระกูล** กัลยาณมิตรใกล้ตัวผมยังคงเคยพูดแซวถึงพื้หมอวิชัยอย่างชื่นชมว่า “พื้หมอแก่อ่านหนังสือมาก ถ้าตัดหนอนหนังสืออย่างแกไปหนึ่งตัว สงสัยค่าเฉลี่ยที่คนไทยอ่านหนังสือปีละ ๘ บรรทัด อาจจะเหลือแค่ ๔ บรรทัดก็ได้เนะ”

คนรู้จักกันมายาวนานย่อมรู้ดีในความเป็นนักเลงหนังสือของพื้หมอวิชัย ขอยกตัวอย่างประสบการณ์ของผมเอง เมื่อครั้งเดินทางไปสัมภาษณ์พื้หมอที่โรงพยาบาลประจำอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เมื่อ ๒๕ ปีก่อนโน้น ก็ยังนึกไม่ถึงว่าจะได้เจอห้องสมุดที่แน่นขนัดด้วยหนังสือนับพันเล่มที่บ้านพักแพทย์ในอำเภอกันดารสมัยนั้น

เนื่องเพราะภารกิจราชการอันยาวนานในกระทรวงสาธารณสุข จึงทำให้พื้หมอไม่มีเวลาขีดเขียนอะไรได้มากนักนอกจากบำเพ็ญตนเป็นนักอ่านเอาเรื่องมาอย่างเสมอต้นเสมอปลาย กล่าวคือเอาเรื่องทีอ่านมาบอกเล่าอย่างออกรสให้บรรดาเพื่อนมิตรและลูกน้องฟังในเวลาประชุมบ้าง ในช่วงเดินทางดูงานบ้าง หรือยามพบปะกันอย่างไม่เป็นทางการบ้าง

อันที่จริง พี่หมอวิชัยบำเพ็ญตนตามสูตร สุ. จิ. ปุ. ลี. มาโดยตลอด คือเมื่อฟังมากแล้ว ก็นำมาคิดต่อ ถ้ามให้แตกจากหนังสือที่อ่าน หรือจากเรื่องราวที่ฟังมา เมื่อได้ความรู้ที่ตรวจสอบกลับกรองถูกถ้วนดีแล้ว จึงเอามาบอกเล่าแบบมุขปาฐะเพื่อประดับสติปัญญาแก่พหูชนคนวงกว้าง ครั้นเกษียณจากราชการงานประจำในระยะ ๒-๓ ปีมานี้ พี่หมอจึงมีเวลาลิขิตขีดเขียนบอกเล่าเรื่องราวที่ได้อ่านได้ฟังมาเป็นตัวอักษรอย่างมีชีวิตชีวา หลากสาระ หลายรส ทั้งคติโลก คติธรรม อย่างครบเครื่อง

นอกเหนือจากเขียนหนังสือได้สนุกน่าอ่านแล้ว พี่หมอยังเล่าเรื่องได้ ลุ่มลึก แม้บางเรื่องเราเคยได้ยินได้ฟังมาแล้ว แต่ก็นึกไม่ถึงว่ายังมีแง่คิด มุมมองที่ลึกและต่างไปจากที่เราเคยรู้มาอย่างผิวเผิน และนี่คือเสน่ห์ของหนังสือเล่มนี้ โดยยังช่วยย่อยและย่อหนังสือ รวมทั้งเรื่องราวน่ารู้กว่า ๓๐ เรื่องไว้ในเล่มเดียวกัน

สำหรับท่านที่ไม่มีเวลาอ่านหนังสือมากเล่ม ยามว่าง ลองหยิบหนังสือเล่มนี้มาอ่านเพียงเล่มเดียว รับรองว่าอ่านเพลินจนจบไม่รู้ตัว แถมได้ความรู้ลึกซึ้งราวกับว่าได้ท่องจักรวาลแห่งบรรณพิภพมาอย่างเจเนจบ จนพอจะเรียกขานตัวท่านเองว่าเป็น **“พหูสูต”** ได้คนหนึ่งเลยทีเดียว •

สันติสุข โสภณศิริ

คำนำผู้เขียน

ข้อเขียนที่รวบรวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เคยได้รับการตีพิมพ์อยู่ในนิตยสาร วารสาร และจดหมายข่าวรวม ๕ ฉบับ ได้แก่ **สานพลัง** ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ **สุขศาลา** ของสำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ **คู่สร้างคู่สม** - นิตยสารที่มียอดพิมพ์จำหน่ายสูงสุดในประเทศไทย (ราวสามแสนฉบับ) **วารสารสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข** และ **สารสภาผู้สูงอายุ** ของสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ข้อเขียนส่วนใหญ่เคยตีพิมพ์ใน คอลัมน์ **เล่าให้ลึก** ใน **สานพลัง** ซึ่งเลือกมาเป็นชื่อหนังสือเล่มนี้ คอลัมน์ดังกล่าวเกิดจากคณะผู้จัดทำ **สานพลัง** ได้ฟัง “เรื่องเล่า” ของผู้เขียนที่เล่าในระหว่างการประชุมในโอกาสต่างๆ แล้วเห็นว่าน่าสนใจ ควรบันทึกไว้และเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสอ่าน จึงติดต่อทาบทามผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนรับปากทันที แม้จะมีงานเต็มมืออยู่แล้วแต่รับเพราะเห็นว่าเป็นของชอบและเพิ่มภาระเพียงเล็กน้อย เพียงเดือนละครั้งเท่านั้น ผู้จัดทำ “สานพลัง” เป็นผู้ตั้งชื่อคอลัมน์ ซึ่งกลายมาเป็นชื่อหนังสือนี้

กา ร อ่ า น
คือ การ เพิ่ม สาร
อาหาร แก่ สมอง

เพราะเห็นว่าเรื่องที่เล่ามีความลุ่มลึกที่น้อยคนจะรู้ งานนี้แทบไม่เป็นภาระต่อผู้เขียนเลย สามารถส่งต้นฉบับเป็นคนแรกให้ “สานพลัง” ได้เป็นประจำบ่อยครั้งส่งล่วงหน้าให้หลายเรื่องที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้เขียนเห็นว่างานนี้สำคัญ จึงทำได้แต่เนิ่นๆ ตามหลักที่ว่า “งานสำคัญ ต้องทำให้เป็นเรื่องไม่เร่งด่วน”

ส่วนที่สองเป็นการ “แนะนำหนังสือ” เริ่มต้นจากความเป็น “หนอนหนังสือ” ซึ่งเป็นที่รับรู้ของหลายๆ คน เมื่อ **คุณหมอโกมาตร จึงเสถียรทรัพย์** นักมานุษยวิทยาการแพทย์มือหนึ่งของประเทศไทย คัดออกวารสารรายสามเดือนคือ **สุขศาลา** โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ทำงานอยู่ในระดับฐานรากของระบบสุขภาพทั่วประเทศ ได้ติดต่อหาบามให้ผู้เขียนเป็นเจ้าของคอลัมน์ “อ่านมาแล้ว” ในวารสารดังกล่าว ซึ่งผู้เขียนก็รับปากด้วยความยินดีเช่นกัน

“เรื่องเล่า” ส่วนที่เหลือ ๔ ชิ้น สองชิ้นเคยตีพิมพ์ใน **คูสร้างคู่สม** คือ ๑. ผมถูกล้างกระเป๋าทิ้งใต้ลิ ๒. ท้องอินเล : ทะเลสาบ ๔ หมู่บ้าน

ในรัฐฉานของพม่า เรื่องที่ ๓ คือ ไปประชุมในคฤหาสน์โบราณที่เมือง
เบลลาจีโอ เคยตีพิมพ์ในวารสารสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และอีกหนึ่ง
เรื่องเคยตีพิมพ์ใน **สารสภาผู้สูงอายุ** คือเรื่อง **วาระสุดท้ายของชาร์ลส ดาร์วิน**

หลังจากเรื่องราวเหล่านี้ตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป มีหลายคนอ่านแล้ว
ชอบใจ และบอกว่าเป็นแฟนคอลัมน์ เมื่อขอเขียนเหล่านี้มีปริมาณมากพอ
สมควร ผู้เขียนจึงถือโอกาสรวบรวมเป็นเล่ม เพื่อให้ผู้สนใจสามารถหาอ่าน
ได้โดยสะดวก เชื่อว่าจะได้ทั้งสาระน่ารู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินตาม
สมควร •

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

ประธานกรรมการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

สารบัญ

ภาคหนึ่ง : เล่าให้ลึก

๑.	ดีพโทรต (Deep Throat)	๑๐
๒.	เคล็ด (ไม่) ลับในการเขียนนวนิยายรักของ “ยายหอม”	๑๕
๓.	เหตุใด “มนัส จรรยงค์” จึงมาเป็นนักเขียน	๒๓
๔.	เครื่องหมายวรรคตอนที่คนไทยไม่ใคร่รู้จัก	๒๙
๕.	อึกคังซังตัวจริง	๓๕
๖.	ปรากฏการณ์ “ราโชมอน”	๔๐
๗.	เรื่องเล่าจากอาจารย์ไกรฤกษ์	๔๕
๘.	อาณาจักรแห่งเงินตรา	๕๐
๙.	ระยะเวลาเสวยวิมุตติสุข หลังพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้	๕๕
๑๐.	พระอานนท์พุทธอุปัชฌาย์ : สุดยอดแห่งเลขานุการ	๖๓
๑๑.	อาการ ๓๒	๖๙
๑๒.	เรื่องเล่าจาก “หลวงแม่”	๗๓
๑๓.	ทำไมจึงเรียก สำนักงาน “หลักประกัน” สุขภาพแห่งชาติ	๗๗
๑๔.	อเมริกันแซร์	๘๐
๑๕.	ภาพสตรีระมุขยัยของเลโอนาร์โด ดา วินชี	๘๕
๑๖.	ไฮด์ปาร์ก (Hyde Park) ๑	๙๐
๑๗.	ไฮด์ปาร์ก (Hyde Park) (๒)	๙๕
๑๘.	หลักมินิสเกิร์ต (miniskirt)	๙๙
๑๙.	ตำนาน “บิกินี” (bikini) ๑	๑๐๓
๒๐.	ตำนาน “บิกินี” (bikini) ๒	๑๐๗

ภาคสอง : อ่านมาแล้ว

๑.	สงครามและสันติภาพ (War and Peace)	๑๐๐
๒.	เมรัยพิฆาต (L' assommoir)	๑๒๕
๓.	ประกายแห่งทวีปเอเชีย (The light of Asia)	๑๓๕
๔.	เดอะลาสเลกเชอร์ (The Last Lecture)	๑๔๐
๕.	๔๕ พรรษา ของพระพุทธรเจ้า	๑๔๗
๖.	ธัมมบัณฑิต ผู้พลิกฟื้นภิกษุณีสงฆ์	๑๕๓
๗.	ชาร์ลส คาร์วิน อัจฉริยะผู้สังเผล	๑๖๓
๘.	ขุนคานทนายเลือก	๑๗๓
๙.	เจ้าไล	๑๘๐
๑๐.	ลาโมโครซอฟต์มาช่วยโลก	๑๘๙
๑๑.	ประวัติศาสตร์สงครามการค้าบุตรี ไตรภาค	๑๙๗
๑๒.	เช้าวันใหม่ ในเงามืด : พิมพ์ อินทะบูล	๒๐๓

ภาคสาม : เรื่องเล่า

๑.	ท่องอินเล : ทะเลสาบ ๔ หมู่บ้าน ในรัฐฉานของพม่า	๒๑๐
๒.	ไปประชุมในคฤหาสน์โบราณที่เมืองเบลลาจีโอ	๒๒๕
๓.	ผมถูกล้วงกระเป๋าที่อิตาลี	๒๓๘
๔.	วาระสุดท้ายของชาร์ลส คาร์วิน	๒๕๖

■ มาร์ค เฟลท์ วัยหนุ่ม

■ มาร์ค เฟลท์ วัย๘๖ ปี

หากปราศจาก ‘ตีฟไทรต’
คงจะไม่มีวันได้ยินหรือเข้าถึงเกลปลับของนิกสัน
ที่บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์
ที่เจาะลึกเข้าไปในคดีวอเตอร์เกต”

กัฟโทรท Deep Throat

คอลัมน์นี้ชื่อว่า “เล่าให้ลึก” จึงขอประเดิมด้วยเรื่องทีลึกทั้งชื่อและเนื้อหา คือเรื่องของ “ดีพโทรท” (Deep Throat) ซึ่งเป็นเรื่องโด่งดังในประวัติศาสตร์การเมืองอเมริกันเมื่อกว่าสามทศวรรษมาแล้ว

“ดีพโทรท” เป็นฉายาของบุรุษลึกลับซึ่งเป็นผู้ให้เบาะแสและชี้หน้า **บ็อบ วู้ดเวิร์ด** นักข่าวหนุ่มหัวเห็ดแห่งหนังสือพิมพ์เดอะวอชิงตันโพสต์ ผู้ทำข่าวกรณีวอเตอร์เกตร่วมกับนักข่าวหนุ่มคู่วัยอ่อนกว่าหนึ่งปีคือ **คาร์ล เบิร์นสไตน์** จนมีส่วนสำคัญทำให้ประธานาธิบดีนิกสันถูกรัฐสภาตั้งกรรมาธิการสอบสวนเพื่อถอดถอน (Impeachment) และต้องลาออกจากตำแหน่งไปในที่สุด ทั้งๆ ที่เพิ่งชนะการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสมัยที่สองมาด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น นับเป็น

ประธานาธิบดีคนแรกและคนเดียวของสหรัฐที่ต้องลาออกจากตำแหน่ง

คดีนี้เริ่มต้นจากการจับกุมบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ลักลอบเข้าไปในอาคารวอเตอร์เกตในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับจัดประชุมใหญ่ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคเดโมแครต ปรากฏว่าบุคคลกลุ่มนี้เป็นเจ้าหน้าที่ของซีไอเอซึ่งเข้าไปปฏิบัติการลับ คือติดตั้งเครื่องดักฟังการประชุมของพรรคคู่แข่งของผู้นำประเทศ ในที่สุดถูกสาวไปจนถึงตัวประธานาธิบดี ซึ่งมีความพยายามทำความผิดซ้ำสอง คือขัดขวางกระบวนการสืบสวนสอบสวน และทำลายหลักฐานสำคัญ คือการลบเทปตอนสำคัญของการสนทนาลับระหว่างประธานาธิบดีกับคนใกล้ชิด

การก่อกวนเรื่องนี้กระทำอย่างต่อเนื่องกว่าสองปี กว่านิกสันจะ “จนตรอก” และยอมลาออก บ็อบ วู้ดเวิร์ด สรุปรื่องนี้ว่า “หากปราศจาก ‘ดีพโทรต’ และปราศจากคนอื่นอีกมากที่ให้ข้อมูลอย่างลับๆ ปราศจากอัยการ ผู้พิพากษาชิริก้า สภาสูงและสภาล่าง คงจะไม่มีวันได้ยินหรือเข้าถึงเทปลับของนิกสันที่บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เจาะลึกเข้าไปในคดีวอเตอร์เกต”

บ็อบ วู้ดเวิร์ด ยึดถือจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด ไม่ยอมเปิดเผยแหล่งข่าวสำคัญของเขาว่า “ดีพโทรต” คือใคร ทำให้เกิดการวิเคราะห

คาดเดากันต่างๆ นานา ทำเป็นหนังสือและวิทยานิพนธ์ ออกมานับสิบๆ เล่ม จนกระทั่ง ๓๓ ปีต่อมา เจ้าตัว “ดีฟโทรต” ซึ่งอยู่ในวัยชรา อายุถึง ๘๘ ปี และมีอาการความจำเสื่อมแล้ว เป็นผู้เปิดเผยตนเอง โลกจึงได้รู้ว่า “ดีฟโทรต” คือ มาร์ค เฟลท์ (Mark Felt) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ เอฟ บี ไอ ของสหรัฐฯ ซึ่งบ๊อบ วู้ดเวิร์ด ยืนยันเรื่องนี้ ด้วยการเขียนหนังสือออกมาเล่มหนึ่งชื่อ The Secret Man : The Story of Watergate's Deep Throat แปลเป็นไทยแล้วโดย โรจนา นาเจริญ ตั้งชื่อว่า ดีฟโทรต บรูซแห่งวอเตอร์เกต

“ดีฟโทรต” เป็นชื่อฉายาที่ ไฮเวิร์ด ไชมอนส์ บรรณาธิการบริหาร ของหนังสือพิมพ์เดอะวอชิงตัน โพสต์ เป็นคนตั้งให้ตามชื่อหนังเอ็กซ์ที่โด่งดังมากในยุคนั้น นำแสดงโดย ลินดา เลิฟเลส หรือชื่อจริงคือ ลินดา บอร์แมน เป็นเรื่องราวของหญิงประหลาดที่มีปุ่มกระสันอยู่ “ลึกลงไปถึง คอหอย” (Deep Throat) จะถึงจุดสุดยอดเมื่อทำ “โอบธูกามา” (Oral Sex) ให้แก่ชายที่มีอวัยวะเพศยาวจนเข้าไปถึงปุ่มกระสันในคอหอยของเขา ไฮเวิร์ด ไชมอนส์ เลือกชื่อนี้ เพราะงานชิ้นนั้นๆ ของบ๊อบ วู้ดเวิร์ด ที่กระทำกับแหล่งข่าวรายนี้ “เป็นไปในลักษณะเจาะลึกเบื้องหลังของเหตุการณ์ (Deep Background) ซึ่งในวงการหนังสือพิมพ์หมายถึง นำข้อมูลไปรายงานเป็นข่าวได้ แต่ระบุหรือเปิดเผยแหล่งข่าวไม่ได้” •

“เพราะความเพ้อฝันและเคลิบเคลิ้มอันงดงามของฉันทัน
บัดนี้ได้กลายเป็นสมบัติกลางของประชาชน
ยิ่งเสียกว่าที่จะนับเป็นสมบัติของตนเองโดยลำพังเสียแล้ว
เธอหวงแทนสิ่งนี้ไว้ เท่ากับหวงแทนต่อประชาชน”
ยาขอบ

เคล็ดลับ (ไม่) ลับในการเขียน นวนิยายรักของ “ยาขอบ”

ตามทัศนะของผู้เขียน ในบรรดานวนิยายไทยในรอบร้อยกว่าปี นับแต่เริ่มงานประพันธ์ประเภทนี้ในประเทศไทย นวนิยายเรื่องยิ่งใหญ่ที่สุดคือ **ผู้ชนะสิบทิศ** ของ **ยาขอบ** (โชติ แพร่พันธุ์) ทั้งนี้ด้วยเหตุผล ๔ ประการ คือ

๑) เป็นงานที่**มีความใหม่ (novelty)** แตกต่างจาก “นิยายอิงพงศาวดาร” ที่เคยเขียนกันมาก่อนและเป็นที่ยอดนิยมในยุคนั้น (ซึ่งจะขยายความต่อไป)

๒) เป็นงานที่**สูงค่าทางวรรณกรรม** โดยเฉพาะในด้านของสำนวน ไวยากรณ์ และบทเจรจาที่ชวนให้ผู้อ่านคล้อยตามและติดตาม

๓) เป็นงานที่ครองใจประชาชนอย่างกว้างขวางและยาวนาน มีผู้ติดตามอย่างใจจดใจจ่อ ทั้งขณะปรากฏโฉมในหนังสือพิมพ์รายวัน ครั้งแรก จนกระทั่งได้รวมพิมพ์เผยแพร่หลายครั้ง และนำมาทำเป็นละครโทรทัศน์หลายคราว

๔) เป็นงานวรรณกรรมของไทยที่ยาวที่สุด ที่ยังไม่มีใครลบสถิติได้อย่างยาวนาน (จน **พนมเทียน** มาลบสถิติด้วยการเขียน “**เพชรพระอุมา**” ทำสถิติเป็นนวนิยายที่ยาวที่สุด จนถึงปัจจุบัน) และมีลักษณะที่เหมือนวรรณกรรมยิ่งใหญ่หลายเรื่องทั้งของไทยและของโลก คือเขียนไม่จบ เช่น “**พี่น้องคารามาซอฟ**” ของ **ดอสโตเยฟสกี** และ **ขุนช้างขุนแผน** ของไทย

“ความใหม่” ของ “**ผู้ชนะสิบทิศ**” เป็นความใหม่ทั้งรูปแบบและเนื้อหา ในแง่รูปแบบ คือ เป็นนวนิยายที่เขียนอย่างพงศาวดาร นั่นคือมีบทเจรจายาวเหยียดโดยไม่มีเครื่องหมายคำพูดอยู่เลย ในแง่เนื้อหาก็ดังที่ยาขอบได้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับนักประพันธ์ “เก่าๆ” ไว้เองว่า

“ท่านเขียนลักษณะนิสัยตัวเอกของท่านด้วยท่วงท่าของพวกพระเอกในสมัยจักรๆ วงศ์ๆ คือ ถึงบทโลมแล้วได้เกี่ยวพาราสิกันแล้วก็เลยได้เสียถึงเนื้อถึงตัวกันทีเดียว ซึ่งก็ดูว่าเป็นรสชาติที่ทันใจและสมกับอารมณ์ของนักอ่านเอามากๆ เสียด้วย แต่บทที่ฉันเขียนนั้นให้

โลมกันทยอยแล้วก็ยังมิได้เลยไปถึงการได้เสีย เป็นรหัสใหม่ที่ไม่ปรากฏแก่เรื่องชนิดนี้ในอื่นๆ จดหมายจากผู้อ่านมากมายก็โจมตีมาพากันว่า เขียนบ้าง อะไรก็ไม่รู้ ติดตามอ่านมาเป็นวรรคเป็นแวน นี้กว่าจะได้ดูดี กลับมาเจอเจ้าพระเอกชนิดกะเทยเสียแล้ว”

แต่แนวแปลกใหม่นี้เองที่กลับทำให้มีแฟนติดตามนวนิยายเรื่องนี้กันมากมาย ซึ่งยาชอบเห็นว่าเป็นสิ่งที่ “ฉันคิดว่าได้พบประตูลับที่เข้าไปนั่งในหัวใจท่านผู้อ่าน... ฉันแน่ใจว่าถ้าฉันให้ท่านผู้อ่านสมประสงค์ในด้านอารมณ์รื่นเริงหรืออ่อนไหวไปกับตัวหนังสือของฉัน ท่านผู้อ่านก็ย่อมชื่นฉ่ำมีความสุข แต่ในคราวเดียวกัน ฉันจะเขียนมิให้ท่านผู้อ่านสมประสงค์ในด้านอารมณ์รื่นเริงหรืออ่อนไหวไปกับตัวหนังสือของฉัน ดังนี้ ท่านผู้อ่านก็คงจะหงุดหงิดที่เหตุการณ์มิได้เป็นไปอย่างใจ โดยทางลับ — ก่อความหงุดหงิดให้เรื่อยๆ ในท่ามกลางความเพลิดเพลินนี้แหละ ฉันก็คงจะเข้าไปถึงความสนใจอันเร้นลับของท่านผู้อ่านได้”

ยาชอบเขียนเรื่อง “ผู้ชนะสิบทิศ” เป็น “นิยายรัก” เรื่องแรก เมื่ออายุได้เพียง ๒๔ ปี ก่อนหน้านั้นราวสองปี ยาชอบมีงานเขียน “เรื่องตลก” ไม่กี่ชิ้นในฐานะ “มวยแทน” เท่านั้น โดย กุหลาบ สายประดิษฐ์ หรือ ศรีบูรพา ได้ก่อตั้ง “คณะสุภาพบุรุษ” ออกหนังสือ “สุภาพบุรุษรายปักษ์”

และยาชอบได้รับมอบหมายให้เขียนเรื่องตลกแทน **ครูบ ไซยวสุ** เจ้าของนามปากกา **“ฮิวเมอริสต์”** ซึ่งขาดส่งต้นฉบับ นามปากกา **“ยาชอบ”** นี้ ศรีบูรพาตั้งให้ โดยเขียนชื่อ **W.W. Jacob** นักเขียนเรื่องชวนหัวในหนังสือพิมพ์สเตรนด์ของอังกฤษ

ยาชอบเรียนหนังสือถึงชั้นมัธยมปีที่ ๔ สมัยนั้น เท่ากับ ม. ๒ สมัยนี้ นับว่าเรียนไม่สูง แต่เทียบกับคนทั่วไปสมัยนั้นก็นับว่าเรียนสูงไม่น้อย พอประเดิมเขียนนิยายก็เขียนจนยาวเหยียดโดยเขียนๆ หยุดๆ ยาวนานถึง ๒๕ ปี จนวาระสุดท้ายของชีวิต และกลายเป็นงานชิ้นเอก (Masterpiece) ที่ได้รับความนิยม ตั้งแต่เริ่มต้น จึงน่าสนใจว่าจะไร ทำให้ยาชอบประสบความสำเร็จดังงามเช่นนั้น

ความสำเร็จของ **“ผู้ชนะสิบทิศ”** ในฐานะ **“นิยายอิงพงศาวดาร”** ซึ่งยาชอบเองชอบที่จะเรียกงานชิ้นนี้ว่า **“นิยายปลอมพงศาวดาร”** มากกว่านั้น โชคดีของวงการประพันธ์ไทยที่ยาชอบได้เล่าเรื่องเบื้องหลังไว้ไม่น้อย ปรากฏทั้งในบทความและคำนำหนังสือของยาชอบหลายเล่ม ประกอบกับมีเพื่อนนักประพันธ์ได้เขียนถึงไว้เป็นอันมาก ทำให้เราสามารถหาคำตอบเรื่องนี้ได้ไม่ยาก เคล็ดในการเขียนของยาชอบจึงมิใช่เคล็ดลับแต่อย่างใด

โดยสรุป นิยายเรื่อง **“ผู้ชนะสิบทิศ”** เป็นเรื่องประเภท **“รักๆ รบๆ”**

เรื่องรบนั้น ยาชอบได้ความรู้มากมายจากนิยายอิงพงศาวดารของจีน รวมทั้งวรรณกรรมไทยอย่าง “อิเหนา” เป็นต้น ประกอบกับประสบการณ์ชีวิตอันระหกระเหินและโลดโผน เคยไปมีอาชีพเป็นจ๊อกก็ซึ่ม้าแข่งอยู่ระยะหนึ่ง ทำให้ “จะเด็ด” สามารถที่จะซึ่ม้ากรายทวนได้อย่างสง่างามสมจริง ส่วนเรื่องรักนั้น ยาชอบเขียนจากประสบการณ์ในชีวิตของตนเองโดยแท้

ยาชอบเป็นทั้งคน “เจ้าชู้” และ “เสื่อผู้หญิง” ดังที่ **เทียน เหลียวรักวังศ์** นักประพันธ์ ผู้ที่ยาชอบถือเป็น “เพื่อนผู้เสมือนพ่อ” เคยเขียนไว้ในคำนำ “จดหมายรักของยาชอบ”

“เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ไปได้งานโฆษณาที่ห้างขายยาเพ็ญภาค ก็พบรักกับ “จรัส” ลูกสาวของนายห้าง ที่ต่อมาให้กำเนิดบุตรชายเพียงคนเดียวคือ **มานะ แพร่พันธุ์** บรรณาธิการหนังสือพิมพ์บ้านเมืองในเวลาต่อมา

เมื่ออายุ ๓๒ ปี และประสบความสำเร็จในการประพันธ์จนมีชื่อเสียงโด่งดังแล้ว ก็ยังพบรักกับ “พนิดา ภูมิศิริทัต” ซึ่งมีวัยเพียง

■ จดหมายรักของยาชอบ

■ ยาชอบ

๒๐ ปีเท่านั้น ขณะนั้นยาชอบมีภรรยาแล้วถึง ๔ คน แต่ก็ได้ห่มเทศร้าง
ตำนานรักครั้งนั้นด้วยการตัดสินใจบวช ด้วยเหตุผลที่บอกกับภริยาว่า
ฉันจะจัดการชำระตัวให้สะอาด สำหรับคนที่จะได้แต่งงาน เป็นพิธีมงคล
ครั้งแรกในชีวิต”

เมื่ออายุได้ ๓๘ ปี ยาชอบไปทำภาพยนตร์ที่เขมรกับเพื่อนรัก
คือ **มนัส จรรย์รงค์** โดยการชักนำของ **นายเลียง ไชยกาล** ยาชอบไปใน
ฐานะ ผู้เขียนบท ผู้กำกับ และพระเอก แต่หนังถ่ายทำไม่จบ เพราะ
ยาชอบได้พานางเอกหายไปจากกองถ่าย

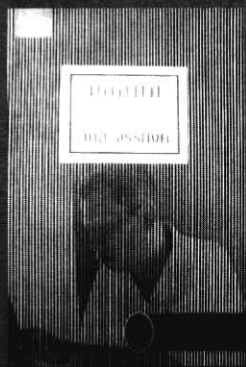
บทสนทนาที่เป็นคำเกี้ยวพาราสีอันหวานหยาดเยิ้มตลอดเรื่อง
ของผู้ชนะสิบทิศนั้น ยาชอบเล่าไว้เป็นคำตอบชัดเจนว่ามีที่มาอย่างไร ดังนี้

“ฉันตั้งพิธีในอันที่จะเริ่มเขียนนี้ด้วยความวิตถารไม่น้อย และ
ไม่น่าจะมีผู้คาดไปถึง โดยปกติแม้จนปัจจุบันนี้ ความสุขอันยอดเยี่ยม
ของฉัน คือการเขียนจดหมายถึงผู้หญิง คราเมื่อฉันจะเริ่มเขียนหนังสือนั้นก็
มีมาร่าพึงคนึงคิดด้วยตนเองว่า ความรัก ความคิดถึง หรือการโหยโลม
และคลั่งแค้น หวงหึง ตลอดจนความจงหองผยองตนเหล่านี้ มีอชัณ
สวะอย่างเรานี้ ถ้ามาประดิษฐ์คิดแต่งด้วยสมอง ที่ไหนมันจะเข้าหุมมนุษย์
สู่ไปโลกเสียจากบรรดาจดหมายที่เราเขียนไปแล้วไม่ได้...”

อย่างไรอารมณ์รักอารมณ์คิดถึงเหล่านั้น มันก็เป็นสิ่งที่ได้เกิดขึ้นจริงๆ กับจิตใจของเรา ถ้อยคำที่เกิดจากความจริงใจภายในคงจะเพริศพรึงดีกว่าที่จะมาประดิษฐ์ประดอยแต่งเป็นแน่ เมื่อได้คำนี้แล้ว ฉันก็ออกวิ่งเที่ยวขอจดหมายของฉันคืนมาจากบรรดาผู้รับทั้งหลาย รวบรวมคืนได้ราว ๗๐๐ ฉบับ แล้วก็มาลอกบางประโยคบางตอนที่เห็นว่าจะใช้เขียนหนังสือในเบื้องหน้าได้เข้าไว้ เป็นอันว่าฉันก็ได้สร้างเครื่องมือพรรณนาความเรียงในเรื่องรักๆ ใคร่ๆ ไว้สำหรับตนเองใช้ จากสิ่งที่เป็นของตนเองแต่ดั้งเดิมมานั่นเอง”

นอกจากจดหมายราว ๗๐๐ ฉบับที่ขอคืนมาได้ จดหมายที่เหลือที่ไม่ได้คืนมา ยายขอบได้ต่อว่าไว้ว่า “การกระทำอันนี้ มิได้เพียงว่าเธอใจดำ และลงโทษเฉพาะฉันผู้เดียว เธอได้ทำอย่างอกุศนุญโทษไว้ เธอได้ใจดำและทำร้ายมหาชนอีกเป็นอันมากด้วย เพราะความเพ้อฝันและเคลิบเคลิ้มอันงมงายของฉันนั้น บัดนี้ได้กลายเป็นสมบัติกลางของประชาชน ยิ่งเสียกว่าที่จะนับเป็นสมบัติของฉันเองโดยลำพังเสียแล้ว เธอวางแผนสิ่งนี้ไว้เท่ากับวางแผนต่อประชาชน” •

“ผู้อ่านคงจะรู้จักพิษสงของความหึงหวงดี
สำหรับ **มนัส จรรยงค์**

นอกจากมันจะทำให้เขาตัวรุ่มๆ เหมือนคนเป็นไข้แล้ว
มันยังเป็นแรงผลักดันให้เขาเขียนเรื่องสั้นเรื่องแรก
ในชีวิตของเขาขึ้นมาสำเร็จ”

เหตุใด มณัส จรรยางค์ จึงมาเป็นนักเขียน

นับถึงปัจจุบัน **มณัส จรรยางค์** เป็นนักเขียนเรื่องสั้นที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในวงวรรณกรรมไทย วงการนักเขียนไทยได้ตั้งฉายาให้มณัส จรรยางค์อย่างไม่เป็นทางการว่า “ราชาเรื่องสั้นไทย” และมีการเปรียบเทียบมณัส จรรยางค์ กับนักเขียนเรื่องสั้นที่โดดเด่นในต่างประเทศ เช่น “คอลลด์เวลล์ จากกลุ่มแม่น้ำเพชร”

ในฐานะที่เขาเป็นคนเพชรบุรีโดยกำเนิด และ **อัศศิริ ธรรมโชติ** ผู้ได้รับรางวัลซีไรต์ในประเภทเรื่องสั้น ก็เรียกมณัส จรรยางค์ ว่า “ครูมณัส” เมื่อครบรอบ ๑๐๐ ปีเกิดของมณัส จรรยางค์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักพิมพ์ “แพรวสำนักพิมพ์” ในเครืออมรินทร์ก็ได้จัดพิมพ์ “รวมเรื่องสั้นอันเป็นที่รัก” ของมณัส จรรยางค์ ออกมาเพื่อเป็นที่ระลึก และถือเป็นการเชิดชูเกียรติแก่ “ราชาเรื่องสั้นไทย” หลังจากที่ยมณัส จรรยางค์ ล่วงลับไป

แล้ว ๔๒ ปี นับตั้งแต่วันถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๘

ตลอดชีวิตซึ่งไม่เป็นฆราวาส คือ ๕๘ ปี ๘ เดือน มนัส จรรย์รงค์ ผากมรดกวรรณกรรมไว้เป็นเรื่องสั้นกว่า ๑,๐๐๐ เรื่อง นวนิยาย ๒๐ เรื่อง และสารคดีอีกจำนวนไม่น้อย เรื่องสั้นที่โดดเด่นที่สุดคือ **“จับตาย”** ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ต่อมาได้รับเกียรติสูงสุด คือได้รับการคัดเลือกจากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย เป็น ๑ ใน ๔ เรื่องสั้นของนักเขียนไทย แปลเป็นภาษาอังกฤษ (ทรงแปลโดยพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร) ตีพิมพ์ในหนังสือ Span ร่วมกับนักเขียนคนอื่นๆ ของเอเชีย นับเป็นเกียรติยศอันสูงส่งของนักเขียนไทย ซึ่งมนัส จรรย์รงค์ก็ภาคภูมิใจกับเกียรติยศนี้มาก เพราะเป็นการยกย่องจากวงการนักเขียนด้วยกันเอง ทั้งนี้ ผู้มีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกงานชิ้นนี้สู่สากล คือ **ดร.วิทย์ ตีระศรียานนท์** ผู้ประพันธ์หนังสือ “วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์” อันลือลั่นในวงวรรณกรรมไทยเมื่อหลายสิบปีมาแล้ว

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทยได้ประกาศเกียรติยกย่องมนัส จรรย์รงค์ เป็น ๑ ใน ๑๕ นักเขียนเรื่องสั้นดีเด่นในรอบ ๑๐๐ ปีเรื่องสั้นไทย จากเรื่อง **“จับตาย”** ซึ่งต่อมาได้มีการนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ด้วย นอกจากเรื่องจับตายที่เป็นงานที่โดดเด่นที่สุดแล้ว มนัสยังมีงานเรื่องสั้นที่ดีเด่นอีกเป็นจำนวนมาก เช่น **ซาเก๊ะ**

ท่อนแขนนางรำ และ ครูแก เป็นต้น เรื่อง ครูแก เป็นเรื่องสั้นอีกเรื่องหนึ่ง
ที่มีผู้นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเรื่อง ท่อนแขน
นางรำ มีผู้นำไปดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ตอนหนึ่งในเรื่อง "ผี ๓ บาท"

มนัส จรรย์รงค์ เกิดวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๐ บิดาเป็น
ทนายความ มีพี่น้องท้องเดียวกันรวม ๑๐ คน มนัสเป็นลูกคนโต แม่สอน
ให้อ่านหนังสือตั้งแต่อายุได้ ๓ - ๔ ขวบ ต่อมาเข้าเรียนที่ "ศาลา-คามวาสี"
ซึ่งเป็นโรงเรียนใกล้บ้าน จนอายุ ๘ ขวบ จึงเข้าเรียนที่โรงเรียนประจำ
จังหวัดเพชรบุรี จนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๒ (เทียบเท่าชั้นประถม ๖ ในปัจจุบัน)
บิดาจึงส่งเข้าไปเรียนต่อในจังหวัดพระนครที่โรงเรียนวัดสุฆมาลย์
(วัดพิชัยญาติ) ต่อมา เข้าเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา ที่นั่น มนัสได้เป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน และได้เรียน
ดนตรีไทยกับครูดนตรีจนเชี่ยวชาญดนตรีหลายชนิด แต่เรียนได้ถึงชั้น
มัธยมปีที่ ๗ ครอบครัวก็เรียกตัวให้กลับบ้าน ต่อมาได้ทำงานเป็น
สารวัตรศึกษา แต่ทำได้ช่วงสั้นๆ ก็หนีออกจากบ้านเพื่อออกไปเผชิญ
โชคกับเพื่อน โดยใช้ผ้าขาวม้าผูกเป็นเปลชุกตัวนอนอยู่ใต้ท้องรถไฟ
ไปทางใต้ แต่การรถจذبได้ ถูกไล่ลงกลางทาง ต้องเดินนับไม้หอม
รถไฟกลับบ้าน

มนัส จรรย์รงค์ มีโอกาสอ่านงานวรรณกรรมไทยจำนวนมาก

มาตั้งแต่เด็ก เหมือนนักประพันธ์ไทยสมัยก่อนหลายคน โดยเมื่อเข้าไปเรียนหนังสือต่อในกรุงเทพฯ พ่อฝากให้ไปอยู่ในบ้านเจ้าพระยาภาณุวงศ์ มหาโกษาธิบดี ตอนกลางคืนมีหน้าที่ต้องอ่านหนังสือประเภทวรรณกรรมให้ลูกสาวคนโตของท่านเจ้าคุณฟัง

ที่เพชรบุรี มนต์ จรรยาดี พบรักกับ อ่อม บุนนาค ลูกสาวข้าหลวงเมืองเพชร จากการได้เข้าไปเป็นครูสอนดนตรีไทยให้ และในที่สุดมนต์ได้สร้างตำนานรักอันลือลั่นโดยพาคู่รักเสี่ยงชีวิตหนีไปใช้ชีวิตครอบครัวอย่างยากลำบากอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นการ “เสี่ยงชีวิต” เพราะถ้า “พ่อตา” จับได้ มีหวังถูกฆ่า

จากตำนานรักของมนต์นี่เอง ทำให้มนต์ตัดสินใจเขียนเรื่องสั้น จนกลายเป็นอาชีพหลักของเขาจนชั่วชีวิต มนต์เล่าเรื่องนี้ในการให้สัมภาษณ์ **‘รงค์ วงษ์สวรรค์** ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ตั้งแต่ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ และตีพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้ง ว่า “ถ้ามีคนสนใจกันบ้างว่านักเขียนเริ่มต้นขึ้นมาอย่างไร และทำไมเขาจึงเป็นนักเขียน” “ความหึงหึงครับ” นั่นคือเหตุผลของมนต์ จรรยาดี “...ตอนที่อ่อมเขาย้ายไปอยู่ราชบุรี มีนักประพันธ์คนหนึ่งไปสอนดนตรีให้เขาแทนผม ชื่อสนิท อรรถจินดา คุณทำจะไม่ทันกระมัง คุณสนิทมีชื่อเสียงอยู่ในสมานมิตรบันเทิงของเฉลิมวุฒิ ในสารานุกรมของ

คุณหลวงสาธาฯ แล้วก็ในหนังสืออะไรต่ออะไรอีกหลายเล่ม เวลาเขียนใช้นามปากกาว่า ส. อรรถจินดา คุณสนิทเขียนหนังสือดีมากครับ แต่ผมไม่เคยคิดเลยตอนนั้น อัจฉาและหึงเขาทำเดี่ยว...”

ผู้อ่านคงจะรู้จักพิษสงของความหึงดี สำหรับมันส์ จรรยาดี นอกจากมันจะทำให้เขาตัวรุ่มๆ เหมือนคนเป็นไข้แล้ว มันยังเป็นแรงดันให้เขาเขียนเรื่องสั้นเรื่องแรกในชีวิตของเขาขึ้นมาสำเร็จ เขาเลยตั้งชื่อเสียโก้หรูว่า “คู่ทุกข์ - คู่ยาก” ใช้นามปากกาว่า อ. มันส์วีร์ แปลออกมาตรงๆ เลยว่า อ้อม - ผู้กล้าหาญ หรือ อ้อม - ใจเด็ด นามนี้เขายังคงใช้อยู่เป็นครั้งคราวจนตลอดชีวิต

“เขียนเสร็จแล้วก็ส่งไปที่เดลิเมล์วันจันทร์ของคุณหลุยศิริวัต ตอนนั้น ป. บุรณปกรณ์ เป็นผู้ควบคุมแผนกบันเทิงอยู่...” เขาหยุดไปนิดหนึ่งทบทวนความหลัง “...ก. สุรางคนางค์ ก็เพิ่งเริ่มเหมือนกัน เรียกว่ารุ่นเดียวกันได้ ดูเหมือนเรื่องคุณ ก. ลงทีหลัง คู่ทุกข์-คู่ยากของผมสิบห้าวันเท่านั้น อีตอนที่เรื่องได้ลงนี่ซี ตื่นเต้นกันใหญ่ ผมกวานชื่อหนังสือแจกคนเสียแทบทั้งจังหวัด...” เขาหัวเราะเอิ๊กอ้ากบำเห็งใจความชอบตัวเอง “...ทีนี้ก็เลยเขียนกันเรื่อยไป สดุ้งสยองไม่ได้ก็ไม่สำคัญความหึงของผมรุนแรง เราไม่เคยแพ้ใครอย่างว่า...” •

“ ”

“หลายคนยังเข้าใจผิด คิดว่าเครื่องหมายวรรคตอน
ไม่มีในภาษาไทย ซึ่งไม่เป็นความจริง
บ้ายินดีที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
ได้นำเครื่องหมายวรรคตอนมาใช้ประโยชน์
ซึ่งควรถือเป็นแบบอย่างที่ดี

เครื่องมือมายวรรคตอน ที่คนไทยไม่มีใครรู้จัก

“เครื่องมือมายวรรคตอน” เป็นเครื่องมือการเขียนที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้ถูกต้อง ชัดเจน และไม่สับสน หรือถึงขั้นเข้าใจผิด แต่น่าเสียดายที่ผู้ใช้ภาษาไทยโดยทั่วไปไม่ได้นำเครื่องมือมายวรรคตอนมาใช้เท่าที่ควร แม้จะมีผู้พยายามสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือมายวรรคตอน เช่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งทรงได้รับพระราชสมัญญานามว่า “**พระมหากษัตริย์เจ้า**” หรือ “**กษัตริย์นักปราชญ์**” แต่เราก็มิได้ดำเนินตามรอยพระยุคลบาทของพระองค์ท่านในเรื่องนี้ พระราชนิพนธ์ของท่านโดยเฉพาะบทประพันธ์ต่างๆ ที่ทรงแปลมา เช่น งานประพันธ์ของวิลเลียม เซคสเปียร์ จะทรงใช้เครื่องมือมายวรรคตอนตามต้นฉบับ ทำให้อ่านง่าย ไม่สับสน และไม่เข้าใจผิด

ในวงการกฎหมาย ๗พณฯ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี และอดีตนายกรัฐมนตรี ก็มีความพยายามชักจูงให้ใช้เครื่องหมายวรรคตอนในกฎหมาย แต่ก็ไม่เป็นที่ยอมรับ ทำให้มีปัญหาและความสับสนในการตีความกฎหมายเกิดขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะไม่ยอมนำเครื่องหมายวรรคตอนมาใช้

นอกจากไม่นำเครื่องหมายวรรคตอนมาใช้อย่างเต็มที่แล้ว หลายคนยังเข้าใจผิดว่าเครื่องหมายวรรคตอนไม่มีในภาษาไทย ซึ่งไม่เป็นความจริง น่ายินดีที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้นำเครื่องหมายวรรคตอนมาใช้ประโยชน์ ซึ่งควรถือเป็นแบบอย่างที่ดี

มีเครื่องหมายวรรคตอนบางเครื่องหมายที่ใช้บ่อยในภาษาอังกฤษ แต่คนไทยส่วนมากไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย คือ **เครื่องหมายขีด** ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า **En rule** และ **Em rule**

คนไทยทั่วไปจะรู้จัก เครื่องหมาย **ยัติภังค์** (hyphen) คือ ขีดสั้นๆ ซึ่งในภาษาอังกฤษมี ที่ใช้ ๒ ลักษณะ คือ

๑) ใช้ขีดหลัง “อุปสรรค” (prefix) เพื่อป้องกันความสับสนกับคำที่คล้ายกัน เช่น co-op กับ coop ; re-cover กับ recover ; re-treat กับ retreat ; un-ionized กับ unionized

คำอุปสรรค เช่น anti- และ semi- อาจไม่ต้องมียัติภังค์ เช่น antihypertensive, semiconductor แต่หากคำต่อมาเป็น สระ ก็มักต้องมียัติภังค์ เช่น anti-inflammatory, anti-infective นอกจากนี้ ถ้าคำตามเป็นอักษรตัวใหญ่ ก็ต้องมียัติภังค์ เช่น an-Darwinian, sub-Saharan

๒) ใช้กับคำนามที่เป็นคำผสม และคำคุณศัพท์

- คำผสมที่มักใช้ยัติภังค์ เช่น well-being, side-effect, extra-articular และ Director-General เป็นต้น

- ใช้กรณีเป็นคุณศัพท์ เช่น breast milk (น.) breast-milk substitutes (คุณ.), low cost (น.) low-cost treatment (คุณ.), และทั้งกรณีเป็นคุณศัพท์แสดงคุณสมบัติ (attributive) หรือคุณศัพท์ที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกริยา (predicative) เช่น up-to-date data แต่จะไม่มียัติภังค์ในประโยค the data are up to date

ปกติหลังคำวิเศษณ์ (adverb) จะไม่มียัติภังค์ เช่น carefully developed plan แต่อาจใช้ยัติภังค์เพื่อมิให้เข้าใจผิดว่าเป็นคุณศัพท์ (adjective) เช่น little-used car (รถที่ใช้งานน้อย) กับ little used car (รถใช้แล้วขนาดเล็ก)

เครื่องหมายยัติภังค์นี้ เป็นขีดสั้น และไม่มีเว้นวรรคหัวท้าย ส่วนเครื่องหมาย En rule ยาวเป็น ๒ เท่าของยัติภังค์ และไม่มีเว้นวรรคหัวท้าย ใช้ใน ๒ กรณี คือในความหมาย “และ” กับ “ถึง”

ใช้ในความหมาย “และ” เช่น case-control study, risk-benefit analysis, gas-liquid chromatography, oil-water interface

ใช้ในความหมาย “ถึง” เช่น ๑๒-๑๔ กันยายน, หน้า ๑-๑๐, กรุงเทพฯ-พัทธยา

ถ้านำด้วย “from” หรือ “between” ไม่ใช้ En rule

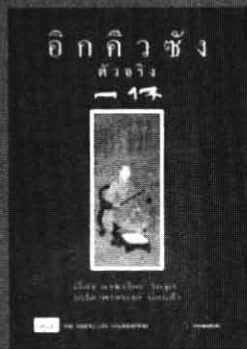
เช่น from ๑๙๙๐ to ๒๐๐๐, between ๗ to ๑๐ am.

สำหรับเครื่องหมาย Em rule จะเป็นขีดยาว ๓ เท่าของยัติภังค์ และมีเว้นวรรคหัวท้าย ใช้ในกรณีต่างๆ ได้แก่

- เพื่อคั่นข้อความที่ใช้อธิบายหรือขยายความเนื้อความข้างหน้า
- เพื่อคั่นข้อความในประโยคที่ยาวหรือซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น
- เพื่อใส่ข้อความที่แย้งหรือให้อารมณ์ขันก่อนจบประโยค
- เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการจงใจละเว้นคำหรือส่วนของคำ เช่น ไม่ให้หยาบคาย หรือ โจ่งแจ่งเกินไป
- เพื่อแสดงข้อความในวงเล็บ
- เพื่อใส่รายการหรือคำพูด หรือวลีแทรกหรือต่อท้ายประโยค •

?

ปัญหาและความสับสน
ในการตีความกฎหมายเกิดขึ้น
ส่วนหนึ่งเป็นเพราะไม่พจนานำ
“เครื่องหมายความวรรณคดี” มาใช้

“ความหลงและความทุกข์ของเรา หากเปรียบเทียบกับขนาดของทะเลสาบมึวากะละก็ กลายเป็นเรื่องเล็กน้อยตั้งนั้น เมื่อที่เราจึงดูนกกาหัวเราะเอา”
อีกคิวซัง

อิกคิวซังตัวจริง

เมื่อประมาณ ๓๐ ปีมาแล้ว ภาพยนตร์การ์ตูนของญี่ปุ่นทางโทรทัศน์เรื่อง **อิกคิวซัง เณรน้อยเจ้าปัญญา** ได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทย เพราะความน่ารักและความเจ้าปัญญา รวมทั้งเป็นภาพยนตร์การ์ตูนขนาดสั้น จบเป็นตอนๆ ประกอบกับเป็นเรื่องของเณรน้อยที่ใช้ปัญญาเอาชนะโชกุน ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดของญี่ปุ่นสมัยนั้นได้เนืองๆ ผู้แปลบทพากย์เป็นภาษาไทย เป็นผู้รู้ภาษาและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นอย่างดี เสียงพากย์ก็น่ารัก ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ชนะใจคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รวมทั้งผมด้วย อยู่เป็นเวลานาน

เมื่อมีโอกาสไปเยือนญี่ปุ่น โดยเป็นแขกของศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรมเคียว อยู่ถึงเดือนครึ่ง ช่วงที่ไปเยือนเกี่ยวโตนครหลวงเก่า

ผมจึงขอให้เจ้าภาพที่นั่นพาไปดูวัดอิกคิวซัง สร้างความประหลาดใจให้แก่อาจารย์มหาวิทยาลัยเกียวโตซึ่งเป็นเจ้าภาพ ว่าทำไมคนไทยที่เรียนจบเป็นแพทย์แล้วหลายปีถึงรู้จักและรักอิกคิวซังถึงขนาดนั้น

วัดแรกที่ผมเอ่ยปากขอไปดูคือ **วัดอังโคะกุจิ** ซึ่งเป็นวัดตามที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องอิกคิวซัง เจ้าภาพกลับไปสอบถามผู้รู้แล้วได้ความว่า วัดดังกล่าวถูกเผาทำลายในระหว่างสงครามกลางเมือง จนไม่เหลือซากมาถึงปัจจุบันแล้ว แต่มีวัดที่อิกคิวซังสร้างไว้และพำนักอยู่ที่นั่นจนมรณภาพ และได้ให้นักศึกษาสาวชาวเกาหลีผู้หนึ่งพาผมนั่งรถไฟไปดู โดยต้องเดินต่อจากสถานีรถไฟอีกพักใหญ่จึงถึงวัดดังกล่าว ชื่อ **วัดอิกคิวซังอัน** อยู่ที่หมู่บ้านทาคิชิ ตำบลเคียวทานาเกะ ทางทิศใต้ของกรุงเกียวโต ห่างไปประมาณ ๒๐ กิโลเมตร สองข้างทางที่ไปขณะนั้นยังเป็นท้องไร่ท้องนาที่สงบสบาย

จำได้ว่า ภายในวัดมีประวัติและเรื่องราวของอิกคิวซังให้ดูจำนวนมาก มีกุฏิหลังเล็กๆ ที่อิกคิวซังพำนัก และมีสุสานเก็บอัฐิของอิกคิวซัง ซึ่งประตูใหญ่ด้านหน้าจะเป็นตราสัญลักษณ์ขององค์พระจักรพรรดิ คือดอกเบญจมาศ ๑๖ กลีบ ยืนยันประวัติของอิกคิวซังที่ระบุว่าเป็นโอรสลับของสมเด็จพระจักรพรรดิ ตามหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือสารานุกรมของญี่ปุ่น (The Encyclopedia of Japan) ที่เพื่อน

ชาวญี่ปุ่นค้นหาและถ่ายเอกสารไว้ให้ในช่วงที่ผมพักอยู่กรุงโตเกียว เมืองหลวงปัจจุบัน

บัดนี้มีหนังสือเรื่อง **“อิกคิวซังตัวจริง”** เขียนโดย **มาซาโอะ โคจูเร** แปลโดย **พรอนงค์ นิยมคำ** นักแปลนักเขียนผู้รู้เรื่องญี่ปุ่นอย่างดียิ่ง พิมพ์ครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นหนังสือเล่มเล็กๆ เขียนเล่าอย่างสนุก อ่านง่าย และน่าเชื่อถือ ทำให้ผมรู้เรื่องของอิกคิวซังเพิ่มเติมละเอียดขึ้น

เรื่องราวที่น่าสนใจคือ เดิมอิกคิวซังชื่อ **เซงนิกุมารุ** เกิดที่หมู่บ้านซางาโนะ ชานเมืองเกียวโต เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๑๙๓๗ ท่านพ่อคือจักรพรรดิโกะโคะมัตสึ แห่งราชวงศ์ฟายเหนือ ท่านแม่คือเจ้าหญิงเทรุโกะ แห่งราชวงศ์ฟายใต้ ซึ่งต่อมาได้เป็นเจ้าจอมอิโยะ เจ้าจอมอิโยะถูกใส่ร้ายว่าเตรียมปลงพระชนม์พระจักรพรรดิ จนต้องอุ้มท้องหนีไปหลบซ่อนอยู่ที่หมู่บ้านซางาโนะ พร้อมนางกำนัล ซึ่งต่อมาเป็นแม่นมเลี้ยงดูและเป็นเพื่อนเล่นของอิกคิวซังตั้งแต่วัยเล็ก นางกำนัลผู้นี้มีฝีมือล้ำ อิกคิวซังจึงตั้งชื่อเล่นให้ว่า **“โอคุโระ”** ซึ่งแปลว่า คนดำ

เมื่ออิกคิวซังอายุได้ ๖ ขวบ ท่านแม่ให้ไปบวชเป็นสามเณรที่วัดอองโคะกุจิ ซึ่งเป็นวัดนิกายเซนในเมืองเกียวโต เป็นศิษย์ของหลวงพ่อไซโง หลวงพ่อตั้งชื่อให้ว่า **“ชูเคน”** ได้แสดงความเป็นคนเจ้าปัญญา

ตั้งแต่เป็นสามเณร จนเป็นเรื่องเล่าขานกันสืบมาถึงทุกวันนี้

อีกคิวซังมีความแน่วแน่มั่นคงในการศึกษาปฏิบัติธรรม รังเกียจพระที่ไม่ใช่พระแท้ ต่อมาได้อาจารย์ดีอีกท่านหนึ่งคือ หลวงพ่อเคนโน แห่งวัดไชยคง ซึ่งเป็นวัดชอมช่อแต่มุ่งสอน “เซนบริสุทธิ์” หลวงพ่อเคนโนตั้งชื่อใหม่ให้อีกคิวว่า “ไชจุน” ไช เป็นอักษรตัวแรกในชื่อแรก ของหลวงพ่อไชอิ ส่วน “จุน” คือหัวใจบริสุทธิ์ของเซน เป็นหัวใจที่ไม่ยึดติดกับอะไรและไม่หลงอะไร อีกคิวซังศึกษาธรรมะและปรณินิบัติ หลวงพ่อเคนโนจนท่านมรณภาพ ต่อมาจึงออกแสวงหาอาจารย์ใหม่ ในที่สุดได้เป็นศิษย์ของพระอาจารย์คะไซ ที่วัดไชยชุยัน จนบรรลุธรรม เมื่ออายุได้ ๒๗ ปี เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๙๖๔ เวลาเช้า ขณะนั่งสมาธิอยู่ในเรือลำเล็กริมฝั่งทะเลสาบบิวาโกะ การบรรลุธรรมแบบฉับพลันของอีกคิวซังเกิดขึ้นหลังได้ยินเสียงอีการ์ร้อง ทำให้รู้สึกว้า “ความหลงและความทุกข์ของเรา หากเปรียบเทียบกับขนาดของ ทะเลสาบบิวาโกะละก็ กลายเป็นเรื่องเล็ก ดังนั้น เมื่อที่เราจึงถูกนกกา หัวเราะเอา”

ก่อนหน้าบรรลุธรรมสองปี อีกคิวซังสามารถตอบปริศนาธรรมของอาจารย์ได้ จนได้รับชื่อใหม่จากอาจารย์ว่า “อีกคิว” พร้อมคำถามว่า หมายถึงอะไร อีกคิวเขียนตอบเป็นบทกวีว่า “ขอพักสักครู่หนึ่งระหว่างทาง

จากโลกียะ สูโลกุตตระ หากฝนจะตกก็ตกเถิด หากลมจะพัดก็พัดเถิด”
ซึ่งเป็นที่พอใจของอาจารย์มาก

ชื่อ **อิกคิว** แปลว่า **พักสักครู่นึง** ผู้ที่เคยดูภาพยนตร์เรื่อง
ณเร้น้อยเจ้าปัญญาคงจะจำได้ว่า ช่วงก่อนพักโฆษณา จะได้ยินเสียง
แจ๊ๆ ของอิกคิวซึ่งว่า “ขอพักซักเดี๋ยวนะครับ”

หลังบรรลุนิพพาน อิกคิวซึ่งมีชีวิตที่โลดโผนมาโดยตลอด ได้มี
โอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระจักรพรรดิซึ่งเป็นพระราชบิดา และได้รับ
พระราชทานจางานหมึกเป็นของขวัญ ซึ่งอิกคิวเก็บไว้ข้างกายเสมอ
จนถึงวัยชรา เมื่ออายุได้ ๖๓ ปี อิกคิวสร้างวัดของอัน เพื่อเป็นที่พำนัก
หลบภัยสงครามกลางเมือง มีลูกศิษย์ ๓ คนคอยดูแล และอยู่กับหญิง
ตาบอดชื่อชินโจะ ซึ่งอิกคิวรับเป็นศิษย์เมื่ออายุได้ ๗๗ ปี ขณะนั้น
ชินโจะอายุได้ ๓๐ ปีเศษ เชื่อกันว่าชินโจะเป็นภรรยาของอิกคิวด้วย

หนังสือที่อิกคิวซึ่งเขียนไว้ และตกทอดมาจนถึงปัจจุบันคือ
“**จิโคชู**” (บำเพ็ญวินัย) เขียนเมื่อท่านอายุได้ ๖๒ ปี และ “**โกคตบุ**”
(โครงกระดูก) เป็นหนังสือรวบรวมเรื่องเกี่ยวกับธรรมะ เขียนเมื่ออายุ
ได้ ๖๔ ปี อิกคิวมรณภาพที่วัดของอัน เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ.
๒๐๒๔ สิริอายุได้ ๘๘ ปี •

เนื้อเรื่องหลักของ “ราชมอน”
เป็นสรุปคำให้การของตัวละคร
ได้แก่ โจร ชามูไร ทหญิงสาว และผู้เกี่ยวข้อง
โดยต่างก็ให้การว่าตนเป็นคนฆ่าชามูไร
ด้วยเหตุผลด้านคุณธรรมและความกล้าหาญของตนเอง

ปรากฏการณ์ “ราโชมอน”

เมื่อเกือบสามสิบปีมาแล้ว ผมมีโอกาสไปญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก และได้ไปพบปะสนทนากับศาสตราจารย์ท่านหนึ่งที่มหาวิทยาลัยโตเกียว ท่านพูดถึงคำคำหนึ่งที่ผมยังจำได้มาจนกระทั่งทุกวันนี้ คือ คำว่า **Rashomon Effect** ซึ่งผมขอแปลว่า **ปรากฏการณ์ราโชมอน**

ราโชมอน เป็นภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงมากเรื่องหนึ่งของยอดผู้กำกับภาพยนตร์ญี่ปุ่น **อาคิระ คุโรซาวา** เป็นเรื่องราวของซามูไร นายหนึ่งซึ่งตายอยู่ในป่าขณะเดินทางไปพร้อมกับภรรยาสาวที่เพิ่งแต่งงานกัน ทางกรจับโจรคนหนึ่งได้ จึงทำการไต่สวนคดี ปรากฏว่า ทั้งโจร ผู้หญิง และคนตาย ต่างให้การคล้ายๆ กัน แต่ไม่เหมือนกัน - โดยคนตายให้การผ่านคนทรง - ข้อที่เหมือนกันคือ ซามูไรตายโดยมี

คนอยู่ในเหตุการณ์สามคน ข้อที่แตกต่างกันคือ ทั้งสามต่างให้การว่า “ตนเป็นคนฆ่า” ด้วยเหตุผลด้านคุณธรรมและความกล้าหาญของตนเอง

ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงสะท้อนปรัชญาที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ปุถุชน ที่ต่างก็พยายามให้เหตุผลเข้าข้างตัว ความสามารถอันโดดเด่นของผู้กำกับฯ และการแสดงของตัวเอก คือ โจร ซึ่งแสดงโดย **โตชิโร มิฟูเน่** ยอดดารานักญี่ปุ่นทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้มีชื่อเสียงก้องโลก ฮอลลีวูดนำไปดัดแปลงเป็นแบบของตัวตั้งชื่อเรื่องว่า **The Outrage** ส่วนในเมืองไทย **ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช** ก็นำมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ชื่อ “โรซามอน” เหมือนกัน

■ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

เรื่องเล็กๆ ก็คือ ต้นเรื่องของภาพยนตร์เรื่องนี้ อาคิระ คูโรซาวา มิได้คิดขึ้นเอง แต่ดัดแปลงมาจากเรื่องสั้น ๒ เรื่อง ของราชาเรื่องสั้นญี่ปุ่น คือ **ริวโนะสุเกะ อะคุตะงะวะ** ซึ่งมีผลงานเรื่องสั้นกว่าร้อยเรื่อง (เสียชีวิตตั้งแต่อายุน้อยแค่ ๓๕ ปี ด้วยการทำอัตวินิบาตกรรม) เรื่องสั้น ๒ เรื่องที่เป็นต้นเรื่องของภาพยนตร์โรซามอน คือเรื่อง “โรซามอน”

และเรื่อง “ในป่าละเมาะ”

ราโชมอน คือ ประตุผี เป็นเรื่องราวที่ป่าช้าแห่งหนึ่ง ส่วนเรื่อง **ในป่าละเมาะ** (Yabu no Naka) คือเนื้อเรื่องหลักของภาพยนตร์เรื่อง ราโชมอน ที่เป็นสรุปคำให้การต่อเจ้าหน้าที่พิทักษ์เมืองของตัวละครรวม ๗ คน ได้แก่ โจร ซามูไร หญิงสาว และผู้เกี่ยวข้องอีก ๔ คน คือ คนตัดไม้ ผู้ช่วยตำรวจ พระธุดงค์ และหญิงชราแม่ของหญิงสาว

เรื่องนี้คลาสสิกมาก เพราะโจรก็ “สารภาพ” ว่าตนเป็นคนฆ่าด้วยความกล้าหาญ ซามูไรก็ให้การว่าตนฆ่าตัวตายเพื่อรักษาศักดิ์ศรี และหญิงสาวก็บอกว่า ตนฆ่าด้วยเหตุผลตามที่ได้กล่าวกับสามีว่า “ท่านพี่ เมื่อเกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้นแล้ว ข้าคงจะอยู่กับท่านไม่ได้ ข้าตัดสินใจเดี๋ยวนี้ว่าจะต้องตาย...แต่...แต่ท่านต้องตายด้วย ท่านได้เห็นความอัปยศของข้า ข้าจะปล่อยให้ท่านมีชีวิตอยู่คนเดียวไม่ได้”

ความอัปยศที่หญิงสาวกล่าวถึง คือ การถูกโจรข่มขืนต่อหน้าสามี

ภาพยนตร์เรื่องราโชมอน นำชื่อเรื่องและบรรยากาศอันวังเวงในป่าช้าของเรื่อง “ราโชมอน” กับเรื่องราวในเรื่อง “ในป่าละเมาะ” มาผนวกกันอย่างลงตัว นำเสนอธาตุแท้ของบุุคคลออกมาเป็น “ปรากฏการณ์ราโชมอน” ที่มนุษย์ทุกคนมีโอกาสประสบพบเห็นอยู่เสมอ •

“อำนาจเงินตรา”

มีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์
อยู่ที่เราจะรู้จักใช้อย่างฉลาด
และมีสติมากน้อยเพียงใด

อำนาจ แห่งเงินตรา

อำนาจเงินตรานั้นมีมากมายเพียงใด ดูจะเป็นที่รู้จักกันมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว ว่ามีทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์ อยู่ที่เราจะรู้จักใช้อย่างฉลาดและมีสติมากน้อยเพียงใด

ภาษิตและคำพังเพยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีมากมายในทุกชาติทุกภาษา อย่างเช่นประเทศจีน ซึ่งเป็นอยู่อารยธรรมสำคัญของเอเชียตะวันออก ก็มีคำพังเพยว่า **“มีเงิน ใช้ผีไม่แบ่งก็ยังไม่ได้”** ตามนิทานพื้นบ้านเรื่องหนึ่ง

เมื่อไม่นานมานี้ ผมมีโอกาสไปทัศนศึกษาที่รัฐฐานของสหภาพพม่ากับคณะของสภาวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โชคดีได้ไต่ถามสาวที่ความรู้อุตุนและเล่าเรื่องเก่ง คือ **คุณนุชนารถ ใจปิ่น** เธอห่อหุ้มคำพังเพยชาวล้านนา ซึ่งแสดงถึงอำนาจแห่งเงินตรา ว่าสามารถบันดาลให้เกิดอะไรต่อมิอะไรได้ กับทั้งคน สัตว์ และสิ่งของ น่าสนใจมาก ดังนี้

ตักใส่หญ้า หญ้าตาย

(เงินสามารถกำจัดวัชพืช เช่น หญ้า ได้)

ตักใส่ปืนสะกาย ก็สะอาด

(เงินสามารถทำให้พื้นที่เมนต์ที่คนเหยียบบ่่า สะอาดได้)

ตักใส่กระดาษ ก็เป็นตัวหนังสือ

(เงินทำให้คนรู้หนังสือ เขียนหนังสือให้เราได้)

ตักใส่ (ห)มือ นิ้วอ้าล่างขวาง

(เงินทำให้คนไม่งอมืองอเท้า แต่ขยันขันแข็งเองงานเอาการ)

ตักใส่จ้าง เป็นวงงเป่งง่า

(เงินทำให้แม่แต่ข้างก็ตื่นตัว ชูวงงชูง่า พร้อมรับคำสั่ง)

ตักใส่น่า ข้าวเหลืองเต็มต่ง

(เงินทำให้คนขยันขันแข็ง ทำนาจนข้าวออกรวงเหลืองเต็มทุ่ง)

ตักใส่ต่ง (ต่ง) ฝังได้ฝังดี

(เงินทำให้คนฝังกระดิ่งอย่างกระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา)

ตักใส่ปลี ปลีก่ายเป็งกล้วย

(เงินทำให้หัวปลีองงามเป็นเครือกล้วย)

อาณาจักรแห่งเงินตราที่ปรากฏแม่ในวรรณคดี เช่น เรื่อง **พระลอ** ซึ่งเป็นงานวรรณกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น กล่าวคือ ในรัชสมัยของ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ซึ่งครองราชสมบัติระหว่างปี พ.ศ. ๒๐๓๔ - ๒๐๗๒ เนื้อเรื่องตอนที่พระลอข้ามแม่น้ำกาหลงไปแล้ว เข้าสู่เขตแดนของพระเพื่อนพระแพง ซึ่งเป็นดินแดนที่สองเมืองเป็นคู่อริกัน และเป็นดินแดนที่พระลอไม่เคยไปมาก่อน จึงจำเป็นต้องหากคนนำทางพาพี่เลี้ยง คือ นายแก้ว นายขวัญ เพื่อเบิกทางไปก่อน ดังนั้นพระลอจึง

“เรียกชาวด่านรือรื่อง สุนัขสองพี่เลี้ยง เพียงทฤทัยไปดู ที่ควรภูกจะหยุดยั้ง ที่จะกั๊กจะปิด ให้จงชิดจงชอบ ที่จะลอบจะเล็ด จงเป็นเข็บจเป็นกล ที่สถลมารคจงถ่อง ท่องทางคดจงซื่อ ท่องทั้งซื่อตำบล ที่จะชุมพลช้างม้า ดูทั้งหน้าทั้งหลัง ระวังทั้งใกล้ไกล ตาไปใจสองแล้ สองพี่พิศวงแท้ ถี่ถ้วนเข็บจการฯ” (ร่าย)

นายด่านก็ทำหน้าที่อย่างดี พาพี่เลี้ยงทั้งสองเดินทางผูกมิตร “เป็นพี่เป็นน้อง” กับชาวบ้านไปตลอดทาง โดย

- รับสารภษัตริย์สั่งแล้ว ไขว่บาทงกษแก้ว
- จึ่งผ่ายลีลาฯ
- มิคลาคำสั่งท้าว ดูที่ทางทุกด้าว
- ถี่ถ้วนใจจำฯ

○ นำสองนายสู่สร้อย ทำเป็นพี่เป็นน้อง
ด้วยหมู่บ้านเทียมทางๆ

เรื่องมีสำคัญที่นายด่านใช้ในการดึงชาวบ้านมาเป็นพี่น้อง
คือ **เงิน** นั่นเอง โดย

○ เอาสินสางสอดจ้าง แข็งดั่งเหล็กเงินง้าง
อ่อนได้โดยใจๆ

คำว่า “**สาง**” พระวรเวทย์พิสิฐ เอตทัคคะทางภาษาไทยอธิบาย
ว่า คือ **เครื่องดักจระเข้** โดยใช้เหยื่อล่อจระเข้ คำนี้พจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถานยังไม่ได้เก็บไว้

สมัยก่อน ขนาดอำนาจเงินตรายังไม่มียุทธิพลมากมายเท่า
สมัยนี้ คนที่ “**แข็งดั่งเหล็ก**” เงินก็ยง้างจน “**อ่อนได้โดยใจ**”

ผู้ทำงานด้านสุขภาพและสุขภาวะ จะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ
และตระหนักถึงความเป็นจริงในโลกและในสังคมไทยในเรื่องนี้ให้ดี •

เงิน	ซื้อเตียงนอนได้	แต่ซื้อการหลับที่เป็นสุขไม่ได้
เงิน	ซื้อกระดาษ ปากกาได้	แต่ซื้อความเป็นกวีไม่ได้
เงิน	ซื้ออาหารดีๆ ได้	แต่ซื้อความอยากรับประทานไม่ได้
เงิน	ซื้อความประจบสอพลอได้	แต่ซื้อความจริงใจไม่ได้
เงิน	ซื้อการตามใจได้	แต่ซื้อความจงรักภักดีไม่ได้
เงิน	ซื้อเพชรนิลจินดาได้	แต่ซื้อความงามไม่ได้
เงิน	ซื้อความสนุกชั่วคราวได้	แต่ซื้อความสุขไม่ได้
เงิน	ซื้อเพื่อนร่วมเดินทางได้	แต่ซื้อเพื่อนแท้ไม่ได้
เงิน	ซื้ออำนาจราชศักดิ์ได้	แต่ซื้อปัญญาไม่ได้
เงิน	ซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ได้	แต่ซื้อสันติสุขไม่ได้

สุดท้ายตายไป เอาเงินไปไม่ได้แม้แต่บาทเดียว

ความรู้ความสามารถของอาจารย์ ไทรฤกษ์
ฉายแสงออกมาผ่านงานเขียน งานสอน
ตลอดจนการเอาใจใส่ทุ่มเทจริงจังให้แก่งานที่เข้าไปช่วย
ทำให้ปัจจุบันท่านได้รับสถานภาพเป็น
“ศาสตราภิชาน” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องเล่า...จาก อาจารย์ไกรฤทธิ

อาจารย์ไกรฤทธิ บุญยเกียรติ เป็นนักการตลาดมือทองคนหนึ่งของประเทศไทย ปัจจุบันได้เข้ามาช่วยงานทางด้านการศึกษา และเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งในคณะกรรมการบริหารกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือ สสส. ซึ่งอาจารย์ได้แสดงความรู้ความสามารถโดยฉายแสงออกมาผ่านงานเขียน งานสอน ตลอดจนการเอาใจใส่ทุ่มเทจริงจังให้แก่งานที่เข้าไปช่วย ทำให้ปัจจุบันอาจารย์ไกรฤทธิ ได้รับสถานภาพเป็น “ศาสตราจารย์” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความโดดเด่นในแวดวงธุรกิจการค้า ทำให้คนส่วนมากไม่ทราบ
ว่า พื้นฐานการศึกษาของอาจารย์ไกรฤทธิเป็นนักวิทยาศาสตร์ จบวิชา

พฤกษศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นลูกศิษย์ของ**อาจารย์วิรุฬห์ สุวรรณกิตติ** เอตทัตถะทางด้านเชื้อรา และ **ดร.กสิณ สุวัตพันธ์** สูดยอดนักพฤกษศาสตร์ของประเทศไทย หนึ่งในร้อยของสมาชิกราชสมาคมพฤกษศาสตร์แห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งหากไม่ใช่สูดยอดนักพฤกษศาสตร์ของโลกแล้ว ไม่มีทางได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกของราชสมาคมแห่งนี้

ในวงเสวนาเรื่อง Mentor ที่สวนสามพราน นครปฐม เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ อาจารย์ไกรฤทธิ์เล่าถึงอัจฉริยภาพของดร.กสิณ สุวัตพันธ์ ซึ่งถือเป็น Mentor คนหนึ่งของท่านว่า

วันหนึ่ง ขณะเรียนพฤกษศาสตร์ที่จุฬาฯ อาจารย์ได้ออกพื้นที่ไปพระประแดง และได้เก็บผักบุงทะเลที่นั่นใส่กระเป๋าสีเสื้อผ่ากลับมาแล้วเปลอส่งผ้าไปซักโดยมีผักบุงทะเลติดอยู่ในกระเป๋ากับไปด้วย และโดนซักจนยับยู่ยี่ แต่พอ ดร.กสิณเห็นแค่ซากผักบุงต้นนั้นก็ถามว่า “เฮ้ย ไกรฤทธิ์ ไปพระประแดงมาอะ” สร้างความงงงวยให้อาจารย์ไกรฤทธิ์ว่า ท่านรู้ได้อย่างไร ดร.กสิณเฉลยว่า ผักบุงทะเลที่อื่นๆ ใบเป็นสามแฉก มีที่พระประแดงแห่งเดียวเท่านั้นที่มีห้าแฉก

อาจารย์ไกรฤทธิ์ฟังมาก และไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้อีกจน ๑๕ ปีต่อมา **พล.ต.อ.ภา สารสิน** (อดีตรองอธิบดีกรมตำรวจ) ขณะมียศพันเอก

ซึ่งอยู่ที่กองพิสูจน์หลักฐาน ได้เอาร่องเท้าของผู้ต้องหามาให้พิสูจน์ว่า ดินที่ติดรองเท้าคนร้าย เกิดจากการไปย่ำดินโคลนที่ไหนมา อาจารย์ไกรฤทธิ์ตรวจแล้วสรุปว่า **“พระประแดง”** เพราะพบเศษซากผักนึ่งทะเล ซึ่งมี **“ใบห่าแฉก”** ในดินจากร่องเท้านั้น

ผลการสืบสวนปรากฏว่า คนร้ายรายนั้นฆ่าคนตายแล้วนำเอาศพไปทิ้งที่พระประแดงจริงๆ และยอมรับสารภาพเพราะ **“จำนนต่อหลักฐาน”** จากดินโคลนที่ติดรองเท้าซึ่งอาจารย์ไกรฤทธิ์ตรวจพบ และไปเป็นพยานให้ตำรวจ สามารถส่งคนร้ายฟ้องศาลและเข้าคุกไปในที่สุด

ฟังแล้วเหมือนอ่านเรื่อง **“เซอร์ล็อก โฮล์ม”** แต่น่าฟังกว่า เพราะเป็นเรื่องจริง •

■ ผักนึ่งทะเล

“แม่ทึง เอ็น กระตัก จะเหลืออยู่โดยเนื้อและเลือดในร่างกายจะเหือดแห้ง
ไปสิ้นก็ตามที หากไม่บรรลुถึงประโยชน์สูงสุด อันบุคคลจะบรรลुได้
ด้วยกำลังของบุรุษ ด้วยความเพียรของบุรุษ
และด้วยความบากบั่นของบุรุษแล้ว จะไม่ยอมล้มเลิกเป็นอันขาด”

- พระแทนวัชรอาสน์ ได้ตั้งพระศรีมหาโพธิ์
สถานที่ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้
ในคืนวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

ระยะเวลาเสวยวิมุตติสุข หลังพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้

ดูเหมือนจะเป็นที่รับรู้กันทั่วไปว่า หลังพระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ก่อนจะเสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พระองค์ทรงเสวยวิมุตติสุขอยู่เป็นเวลาทั้งสิ้น ๔๙ วัน โดยประทับอยู่ ณ ที่ต่างๆ ใกล้เคียงบริเวณที่ทรงตรัสรู้ รวม ๗ แห่ง แห่งละ ๗ วัน

ต้นตอสำคัญของเรื่องนี้ในประเทศไทย ส่วนหนึ่งน่าจะมาจาก “พระปฐมสมโพธิกถา” พระนิพนธ์ของสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ซึ่งทรงเป็นทั้งปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา และกวีองค์สำคัญแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ใน “โพธิสัพพัญญูปริวรรต ปริจเฉทที่ ๑๑” ที่ทรงนิพนธ์ไว้สรุปได้ว่า

สัปดาห์แรก ทรงเสวยวิมุตตติสุขอยู่ ณ **รัตนบัลลังก์** ที่ทรงตรัสรู้ ณ **ควงไม้โพธิพฤกษ์**

สัปดาห์ที่ ๒ ทรงประทับยืนอยู่ ณ **ทิวาสาน** สัมพระเนตร **บุชาพระมหาโพธิ์สิ้น ๗ วัน** ณ ที่ซึ่งต่อมาเรียกว่า **อนิมิสเจดีย์ฐาน**

สัปดาห์ที่ ๓ เสด็จพุทธดำเนินจงกรม ณ **รัตนจงกรมเจดีย์**

สัปดาห์ที่ ๔ ทรงประทับ ณ **รัตนฆรเจดีย์** พิจารณาพระปริยัติ **พระไตรปิฎก** ในเรือนแก้ว ซึ่งเป็นที่มาของพระพุทธรูปขุ้มเรือนแก้ว อย่างพระพุทธรชินราช

สัปดาห์ที่ ๕ ทรงประทับ ณ **อชปาลนิโครธ** หรือ **ต้นไทร** อันเป็นที่พำนักของคนเลี้ยงแพะ ณ ที่นั่นเอง สามชิตามาร คือ นางราคา นางอรดี และนางตันหา ได้ไปยั่วชวนพระพุทธรองค์ แต่ก็ทำอะไรไม่ได้

สัปดาห์ที่ ๖ ทรงประทับ ณ **มูจลินท์พฤกษ์** หรือ **ไต้ร่มไม้จิก** มีฝนตกทั้ง ๗ วัน และพระยามูจลินทนาคราชได้ขนดกายเป็น ๗ รอบ แล้วแผ่พังพานอันใหญ่ปกป้องพระองค์ให้พ้นจากแดดฝนเหลือบยุ้ง เป็นต้นกำเนิดพระพุทธรูปปางนาคปรก

สัปดาห์ที่ ๗ ทรงประทับ ณ **ควงไม้เกด** คือ **ราชายตนพฤกษ์**

หลังจากนั้นจึงเป็นเรื่องราวของการรับการถวายข้าวสัตตุดุก่อน
สัตตุดวง จากนายวานิชสองพี่น้องคือ ตปัสสะ และ ภัลลิกะ

ในบทต่อมาของพระปฐมสมโพธิกถา ชื่อ “พรหมัชฌเอสน-
ปริวรรต ปริจเฉทที่ ๑๒” กล่าวว่า หลังเสวยวิมุตติสุขรวม ๔๙ วันแล้ว
ทรงเสด็จจารมรชาชายตนพฤกษ์กลับไปทรงนิสีทนาการ ณ อชปาล
นิโครธรุกขมูลี ทรงปริวิตกว่า ธรรมที่ทรงตรัสรู้นั้นลึกซึ่งสุขุมคัมภีร-
ภาพ ยากที่จะหยั่งรู้หยั่งเห็น เกรงจะสอนผู้ใดให้รู้ตามมิได้ จนร้อนถึง
ท้าวสัทหมบตีมหาพรหมต้องไปอาราธนาให้ทรงสั่งสอนธรรมแก่สัตว์โลก
ซึ่งทรงพิจารณาว่าเวไนยสัตว์เปรียบได้กับบัวสีเหล่านั้น สามารถบรรลุ
ธรรมได้ จึงทรงรับอาราธนาของท้าวสัทหมบตีพรหม และในที่สุดก็ทรง
เสด็จไปโปรดปัญจวัคคีย์ก่อน หลังจากทรงทราบว่าพระอาจารย์ของ
พระองค์ คือ อาฬารดาบส และอุททกดาบส ได้ดับขันธไปแล้ว

ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ระยะเวลานับจากทรงตัดสินใจพระทัยที่จะ
สั่งสอนเวไนยสัตว์ จนได้ไปโปรดปัญจวัคคีย์ เหลือเวลาค่อนข้างสั้น
จากวันที่ทรงตรัสรู้ คือ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ถึงวันที่ทรงแสดง
ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรโปรดปัญจวัคคีย์ ในวันเพ็ญเดือนอาสาฬหะ คือ
เดือน ๘ ก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน มีเวลารวมทั้งสิ้น เพียง ๖๐ วัน
ถ้าทรงเสวยวิมุตติสุข ๔๙ วัน รับถวายข้าวสัตตุดวงสัตตุดุก่อน จากตปัสสะ

และภัลลิกะอีก ๑ วัน และรับอาราธนาจากท้าวสัทัมบดีพรหมอีก ๑ วัน ก็เหลือเวลาทั้งสิ้นเพียง ๔ วัน ระยะทางจากตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ถึงป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ตามเส้นทางปัจจุบัน วัดได้ราว ๒๓๐ กิโลเมตร ในสมัยพุทธกาล เส้นทางน่าจะทุรกันดาร ยิ่งกว่าปัจจุบัน ย่อมยากที่จะทรงพุทธดำเนินถึงได้ในเวลาเท่านั้น โดยเฉพาะมีบางช่วงที่ต้องข้ามแม่น้ำกว้างใหญ่อย่างแม่น้ำคงคาด้วย

ในหนังสือ **“ของดีในอินเดีย”** ของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ได้ตั้งประเด็นเรื่องนี้ไว้ว่า ระยะเวลาที่ประทับเสวยวิมุตติสุข **“ไม่แน่ใจว่า เป็นเวลา ๓ หรือ ๗ สัปดาห์ ถ้าเสวยวิมุตติสุขเพียง ๓ สัปดาห์ ก็ใช้เวลาเดินทาง ๕ สัปดาห์ ซึ่งเป็นการเดินทางอย่างสบาย ถ้าเสวยวิมุตติสุขถึง ๗ สัปดาห์ ก็มีเวลาเดินทางเพียงสัปดาห์เดียว...”** อย่างไรก็ตาม หนังสือนี้อาจกล่าวมิได้ขยายความอะไรมากกว่านี้

ในหนังสือ **“พุทธประวัติ”** พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ปราชญ์ยิ่งใหญ่ทางพระพุทธศาสนา พระองค์หนึ่งในยุครัตนโกสินทร์ได้ชี้ไว้ว่า ตามโครงเรื่องแห่งบาลี มหารรคพระวินัย กล่าวถึงช่วงเวลาเสวยสุขไว้เพียง ๔ แห่ง คือ ๑) ภายใต้อร่มพระมหาโพธิ์ ๒) อชปาลนิโครธ ๓) มุจลินท์ และ ๔) ราชายตนะ ที่เพิ่มมาอีก ๓ คือ ๑) อนิมิสเจดีย์ ๒) รัตนจงกรมเจดีย์

และ ๓) รัตนมรเจดีย์ นั้น มาจากฝ่ายพระอรรคกาจารย์ ได้รับจนาเพิ่ม
แทรกไว้ระหว่างที่เสด็จอยู่ที่หลังมหาโพธิและอชปาลนิโครชจึงรวมเป็น
๗ แห่ง ๗ สัปดาห์

เรื่องดังกล่าวนี้ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช-
สกลมหาสังฆปริณายก ได้นิพนธ์ไว้ตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๐ รวมพิมพ์
อยู่ในหนังสือ “๔๔ พรรษา ของพระพุทธเจ้า” สรุปว่า ตามพระบาลี
ทรงประทับเสวยวิมุตติสุข รวม ๕ สัปดาห์ ดังนี้

สัปดาห์ที่ ๑ ประทับนั่ง ณ ควางไม้โพธิพฤกษ์ คือไม้ที่ได้ตรัสรู้

สัปดาห์ที่ ๒ ประทับนั่ง ณ ควางไม้โคธ คือ ควางไม้ไทร

สัปดาห์ที่ ๓ ประทับนั่ง ณ ควางไม้มุจลินท์ คือ ควางไม้จิก

สัปดาห์ที่ ๔ ประทับนั่ง ณ ควางไม้ราชายตนะ คือ ควางไม้เกด

สัปดาห์ที่ ๕ ประทับนั่ง ณ ควางไม้ไทร

ส่วนที่อนิมิสเจดีย์ รัตนจงกรมเจดีย์ และรัตนมรเจดีย์ เขียน
เพิ่มเติมขึ้นในชั้นอรรคกา ซึ่งหากนับรวมทั้งหมดก็จะเป็น ๘ สัปดาห์
รวม ๕๖ วัน ทรงรับถวายข้าวสัตตุดและรับอาราธนาจากท้าวสัทมบดี
พรหมอีก ๒ วัน เหลือเวลาเดินทางไปป่าอิสิปตนมฤคทายวันแค่ ๒ วัน!

ตามประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เมื่อกระทำการสังคายนาครั้งแรก หลังพุทธปรินิพพานราวสี่เดือน มีเพียงพระวินัย และพระสูตรตันตปิฎก เท่านั้น ซึ่งช่วงแรกยังไม่มีจารึกเป็นตัวอักษร จนกระทั่งสังคายนาครั้งที่ ๔ ที่ลังกา หลังพระพุทธปรินิพพานสี่ร้อยปีเศษ จึงจารึกเป็นตัวอักษรภาษาสิงหล และแปลเป็นภาษาบาลีในเวลาต่อมา ส่วนพระอภิธรรมนั้นเขียนขึ้นหลังพุทธปรินิพพานแล้วราวหนึ่งพันปีเศษ

ความน่าเชื่อถือในปกรณ์หรือคัมภีร์พุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๕ ประเภทตามลำดับ คือ **พระบาลี อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และ ปกรณ์พิเศษ** เรื่องระยะเวลาที่ทรงเสวยวิมุตติสุขนี้ ในพระบาลีกล่าวไว้เพียง ๕ สัปดาห์ นับว่าน่าเชื่อถือที่สุด และสอดคล้องกับระยะเวลาที่ควรจะเป็นมากที่สุด

อย่างไรก็ดี ข้อสรุปเช่นนี้เป็นเพียงแง่คิดเชิงธรรมชาติวิทยาเท่านั้น มิได้มองข้ามความสำคัญของสิ่งที่พระอรรถกถาจารย์ ได้รจนาไว้แต่ประการใด •

■ อมินิสเจดีย์ สัปดาห์ที่สอง

■ มหาเจดีย์พุทธคยา

■ สัปดาห์ที่ ๓ รัตนจักรมเจดีย์

■ สัปดาห์ที่ ๖
สระมูจลินท์

“พระอานนท์” ได้รับการยกย่องเป็นเอตทัคคะ
หรือมีความเป็นเลิศ ถึง ๕ ประการ คือ

- ๑) มีสติ รอบคอบ
- ๒) มีความจำเป็นเลิศ
- ๓) มีความเพียรดี
- ๔) เป็นพหูสูต และ
- ๕) เป็นยอดของภิกษุ ผู้อุปัฏฐากพระพุทธเจ้า

พระอานนท์พุทธอนุชา : สุขยกอกแห่งเลขานุการ

คนไทยพุทธส่วนใหญ่รู้จัก “พระอานนท์” ในมิติต่างๆ กัน

พระอานนท์โดยสายเลือด เป็นพระพุทธอนุชาของพระพุทธเจ้า โดยเป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ ซึ่งเป็นพระอนุชาของพระเจ้าสุทโธทนะ พระอานนท์จึงมีศักดิ์เป็น “ลูกผู้น้อง” ของพระพุทธเจ้า

พระอานนท์ได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ หรือมีความเป็นเลิศ ถึง ๕ ประการ คือ ๑) มีสติ รอบคอบ ๒) มีความจำเป็นเลิศ ๓) มีความเพียรดี ๔) เป็นพหูสูตร และ ๕) เป็นยอดของภิกษุ ผู้ปฏิบัติจากพระพุทธเจ้า

ช่วง ๒๐ ปีแรก พระพุทธเจ้ายังไม่มีพระอุปัชฌาย์ประจำ แต่มีการผลัดกันอุปัชฌาย์จากพระพุทธองค์ ได้แก่ พระอุปัชฌายะ พระนาคิตะ

พระสุหนักข์ตตะ พระสาครตะ พระราชระ พระนาคนสมาละ พระเมษิยะ และ
สามเณรจุนทะ น้องชายพระสารีบุตร เป็นต้น

เมื่อพระพุทธองค์ทรงพระชนมายุถึง ๕๕ พรรษา ได้ทรงปรารภ
ขึ้นในท่ามกลางสงฆ์ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ว่า บัดนี้พระองค์ทรง
พระชราแล้ว ภิกษุผู้อุปฐากพระองค์บางรูปก็ทอดทิ้งพระองค์ไปเสีย
เฉยๆ บางรูปวางบาตรและจีวรของพระองค์ไว้บนพื้นดินแล้วเดินจากไป
จึงขอให้สงฆ์เลือกภิกษุรูปใดรูปหนึ่งขึ้นเป็นพระอุปฐากประจำพระองค์

พระภิกษุทั้งหลายได้ฟังแล้วต่างมีความสลดสังเวชอย่างยิ่ง
พระสารีบุตรจึงกราบบังคมทูลขออาสา แต่ทรงปฏิเสธว่า “สารีบุตรอย่าเลย
เธออย่าทำหน้าที่อุปฐากเราเลย เธออยู่ที่ใดที่นั้นก็มิประโยชน์มาก
โอวาทคำสั่งสอนของเธอเป็นเหมือนโอวาทของพระพุทธเจ้า...”

จากนั้น ภิกษุรูปอื่นต่างอาสา แต่ก็ทรงปฏิเสธทั้งสิ้น เหลือแต่
พระอานนท์ซึ่งยังนั่งเฉยอยู่ พระสารีบุตรจึงกล่าวเตือนให้อาสา พระ-
อานนท์จึงสนองว่า “พระผู้มีพระภาคทรงทราบอัธยาศัยของข้าพเจ้าอยู่
ถ้าพระองค์ประสงค์ก็คงจะตรัสให้ข้าพเจ้าเป็นอุปฐากของพระองค์เอง”

ที่ประชุมสงฆ์พากันเงียบอยู่ครู่หนึ่ง พระพุทธองค์จึงทรงตรัสว่า
“ภิกษุทั้งหลาย อานนท์มีความประสงค์ที่จะอุปฐากเราอยู่แล้ว เป็น

เพียงขอให้พระสงฆ์รับทราบเท่านั้น เพราะฉะนั้น นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป
อาณัติจักอุปัฏฐากเรา”

ก่อนจะรับเป็นพระอุปัฏฐากพระพุทธรองค์ พระอาณัติได้เสนอ
ขอพร ๘ ประการ ประกอบด้วยข้อห้าม ๔ ข้อ ข้อขอร้อง ๔ ข้อ

พรที่เป็นข้อห้าม ๔ ประการ ได้แก่

๑. จักไม่ประทานจีวรที่พระองค์ทรงได้มา แก่ข้าพระองค์
๒. จักไม่ประทานบิณฑบาตแก่ข้าพระองค์
๓. จักไม่ประทานให้ข้าพระองค์อยู่ร่วมในพระคันธกุฎี
๔. จักไม่พาข้าพระองค์ไปยังที่ทรงรับนิมนต์ไว้

พระอาณัติทรงชี้แจงเหตุผลที่ขอพร ๔ ประการนี้ว่า “เพราะบาง
คนอาจคิดว่า เนื่องจากข้าพระองค์ได้รับจีวร บิณฑบาต ได้อยู่ร่วมกุฎี
ได้ไปสู่ที่นิมนต์พร้อมๆกับพระองค์ จึงยอมรับเป็นอุปัฏฐาก ด้วยหวังใน
ลาภสักการะเหล่านั้น”

พรที่เป็นข้อขอร้อง ๔ ประการ ได้แก่

๕. ขอพระองค์เสด็จไปสู่ที่นิมนต์ที่ข้าพระองค์รับไว้แทน

๖. ขอให้ข้าพระองค์นำอากันตุกะที่มาจากที่ต่างๆ เข้าเฝ้าได้
๗. ขอให้ข้าพระองค์เข้าเฝ้าทูลถามข้อสงสัยได้ทุกเวลา
๘. ขอทรงแสดงธรรมที่ข้าพระองค์มิได้รับฟังซ้ำอีก

พระอานนท์ให้เหตุผลในข้อขอร้อง ๔ ประการว่า

“เหล่าชนผู้มีจิตศรัทธา เมื่อไม่มีโอกาสพบพระองค์ ย่อมจักขอร้องให้ข้าพระองค์เป็นผู้รับนิมนต์แทน เพื่อข้าพระองค์จะได้ทูลให้ทรงทราบ หากพระองค์ไม่เสด็จไป ก็จักกล่าวว่า ข้าพระองค์อุปัฏฐากพระองค์เช่นไร จึงไม่ให้ความอนุเคราะห์ แม้ในกิจนิมนต์เช่นนี้

สำหรับอากันตุกะที่ต้องการจะเฝ้าพระองค์ บางครั้งเดินทางมาจากที่ไกล หากไม่มีโอกาสเข้าเฝ้า ย่อมกล่าวว่า พวกเราทั้งอาชีพร่างงานเดินทางมาหวังจะได้เฝ้าพระศาสดา แต่ภิกษุผู้อุปัฏฐากกลับกีดกันมิให้เข้าเฝ้า ก็จักทำให้ศรัทธาของคนเหล่านั้นเสื่อมคลายลง

ในส่วนของข้าพระองค์ ก็เพื่อจะได้ขจัดข้อสงสัย อันอาจเป็นเสี้ยนหนามต่อการปฏิบัติธรรม ให้ดำเนินไปในทางที่ถูกต้อง

อนึ่ง หากมีผู้ถามว่า พระสูตรนี้ ชาดกนี้ พระองค์ทรงแสดง ณ ที่ใด มีใจความเช่นใด หากข้าพระองค์ไม่ทราบ เหตุใดจึงติดตาม

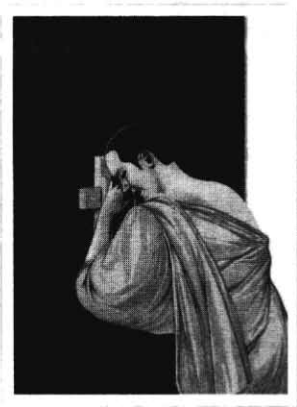

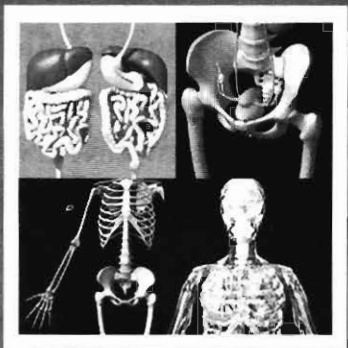
พระคาสดาอยู่ได้เป็นเวลานาน ข้าพระองค์ต้องการที่จะกล่าวธรรม
เหล่านั้นแก่ผู้ต้องการทราบอีก จึงขอประทานอนุญาตดังกล่าว”

พระผู้มีพระภาคเจ้าเมื่อทรงรับฟังเหตุผลแล้ว ก็ทรงประทาน
พุทธานุญาต พระอานนท์ก็รับหน้าที่พระอุปัฏฐากด้วยดียิ่ง ตราบจน
พระพุทเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน

พรทั้ง ๘ ข้อ เป็นเงื่อนไขสำคัญ ทำให้พระอานนท์ทำหน้าที่ได้
ดียิ่งตลอด ๒๕ พรรษาที่เหลือของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะพรข้อที่ ๘
ทำให้เมื่อมีการสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรก พระอานนท์จึงได้ทำ
หน้าที่สำคัญยิ่ง คือ เป็นผู้วิสาขนาเรื่องพระสูตรและพระธรรมทั้งหมด
ขณะที่เรื่องพระวินัยเป็นหน้าที่ของพระอุบาลี •

- พระอานนท์ แอบไปร้องไห้
หลังทราบว่าพระพุทธเจ้าจะ
ทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน

ร่างกายมนุษย์ประกอบด้วยธาตุ ๔
คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ ๓๒ มาจาก ๒ ธาตุ
คือ ธาตุดิน ๒๐ และธาตุน้ำ ๑๒
รวมเป็น ๓๒ หรือ อากาศ ๓๒ นั่นเอง

อาการ ๓๒

สมัยก่อน เวลาลูกเกิด สิ่งที่พ่อแม่เป็นห่วงที่สุดก็คือ ลูกจะ “อาการครบ ๓๒” หรือเปล่า ถ้าอาการไม่ครบ ๓๒ ก็แปลว่า จะต้องมีความผิดปกติหรือพิการ เช่น ปากแหว่ง เพดานโหว่ นิ้วกุด แขนกุด สิ่งที่เป็นคำถามตลอดมาและมักเฉลยกันไม่มีใครได้ก็คือ “อาการ ๓๒” นั้นหมายถึงอะไรบ้าง ทำไมตัวเลขจึงออกมาเป็น ๓๒?

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวถึงคำว่า “อาการ” ว่า “ส่วนของร่างกายซึ่งนิยมว่ามี ๓๒ อย่าง เรียกว่า อาการ ๓๒ มี ขน ผม เล็บ ฟัน หนัง เป็นต้น” ซึ่งก็บอกไว้ไม่ครบ ๓๒ อย่าง

ความจริง คำว่า “อาการ ๓๒” มาจากคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นรากฐานของการแพทย์แผนไทยต่อมาด้วย ตามความเชื่อว่า “รูป”

หรือร่างกายมนุษย์ประกอบด้วยธาตุ ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ อากา ๓๒ มาจาก ๒ ธาตุ คือ ธาตุดิน ๒๐ และธาตุน้ำ ๑๒ รวมเป็น ๓๒ นั่นเอง

พจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้นิยามไว้ ดังนี้

อากา ๓๒ น. ส่วนที่ประกอบเป็นร่างกายที่มองเห็นและจับต้องได้ ๓๒ อย่าง มีธาตุดิน ๒๐ อย่าง (ได้แก่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในไขกระดูก ไตหรือพุง หัวใจ ตับ พังผืด ม้าม ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อาหารใหม่ อาหารเก่า และสมองศีรษะ) และธาตุน้ำ ๑๒ อย่าง (ได้แก่ น้ำดี เสมหะหรือเสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันทันหรือไขมัน น้ำตา มันเหลวหรือน้ำเหลือง น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ และปัสสาวะ) เมื่อมีส่วนประกอบเหล่านี้ครบสมบูรณ์ มักเรียกว่า อากาครบ ๓๒, หวัดตั้งสาการ หวัดตั้งสาการ หวัดตั้งสาการ หรือ หวัดตั้งสาการ ก็เรียก.

คำศัพท์ **หวัดตั้งสาการ** และคำอื่นๆ ข้างท้าย ก็คือ “อากา ๓๒” นั่นเอง มาจาก **หวัดตั้งสา** ซึ่งแปลว่า “๓๒” สมาสกับ “อากา”

ขอยกคำศัพท์ของส่วนต่างๆ ทั้ง ๓๒ มาเพื่อให้ขลังและลึกซึ้งอีกนิด ดังนี้

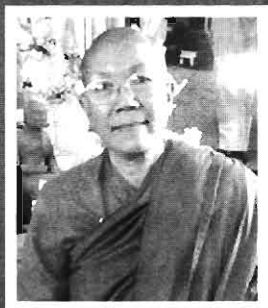
ธาตุดิน (ปฐวีธาตุ) ๒๐ สิ่งได้แก่ ผม (เกศา) ขน (โลมา) เล็บ

(นขา) ฟัน (ทันตา) หนัง (ตโจ) เนื้อ (มังสัง) เอ็น (นหารู) กระดูก (อัญฐิ)
 ไชกระดูก(อัญฐิมิณฺขัง) ไต (พิทกัง) หัวใจ (หทยัง) ตับ (ยกนัง) พังผืด
 (กิโลมกัง) ม้าม (วัคกัง) ปอด (ปโปผาสัง) ไส้ใหญ่ (อันตัง) ไส้ย่อย
 (อันตคณัง) อาหารใหม่ (อุทริยัง) อาหารเก่า (กรีสัง) และสมองศีรษะ
 (มัตถเก มัตถลุงคัง)

ธาตุน้ำ (อาโปธาตุ) ๑๒ สิ่ง ได้แก่ น้ำดี (พิตตัง) เสมหะหรือเสลด
 (เสมหัง) หนอง (พุพโพ) เลือด (โลหิตัง) เหงื่อ (เสโท) มันข้นหรือไขมัน
 (เมโท) น้ำตา (อัสสุ) มันเหลวหรือน้ำเหลือง (วสา) น้ำลาย (เชโฟ) น้ำมูก
 (สิงฆานิกา) ไขข้อ (ลลิกา) และปัสสาวะ (มุตตัง)

อันที่จริงแล้ว ตามคัมภีร์ดั้งเดิม (มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก)
 เขียนถึงธาตุดินไว้เพียง ๑๔ สิ่งเท่านั้น ขาดไป ๑ เพื่อให้ครบ ๓๒
 พระอรหันตภิกษุรุ่นหลังได้เพิ่ม **มันสมอง** หรือ **สมองศีรษะ** (มัตถเก-
 มัตถลุงคัง) เข้าไป และการแพทย์แผนไทยก็รับมาจนครบ **อาการ ๓๒**
 ด้วยประการฉะนี้ •

“คนต้องมีราก เหมือนต้นไม้ต้องมีราก”
ภิกษุณี รัมมณันทา

เรื่องเล่าจาก “หลวงแม่”

ปาฐกถา “โกมลคีมทอง” ปีนี้ จัดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ก่อนวันตายจริงของ **ครูโกมล คีมทอง** ๑ วัน โดยได้อาราธนา **ท่านพระภิกษุณี ธรรมันทนา** มาแสดงปาฐกถาเรื่อง **“บนเส้นทางพัฒนาจิตวิญญาณ การหล่อหลอมและการกำหนดเส้นทางชีวิต”**

ท่านภิกษุณีธรรมันทนา เป็นบุตรของท่าน**ภิกษุณีวรมัย กบิลสิงห์** แห่ง **“วัดทรงธรรมกัลยาณี”** จังหวัดนครปฐม ท่านภิกษุณีวรมัย ผู้มารดานั้น อาชีพเดิมเป็นครู เป็นภริยาของ สส. คนสำคัญของจังหวัด ตัง้เป็น “หญิงเก่ง” และ “หญิงแกร่ง” เคยบุกไปทำข่าวในจังหวัดนราธิวาส หลังเกิดกรณี “ดุซงญอ” ซึ่งมีการสังหารหมู่ชาวมุสลิมนับร้อยคน เมื่อกว่า

ครั้งศตวรรษมาแล้ว ต่อมาได้บวชเป็นภิกษุณี และสร้างวัดขึ้นริมถนนเพชรเกษมก่อนเข้าตัวเมืองนครปฐมแต่ไม่สามารถเรียกสถานที่ดังกล่าวว่า “วัด” ได้ จึงเลี่ยงไปเรียกว่า “วัตรทรงธรรมกัลยาณี”

การที่ผู้หญิงคนหนึ่ง ตัดสินใจบวชเป็นภิกษุณีและสร้างวัดขึ้นได้ในประเทศไทย ย่อมไม่ใช่เรื่องธรรมดา เพราะคณะสงฆ์ไทยปฏิเสธการมีอยู่ของภิกษุณี แม้ภิกษุณีจะเป็นหนึ่งในบริษัทสี่ของพระพุทธศาสนา การที่ท่านภิกษุณีเวยรรมัยกระทำได้เช่นนั้นย่อมต้องอาศัยความกล้าหาญผิดคนธรรมดาสามัญ และต่อมารองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ทายาท ก็ได้ตัดสินใจบวชเป็นภิกษุณี คือ ท่านธัมมันทา เพื่อสืบทอดปณิธานของผู้เป็นแม่ ซึ่งก็ต้องอาศัยความกล้าหาญผิดคนธรรมดาสามัญเช่นกัน

ในการแสดงปาฐกถาวันนั้น ท่านธัมมันทา หรือ “หลวงแม่” ได้เล่าถึงรากฐานความกล้าหาญของคนตระกูลนี้ โดยชี้ว่า **คนต้องมีรากเหมือนต้นไม้ต้องมีราก** และรากฐานความกล้าหาญของท่านมาจาก “ราก” คือบรรพบุรุษของท่านหลายคน หนึ่งในจำนวนนั้นคือ “ยายน้อย”

วีรกรรมของ “ยายน้อย” เกิดขึ้นสมัยที่ท่านอยู่ในชนบทของจังหวัดราชบุรี มีโจรมาปล้นป่ายประกาศจะเข้าปล้น ซึ่งชาวบ้านนอกสมัยนั้นจะอาศัยการปกป้องคุ้มครองของทางการไม่ได้ เพราะหนทาง

ห่างไกลและทुरกันดาร กว่าที่จะเข้าไปแจ้งนายอำเภอให้ยกกำลังมาช่วย ก็ต้องขี่ม้าไปกลับเป็นวัน จึงต้องช่วยตนเองเท่านั้น

เมื่อถึงกำหนดวันที่โจรประกาศจะเข้าปล้น “ยายน้อย” เอาตายาย ซึ่งแก่เฒ่าแล้วไปหลบซ่อนในดงกล้วยข้างบ้าน ยายน้อยซึ่งเวลานั้นอายุ เพียง ๑๘ ปี กับพี่สาวซึ่งยังโสดทั้งคู่ ได้ปีนขึ้นไปอยู่เหนือประตูบ้าน รอโจร โดยเอาผ้าคาดประจำเดือนซึ่งไว้เหนือกรอบประตู เพื่อทำลาย คาถาอาคมและเครื่องรางของขลังของโจร ถึงเวลาโจรเอาซุงกระแทก ประตูจนหลุดออก หัวหน้าโจรถลันเข้าไปเป็นคนแรก ก็ต้องถอดผ้า ประจำเดือนเข้าไป “ยายน้อย” จ้วงฟันหัวหน้าโจรจนขาดสะพายแล่ง สร้างความตกตะลึงให้แก่สมุนโจร เพราะขนาดหัวหน้ายังขาดสะพายแล่ง พวกโจรจึงต้องตะโกน “ไอ้เสื่อถอย” หนีไป

“หลวงแม่” บอกว่าเรื่องนี้ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นเรื่องจริง หรือไม่ แต่เป็นเรื่องเล่าและเชื่อถือสืบต่อกันมาของคนในตระกูลกบิลสิงห์ เป็นตำนานปลูกฝังความกล้าหาญของคนตระกูลนี้ด้วยความภาคภูมิใจ สืบมา •

ระบบ “หลักประกันสุขภาพ”

เป็นระบบที่รัฐจ่ายให้ทั้งหมดจากเงินภาษีอากร
ทั้งค่าเหมาจ่ายรายหัว และค่าใช้จ่ายตามโครงการอื่น
เช่น งบเรื่องเอดส์ รวมทั้งงบประมาณ
การบริหารจัดการของสำนักงาน

ทำไมจึงเรียกสำนักงาน “หลักประกัน” สุขภาพแห่งชาติ

เคยสังเกตบ้างไหมว่า ชื่อเต็มของ สปสช. คือ สำนักงาน “หลักประกัน” สุขภาพแห่งชาติ ไม่ใช่ สำนักงาน “ประกัน” สุขภาพแห่งชาติ

คำว่า “หลักประกัน” กับ “ประกัน” แตกต่างกันอย่างไรร

สองคำนี้ในภาษาไทยใกล้เคียงกัน ผู้ที่ไม่สังเกตอาจคิดว่าเป็นคำเดียวกัน หรือเป็น “ไวพจน์” (Synonym) ของกันและกัน หรือมีความหมายเหมือนกัน

แท้จริงแล้วสองคำนี้แตกต่างกัน

คำว่า “หลักประกันสุขภาพ” แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Health Security” สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จึงมีชื่อ

ภาษาอังกฤษว่า **National Health Security Office** ชื่อย่อว่า **NHSO** แต่ “ประกันสุขภาพ” ภาษาอังกฤษคือ “**Health Insurance**”

คำว่า “ประกันสุขภาพ” ก็เหมือนการประกันทั่วไปคือ ต้องมีการจ่ายเงินค่าเบี้ยประกัน (Premium) เพื่อแลกกับสิทธิประโยชน์อย่างระบบประกันสังคมของเรา ตอนเริ่มต้น มีการเก็บ “เบี้ยประกัน” คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ ของค่าจ้างของผู้ประกันตนแต่ละคน แต่กำหนดให้ลูกจ้างจ่ายเพียง ๑ ใน ๓ ที่เหลือนายจ้างจ่าย ๑ ใน ๓ และรัฐจ่ายสมทบอีก ๑ ใน ๓

แต่ “ระบบหลักประกันสุขภาพ” ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือที่แต่แรกเรียกว่า “**โครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค**” และต่อมาเรียกว่า “**โครงการบัตรทอง**” นั้น เป็นระบบ “หลักประกันสุขภาพ” โดยรัฐจ่ายให้ทั้งหมดจากเงินภาษีอากร ทั้งค่าเหมาจ่ายรายหัว และค่าใช้จ่ายตามโครงการอื่น เช่น งบเรื่องเอดส์ รวมทั้งงบประมาณค่าบริหารจัดการของสำนักงาน

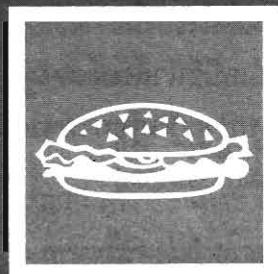
โดยสรุป “ระบบประกันสังคม” กับ “ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ” แตกต่างกันที่ที่มาของเงิน แต่สิทธิประโยชน์คล้ายคลึงกัน ระบบประกันสังคมกำหนดค่าเบี้ยประกันตามอัตราค่าจ้าง ซึ่งไม่เท่ากัน แต่สิทธิประโยชน์เท่ากัน ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

กำหนดที่มาของเงินเท่ากันทุกคน และสิทธิประโยชน์เท่ากันด้วย

ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพของเรา จึงเป็นระบบผสม โดยร้อยละ ๗๕ เป็นระบบหลักประกัน โดย สปสช. ที่เหลือเป็นประกันสังคมซึ่งเป็นระบบประกันสุขภาพ กับสวัสดิการข้าราชการและพนักงานของรัฐ แตกต่างจากของไต้หวัน ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบเดียวกันทั้งประเทศ คือ **ระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ** (National Health Insurance System) ซึ่งเป็นระบบประกันสุขภาพที่ดีเยี่ยมแห่งหนึ่งของโลก จะเป็นรองก็เพียงของสวีเดนเท่านั้น จนสถานีโทรทัศน์เอบีซีนิวส์ของสหรัฐอเมริกาเคยนำไปออกรายการ และเรียกระบบประกันสุขภาพของไต้หวันปัจจุบันว่าเป็น **“สวรรค์ด้านสุขภาพ”** (Health Utopia)

ระบบประกันสุขภาพของไต้หวันจึงเป็นระบบที่น่าสนใจมาก •

ประเพณีอเมริกัน คือ จ่ายตามที่ตัวเองกิน
โดยให้ทางร้านแยกบิลมาให้แต่ละคน
วิธีการนี้ต้องตกลงกันตั้งแต่ต้น คือต่างคนต่างสั่ง
แล้วอาจจะต่างคนต่างกิน หรืออาจจะแบ่งกันกินก็ได้

อเมริกันแชร์ American share

เวลาไปกินอาหารด้วยกันแล้วหารเฉลี่ยออกค่าอาหารกัน เรามักเรียกว่า “อเมริกันแชร์” (American share)

ที่จริงประเพณีเฉลี่ยค่าอาหารเท่าๆ กันนี้ ไม่น่าจะใช้ประเพณีของคนอเมริกัน เพราะเปิดดูพจนานุกรมศัพท์อังกฤษแบบอเมริกันหลายเล่ม ไม่พบศัพท์คำนี้ เปิดพจนานุกรมศัพท์สแลงอเมริกันก็ไม่พบศัพท์คำนี้ เมื่อไปกินข้าวกับคนอเมริกันแล้วไม่มีใครเป็น “เจ้ามือ” แบบไทยๆ แต่ต่างคนต่างออก ประเพณีอเมริกัน คือจ่ายตามที่ตัวกิน โดยให้ทางร้านแยกบิลมาให้แต่ละคน วิธีการนี้มักตกลงกันตั้งแต่ต้น คือต่างคนต่างสั่งแล้วอาจจะต่างคนต่างกิน หรืออาจจะแบ่งกันกินก็ได้

ประเพณีต่างคนต่างออกนี้ แท้จริงแล้วน่าจะเป็นประเพณีของชาวดัตช์ (Dutch) เพราะตรงกับสำนวนว่า **Dutch Treat** หรือ **go Dutch** ซึ่งอาจจะแปลง่ายๆ ว่า “จ่ายแบบดัตช์” โดยคำดัตช์มักจะใช้ตัวอักษร D ตัวใหญ่ แต่จะใช้ตัวเล็กก็ไม่ผิด

ศัพท์คำนี้ Merrian Webster's Collegiate Dictionary แสดงประวัติคำไว้โดยสังเขป ดังนี้

dutch treat (๑๘๘๗) : a meal or the entertainment for which each person pays his or her own way (อาหารหรือการบันเทิงอื่น ซึ่งแต่ละคนจ่ายส่วนของตนเอง)

dutch treat (๑๙๔๒) : Dutch (go dutch treat)

แสดงว่าสำนวนนี้เดิมปรากฏเมื่อปี ๑๘๘๗ ตามความหมายแรก และต่อมาในปี ๑๙๔๒ จึงมีสำนวนใหม่เป็น go dutch treat

Oxford Quick Reference Dictionary ฉบับแก้ไขปรับปรุง ปี ค.ศ. ๑๙๙๘ ซึ่งเป็นพจนานุกรมของอังกฤษ เก็บคำ **go Dutch** ไว้โดยให้ความหมาย ๒ อย่าง

๑) Share expenses on an outing, etc (เฉลี่ยค่าใช้จ่ายกัน เวลาออกไปนอกบ้าน)

๒) To share the cost of something with somebody
(เฉลี่ยค่าใช้จ่ายบางอย่างกับบางคน)

ในพจนานุกรม อังกฤษ - ไทย ซึ่งจัดทำโดยคนไทย ให้ความหมาย
สำนวนนี้ไว้คล้ายๆ กัน แต่ไม่เหมือนกัน ดังนี้

Dutch treat : การเลี้ยง ซึ่งแต่ละคนต่างออกค่าใช้จ่ายของตนเอง
(Modern English - Thai Dictionary ของไทยวัฒนาพานิช)

Dutch treat : การที่ต่างคนต่างออกค่าใช้จ่ายของตนเอง
(พจนานุกรม อังกฤษ - ไทย ของ ศ.ดร.วิทย์ เทียงบูรณธรรม)

มี New Model English - Thai Dictionary ของ สอ เสถบุตร
ให้ความหมายของ Dutch treat และ go Dutch แตกต่างกัน ดังนี้

go Dutch ไปกินอาหาร ฯลฯ โดยหารค่าใช้จ่ายกัน

Dutch treat การกินอาหาร ฯลฯ แบบต่างคนต่างจ่าย

โดยสรุปแล้ว สำนวนอเมริกันแซร์ น่าจะเป็นสำนวนไทยที่เกิดขึ้น
จากความเข้าใจที่ว่า คนอเมริกันรักความเสมอภาคและยุติธรรม กินแล้ว
จึงให้จ่ายเท่าๆ กัน ซึ่งความจริงวิธีการเช่นนั้นมีความไม่ยุติธรรมในตัว
เพราะกินไม่เท่ากัน แต่ต้องมาจ่ายเท่ากัน และแต่ละคนย่อมมีกำลังจ่าย
ไม่เท่ากันด้วย •

ภาพมนุษย์วิตรูเวียน

เป็นภาพลายเส้นเขียนด้วยปากกาและหมึก
บนกระดาษขนาด ๑๓ นิ้วครึ่ง คูณ ๙ นิ้วครึ่ง
ปัจจุบันอยู่ที่อัครคาเดเมีย (Accademia)
ในกรุงเวนิซ ประเทศอิตาลี

ภาพสตรีระมนุษย์ ของเลโอนาร์โด ดา วินชี

นอกจากภาพเขียน **โมนาลิซา** ซึ่งถือเป็นงานชิ้นเอก (masterpiece) ที่เป็นที่รู้จักทั่วโลกของ **เลโอนาร์โด ดา วินชี** แล้ว อีกภาพหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักคุ้นตาชาวโลกไม่แพ้กันก็คือ ภาพแสดงสตรีระมนุษย์ที่เรียกกันว่า **“วิตรูเวียนแมน”** (Vitruvian Man) ซึ่งเป็นภาพแสดงสัดส่วนอันน่าทึ่งของมนุษย์ตามข้อสังเกตอันแหลมคมของวิตรูเวียส พอลลิโอ (Vitruvius Pollio) สถาปนิกและวิศวกรการทหารโรมัน ในสมัยศตวรรษที่ ๑ ก่อนคริสต์ศตวรรษ

วิตรูเวียสได้บันทึกสัดส่วนอันน่าสนใจของร่างกายมนุษย์ไว้ ดังนี้

- ๔ นิ้วมือ เท่ากับ ๑ ฝ่ามือ
- ๔ ฝ่ามือ เท่ากับ ๑ ฟุต

- ๖ ฝ่ามือ เท่ากับ ๑ ศอก
- ๔ ศอก เท่ากับ ๑ วา ซึ่งจะเท่ากับ ๒๔ ฝ่ามือ และเท่ากับความสูงของมนุษย์
- ขนาดใบหน้าตั้งแต่ขอบไรมถึงคาง จะเท่ากับ ๑ ใน ๑๐ ของความสูง
- ถ้าวัดจากจุดสูงสุดของคีรีชะถึงคาง จะเท่ากับ ๑ ใน ๘ ของความสูง
- จากส่วนล่างสุดของคอดิ่งขอบไรมถึงคาง จะเท่ากับ ๑ ใน ๖ ของความสูง
- ส่วนกว้างสุดของไหล่ จะเท่ากับ ๑ ใน ๔ ของความสูง
- จากกึ่งกลางทรวงอกถึงบนสุดของคีรีชะ จะเท่ากับ ๑ ใน ๔ ของความสูง
- จากข้อศอกถึงฝ่ามือ เท่ากับ ๑ ใน ๘ ของความสูง
- ความยาวของฝ่ามือ เท่ากับ ๑ ใน ๑๐ ของความสูง
- จากปลายคางถึงจมูก เท่ากับ ๑ ใน ๓ ของคีรีชะ
- จากขอบไรมถึงคิ้ว เท่ากับ ๑ ใน ๓ ของใบหน้า
- ความยาวใบหู เท่ากับ ๑ ใน ๓ ของใบหน้า
- ความยาวของฝ่าเท้า เท่ากับ ๑ ใน ๖ ของความสูง

ภาพมนุษย์วิตรูเวียนของเลโอนาร์โด ดา วินชี เป็นภาพชายในท่า ยืนกางแขน ๒ ระดับ คือเหยียดตรงขนานกับพื้นและเหยียดยกสูง ให้ปลายนิ้วกลางอยู่ในระดับศีรษะ ขาชิด และท่าขาทางออก ภายใน กรอบวงกลมรอบปลายแขนและปลายเท้า ช้อยกับกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัส รอบศีรษะ ปลายมือและเท้าทั้งแปด

เหนือและใต้ภาพมีคำบรรยายเขียนด้วยลายมือ ชื่อว่า “ความ กว้างของแขนที่กางออกเท่ากับความสูงของเธอ” ซึ่งภาพแสดงโดย สี่เหลี่ยมจัตุรัสที่เส้นขนานสองข้างอยู่ตรงปลายนิ้วกลางของสองแขน ในท่าเหยียดตรง และเส้นขนานคู่บนล่างพอดีกับจุดสูงสุดของศีรษะและ ฝ่าเท้าทั้งสองในท่าขาชิด

ส่วนท่าทางขาและยกแขนแสดงลักษณะตามที่วิตรูเวียสระบุไว้ คือ “ถ้าเรากางขาให้กว้างจนความสูงลดลง ๑ ใน ๑๔ และยกแขนที่กาง ออกจนปลายนิ้วกลางเสมอส่วนบนสุดของศีรษะ เราจะพบว่าศูนย์กลาง ของแขนที่กางออกของเราจะอยู่ที่สะดือ และพื้นที่ระหว่างขาจะเป็น สามเหลี่ยมด้านเท่า” ภาพในท่าทางขาและยกแขนนี้จะอยู่ในกรอบวงกลม ที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สะดือ

ภาพมนุษย์วิตรูเวียสที่เสมือนร่างของชายสองคนซ้อนกันนี้ ทำให้เกิดความรู้สึกเสมือนภาพมีการเคลื่อนไหว แขนสองคู่ดูเหมือน

นกกระพือปีก และภาพรวมเหมือนมีการขยับร่างกายในท่ากายบริหาร โดยชายในภาพมีกล้ามเนื้อที่ดงาม ขณะที่ใบหน้าดูขม็งทึง

ภาพมนุษย์วิตรูเวียนนี้ เป็นภาพลายเส้นเขียนด้วยปากกา และหมึก บนกระดาษขนาด ๑๓ นิ้วครึ่ง คูณ ๙ นิ้วครึ่ง ปัจจุบันอยู่ที่ อັคคาเดเมีย (Accademia) ในกรุงเวนิซ ประเทศอิตาลี มีผู้นำภาพนี้ไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เช่นในวงการแพทย์ บนภาพปกหนังสือ **“รหัสลับดาวินชี”** บนเหรียญหนึ่งยูโรของอิตาลี ตามแนวคิดของอดีตประธานาธิบดี คาร์โล อเชกลิโอ ชิแอมปิ บ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของ **“มนุษย์ผู้วัดสรรพสิ่ง”** (man as a measure of all things) องค์การนาซาของสหรัฐ ได้นำไปปักติดไว้ที่ไหล่ขวาของชุดมนุษย์อวกาศ และเป็นรางวัลสำหรับผู้บรรลุภารกิจสำคัญด้านอวกาศ ในยานสกายแลบ II ก็ได้นำไปประกอบบนฉากหลังรูปดวงอาทิตย์และโลก •

■ ภาพวาดลายเส้น เลโอนาร์โด ดาร์วินซี

Hyde Park

■ ภาพถ่ายทางอากาศของสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก

ไฮด์ปาร์ก (๑) Hyde Park

ผู้สนใจหรืออยู่ในแวดวงการเมืองไทยย่อมรู้จักคำว่า “ไฮด์ปาร์ก” ดี ว่าหมายถึง การกล่าวปราศรัยทางการเมืองในที่สาธารณะ

ที่จริงคำนี้ตามศัพท์แปลว่า “สวนไฮด์” ตามชื่อสวนสาธารณะสำคัญแห่งหนึ่งในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ การที่คำนี้มา “กลายเป็น” ความหมายในภาษาไทย เพราะการปราศรัยลักษณะนี้ “เอาอย่าง” มาจากการกล่าวปราศรัยในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์กนั่นเอง

ผู้ที่นำเอาแบบอย่างกิจกรรมทางการเมืองนี้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม จากการเดินทางไปเยือนประเทศต่างๆ ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ไปเห็นการปราศรัยที่บริเวณ “มุมนักพูด” (Speaker’s Corner) ตรง

มุมมองตะวันออกเฉียงเหนือของสวนสาธารณะไฮด์ปาร์กแล้วชอบใจว่าเป็น “ภาพลักษณ์” หนึ่งของประชาธิปไตย คือการแสดงถึงเสรีภาพในการพูด จึงนำมารีเริ่มทำบ้างที่สนามหลวง ซึ่งสังคมการเมืองไทยก็ตอบรับความคิดเห็นอย่างดี และกลายมาเป็นรูปแบบการปราศรัยทางการเมืองแบบไทยมาจนทุกวันนี้

สวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก มีประวัติสืบย้อนขึ้นไปถึงปี พ.ศ. ๒๐๗๖ พระเจ้าเฮนรีที่ ๘ ทรงนำที่ดินของมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ มาทำเป็นสวนกว้างสำหรับล่าสัตว์ส่วนพระองค์ ต่อมาในสมัยพระเจ้าเจมส์ที่ ๑ ทรงอนุญาตให้คนชั้นสูงใช้สวนแห่งนี้ได้ และมาเปิดเป็นสวนสาธารณะเมื่อปี พ.ศ. ๒๑๘๐ ในสมัยพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑ มีเนื้อที่ ๓๕๐ เอเคอร์ ถ้าวรวมกับสวนสาธารณะเคนซิงตันซึ่งอยู่ติดๆ กันอีก ๒๗๕ เอเคอร์ รวมเป็น ๖๒๕ เอเคอร์ ซึ่งมากกว่าเนื้อที่ของสาธารณรัฐโมนาโค ซึ่งมีเนื้อที่เพียง ๔๘๔ เอเคอร์ แต่ยังเล็กกว่าเซนทรัลปาร์กในกรุงนิวยอร์กที่มีเนื้อที่ถึง ๘๔๓ เอเคอร์ หรือราว ๒,๑๐๗ ไร่

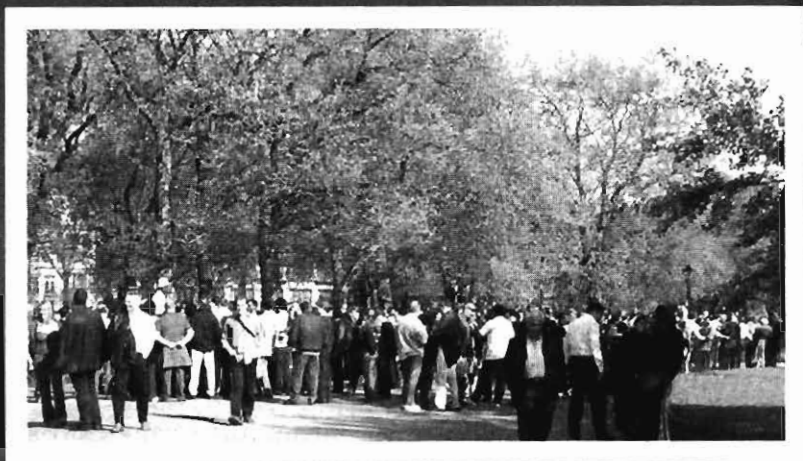
“มูมนักพูด” ในสวนฯ มีประวัติความเป็นมาโดยเริ่มจากเหตุจลาจลต่อต้านร่างกฎหมายห้ามซื้อขายในวันอาทิตย์ (Sunday Trading Bill) เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๘ เหตุที่เกิดจลาจลต่อต้านร่างกฎหมายนี้ เพราะบรรดาคนงานหรือกรรมาชนทั่วไปจะได้หยุดงานกันเฉพาะวันอาทิตย์

ถ้าห้ามซื้อขายวันอาทิตย์คนงานก็เดือดร้อน เหตุจลาจลครั้งนั้น คาร์ล มาร์กซผู้ให้กำเนิดลัทธิมาร์กซ์ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติในอังกฤษ

หลังจากนั้นชนชั้นกรรมาชีพได้ใช้สวนสาธารณะแห่งนี้ในการรวมตัว เพื่อเรียกร้องทางการเมืองอีกหลายครั้ง รวมทั้งมีการเรียกร้อง **“สิทธิในการพูด”** ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก จนกระทั่งมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบสวนสาธารณะ พ.ศ. ๒๔๑๕ (The Parks Regulation Act ๑๘๗๒) มอบอำนาจให้ผู้อนุญาตสวนสาธารณะเป็นผู้อนุญาตการจัดชุมนุม แทนที่จะต้องไปขออนุญาตจากตำรวจ แต่มิได้มีการกำหนด “มุมนักพูด” ขึ้นเป็นการเฉพาะ การอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ สะท้อนว่า สภามีได้มีเจตนาวางหลักการอนุญาตให้มีการชุมนุมและกล่าวปราศรัยขึ้น แต่เห็นควรจัดพื้นที่บางบริเวณให้มีกิจกรรมเช่นนั้น หลังพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านสภา ก็ได้เกิด “มุมนักพูด” ขึ้นในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก ที่ประชาชนใช้เป็นทีกล่าวปราศรัยและอภิปราย รวมทั้งเป็นที่ชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองสืบมาจนทุกวันนี้

นอกจากเมืองไทยที่นำ “ไฮด์ปาร์ก” มาใช้แล้ว มีหลายประเทศได้จัด “มุมนักพูด” ขึ้น เช่น ซิดนีย์ ออสเตรเลีย อัมสเตอร์ดัม เนเธอร์แลนด์ วูดพอร์ตสแควร์ในทรินิแดด และที่ลิงคอล์นไอร์แลนด์บ้านเรา •

มวนักพูด หรือ **Speaker's corner**
ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก เป็นทั้ง “สัญลักษณ์”
ของ “เสรีภาพในการพูด” และเป็นที่ชุมนุม
ทางการเมืองสืบเนื่องมาจนทุกวันนี้

ไฮด์ปาร์ก (๒) Hyde Park

“มุมนักพูด” ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก เป็นทั้ง “สัญลักษณ์” ของ “เสรีภาพในการพูด” และเป็นที่ชุมนุมทางการเมืองสืบเนื่องมาจนทุกวันนี้

กล่าวกันว่า ณ ที่แห่งนั้น ใครจะพูดอะไรก็ได้ โดยกฎหมายไม่เอาผิด แต่ต้องยืนพูดบนหลังสนับหรืออะไรก็ได้ที่สูงจากพื้น ถือว่ามีได้พูดบนพื้นแผ่นดินอังกฤษ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้อำนวยการสวนสาธารณะไฮด์ปาร์กพยายามจะยุติมิให้มีการชุมนุมต่อต้านสงครามอิรัก ซึ่งกำหนดขึ้นในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ปรากฏว่ามีเสียงต่อต้านมากมาย จนทางการต้องยอมให้มีการชุมนุมขึ้น

อันที่จริงแล้ว กฎหมายมิได้กำหนดให้ “มุมนักพูด” เป็นที่ที่ใครจะพูดอะไรก็ได้ ตามที่เป็นที่เข้าใจกันทั่วไป แต่โดยทั่วไป ตำรวจก็จะไม่เข้าไปขัดขวาง ยกเว้นเมื่อมีผู้ไปแจ้งความร้องทุกข์ หรือกรณีที่มีการกล่าวลบหลู่ศาสนา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีคำพิพากษาของศาล โดย ลอร์ดเซดลีย์ (Lord Justice Sedley) ในคดีระหว่างอธิบดีอัยการกับเรดมอนด์ - เบด ได้กล่าวถึง “มุมนักพูด” ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์กว่า “เป็นที่แสดงถึง “ความยอมรับ” (tolerance) ที่กฎหมายขยายให้กับความเห็นทุกชนิด และที่กฎหมายคาดหวังต่อผู้ที่ไม่เห็นด้วย แม้ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรง”

คำพิพากษาดังกล่าวได้วางหลักของกฎหมายในอังกฤษว่าเสรีภาพในการพูดต้องไม่จำกัดให้เฉพาะคำพูดที่ไม่ละเมิดผู้อื่นเท่านั้น แต่อาจครอบคลุมถึงคำพูดที่ “รบกวนผู้อื่น” (irritating) “ก่อให้เกิดการโต้แย้ง” (contentious) “แปลกประหลาด” (eccentric) “เป็นมิถิฆาติฏฐิ” (heretical) “ไม่เป็นที่ยอมรับ” (unwelcome) และ “ยั่วโห้สะ” (provocative) “ตราบเท่าที่คำพูดเหล่านั้นไม่ยั่วยุให้เกิดความรุนแรง”

สิทธิในเสรีภาพการพูดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับมาตรา ๑๐ แห่งอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของยุโรป (European Convention of

Human Rights)

ข้อจำกัดทางเทคนิคของการปราศรัยที่ “มุมนักพูด” ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์กคือ **ห้ามใช้เครื่องขยายเสียง** ซึ่งเป็นข้อแตกต่างที่สำคัญกับที่เมืองไทยนำมาใช้ เพราะเรามีการใช้เครื่องขยายเสียง และต่อมายังพัฒนาเพิ่มเติม คือมีการใช้ดนตรีและการแสดง เช่น ดนตรีเพื่อชีวิต จักรการเมือง เพื่อการปลุกกระดมได้อย่างเต็มที่ด้วย จึงถือได้ว่าเสรีภาพในการพูดในที่สาธารณะของเรา พัฒนาไปไกลกว่าของอังกฤษ ต้นตำรับมากมาย โดยเฉพาะในเวทีชุมนุมต่อต้านรัฐบาลระยะหลังที่มีการใช้คำพูดเกินเลยจากขอบเขตที่ลอร์ดเซดลีย์ขยายไว้ให้เป็นอันมาก โดยเฉพาะคือ มีการยั่วยุให้เกิดความรุนแรง จนนำไปสู่ความรุนแรงถึงขั้นเช่นฆ่ากันหลายครั้งหลายหน!

สำหรับที่ “มุมนักพูด” ในสวนสาธารณะไฮด์ปาร์ก แม้จะไม่มี การใช้เครื่องขยายเสียง แต่เนื้อหาสาระของคำพูด ณ ที่นั้น บางกรณี กลับทรงพลังถึงขั้นเปลี่ยนโลกได้ โดยมีบุคคลหลายคนที่เป็นผู้พูดที่นั่น ต่อมาเป็นผู้มีชื่อเสียงระดับโลก เช่น **คาร์ล มาร์กซ** ผู้ให้กำเนิดลัทธิมาร์กซ **เลนิน** ผู้นำการปฏิวัติรัสเซีย **จอร์จ ออร์เวลล์** นักประพันธ์เรื่องนามของอังกฤษ และ **ประธานาธิบดีความเม เอนครูมาท์** แห่งกานาผู้นำที่มีชื่อเสียงของแอฟริกา เป็นต้น •

“หลักมินิสเกิร์ต” คือ
ยาวพอที่จะครอบคลุมสาระสำคัญ
แต่สั้นพอที่จะทำให้น่าสนใจ
(Long enough to cover important parts,
but short enough to be interesting)

หลักมินิสเกิร์ต miniskirt

พวกเราทุกคนคงไม่มีใครไม่รู้จัก **มินิสเกิร์ต** คำนี้ภาษาอังกฤษเขียนได้ ๒ แบบ คือ **miniskirt** และ **mini-skirt**

มินิสเกิร์ต ก็คือกระโปรงสั้น โดยทั่วไปความยาววัดจากขอบก้นจะไม่เกิน ๔ นิ้ว หรือ ๑๐ เซนติเมตร

แฟชั่นมินิสเกิร์ตเกิดขึ้นในกรุงลอนดอนในทศวรรษ ๑๙๖๐ ก่อนหน้านั้นชุดกระโปรงสั้นจะใส่เฉพาะในชุดกีฬา เช่น ชุดของนักเทนนิสหญิง

ผู้ออกแบบมินิสเกิร์ตคือ **แมรี ควอนต์** (Mary Quant) ซึ่งเปิดร้านออกแบบเสื้อผ้าที่มีชื่อเสียงริมถนนคิงส์ (Kings Road) ในย่าน

เซลซี กรุงลอนดอน ชื่อร้านบาซาร์ (Bazaar) ช่วงปลายทศวรรษ ๑๙๕๐
แมรี ควอนต์ เริ่มทดลองแบบกระโปรงสั้น ซึ่งพัฒนามาเป็นมินิสเกิร์ต
ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ และเป็นที่ยอดนิยมในอังกฤษในเวลาอันรวดเร็ว

มินิสเกิร์ต แพร่ออกไปทั่วโลกในปีเดียวกันนั้น โดยผู้ที่ทำให้
มินิสเกิร์ตโด่งดังอย่างมากคือ **ยีน ชริมป์ตัน** (Jean Shrimpton)
นางแบบและดาราชื่อดังของอังกฤษได้สวมมินิสเกิร์ตสีขาวที่ออกแบบ
โดย **คอลิน โรล์ฟ** (Colin Rolfe) ไปในงานแข่งม้าดาร์บี ในเทศกาล
ชิงถ้วยคาร์นิวัลที่เมลเบิร์น ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๕
โดยไม่สวมหมวกและถุงมือเหมือนบรรดา “ผู้ดี” ทั่วไปในงานนั้นด้วย
เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก ชริมป์ตันยังชี้แจงว่า กระโปรงเธอสั้น
เพราะ “ผ้าไม่พอ”

ที่นี่ “**หลักมินิสเกิร์ต**” คืออะไร มีหลักแบบนี้จริงๆ หรือ คำตอบ
คือมีจริง และผู้กล่าวคำนี้คือ **แอดดี แครร์รอลล์** (Ms. Addy Carroll)
ที่ปรึกษาองค์กรอนามัยโลก ซึ่งรับหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะมาประเมิน
สสส. เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ออกมา
เมื่อมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ร่วมประเมินอีกท่านหนึ่งคือ **ดร. ลิซ่า วูด**
(Dr. Lisa Wood) โดยมี **ดร.ศรีเพ็ญ ดันติเวสต์** เป็นผู้ประสานงาน
ฝ่ายไทย

รายงานดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษ หนาถึง ๒๐๘ หน้า นับเป็นรายงานการประเมินที่ดีเยี่ยม ของผู้ประเมิน “มืออาชีพ” อย่างแท้จริง คุณแอดดี แครร์รอล บอกกับศาสตราจารย์ซานไกรฤทธิ์ บุญยเกียรติ ว่า รายงานนี้เขียนอย่างกระชับ ตาม “หลักมินิสเกิร์ต” คือ

“ยาวพอที่จะครอบคลุมสาระสำคัญ แต่สั้นพอที่จะทำให้น่าสนใจ” (Long enough to cover important parts, but short enough to be interesting) •

■ แมรี ควอนต์ (Mary Quant) ผู้ออกแบบมินิสเกิร์ต

ชุดเครื่องแต่งกายผู้หญิงแบบ “บิกินี”
มีมาตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณ
ดังปรากฏภาพโมเสคของนักกรีฑาหญิง
ในยุคโรมัน เมื่อศตวรรษที่ ๔

ตำนานบิกินี (๑) Bikini

มีหลักฐานว่า ชุดเครื่องแต่งกายผู้หญิงแบบ “บิกินี” มีมาตั้งแต่ คริสต์สมัยโบราณ ดังปรากฏภาพโมเสคของนักกรีฑาหญิงในยุคโรมัน เมื่อศตวรรษที่ ๔ บางตำนานกล่าวว่า สมัยกรีกเมื่อราว ๑,๔๐๐ ปีก่อน คริสต์ศักราชก็มีรูปภาพนักกรีฑาหญิงสวมชุดอย่างบิกินีปรากฏบน ภาพเขียนบนฝาผนัง

ชุดบิกินีที่โด่งดังมาจนทุกวันนี้ ออกแบบ โดยชายชาวฝรั่งเศส ๒ คน คือ **ฌาคส์ ไฮม์** (Jacques Heim) และ **หลุยส์ รีอาร์ด** (Louis Reard) ไฮม์ ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของความคิดในการ ออกแบบ “ชุดว่ายน้ำที่เล็กที่สุดในโลก” ส่วนรีอาร์ด

นั้น (ไม่น่าเชื่อว่า) มีพื้นฐานเป็นวิศวกรเครื่องกล แต่มาออกแบบบิกินี เพราะเป็นลูกชายเจ้าของร้านขายชุดชั้นใน

รีอาร์ทได้ความคิดมาจากการไปเดินเล่นชายหาดเซนต์ โทรเปซ (St.Tropez) และเห็นผู้หญิงที่นอนอาบแดด พยายามรูดชายขอบชุดว่ายน้ำแบบ “สองชิ้น” (two pieces) ทั้งขอบบนขอบล่างเพื่อให้ผิวหนังรับแดดมากที่สุด จึงตกลงใจออกแบบ “บิกินี ซึ่งเล็กกว่าชุดว่ายน้ำที่เล็กที่สุดในโลก”

รีอาร์ทตั้งชื่อชุดว่า “บิกินี” ตามชื่อทะเลสาบบิกินี ในหมู่เกาะมาร์แชล มหาสมุทรแปซิฟิกใต้ ซึ่งกองทัพภคสหรัฐได้ทดลองระเบิดนิวเคลียร์ จนเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลก เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๔

ชุดบิกินีของรีอาร์ทได้นำออกโชว์ครั้งแรกในงานแฟชันโชว์ที่สวนน้ำฟิสซัน โมลิแตร์ กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๘๔ ซึ่งไม่มีนางแบบชื่อดังคนไหนกล้า

■ มิเชลิน เบอร์นาดินี

แต่งชุดนี้ มีเพียง **มิเชลีน เบอ์นาดีนี** (Micheline Bernadini) นางระบำ
เปลื้องผ้าจากกาลิโน เดอ ปารีส ที่ยอมแต่ง และดั่งระเบิดมาตั้งแต่บัดนั้น

เนื่องเพราะความ “โป๊” ของชุดบิกินี ทำให้จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๗
ทางสำนักวาติกันได้ประกาศห้ามแต่งชุดนี้ในประเทศที่นับถือคาทอลิก
เช่น อิตาลี และสเปน ส่วนในเบลเยียมและออสเตรเลีย บิกินีก็ถูก
บอยคอตต์ (boycott) แต่เพราะเป็นชุดที่ “โดนใจ” ผู้คนจำนวนมาก
ทั้งหญิงและชาย จึงมีคนดั่งแต่งชุดบิกินี เช่น **บริจิตต์ บาร์โดต์**
(ในภาพยนตร์เรื่อง *And God Created Woman* เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙)
มาริลีน มอนโร, **ราควอล เวลซ์** และ **เออร์ซูล่า แอนเดรส** ในชุดบิกินี
สีขาว ที่โผล่ขึ้นจากท้องทะเลในภาพยนตร์เรื่อง *เจมส์ บอนด์* ตอนแรก
ที่ชื่อ *ดร.โน* เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕

ช่วงทศวรรษ ๑๙๖๐ เป็นยุค “ปลดปล่อยทางเพศ” (Sexual
liberation) ซึ่งมาพร้อมกับการพัฒนายาเม็ดคุมกำเนิด ทำให้ชุดบิกินี
แพร่หลายไปทั่วโลก ตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงผู้หญิงทุกวัยในปัจจุบัน •

บิกินี (bikini) สามารถดำรงความนิยมมาอย่างยาวนาน เพราะได้สะท้อนแนวคิดของ “เสรีภาพ ความร่าเริง และการปลดปล่อย” บิกินีทั้งปกปิด (conceal) ส่วนที่ควรปกปิด และเปิดเผย (reveal) ทุกสิ่งทุกอย่างของร่างกาย

ตำนานบิกินี (๒) Bikini

แม้จะถูกต่อต้านอย่างมาก แต่บิกินีกลับได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง จนมีบางคนบอกว่า บิกินีเป็น “ปีเตอร์ แพน” ของแฟชั่น เพราะสามารถหยุดอายุของตนเองไว้ได้ เหมือนอย่าง ปีเตอร์ แพน ในอมตนิทานของ **เซอร์เจมส์ บาร์รี่** (Sir James Barrie)

บิกินีสามารถดำรงความนิยมมาอย่างยาวนาน เพราะได้สะท้อนแนวคิดของ “เสรีภาพ ความร่าเริง และการปลดปล่อย” มาตั้งแต่ต้น

บิกินีทั้งปกปิด (conceal) ส่วนที่ควรปกปิด และเปิดเผย (reveal) ทุกสิ่งทุกอย่างของร่างกาย ทั้งรูปร่างแบบนักกีฬา (athletic bodies) รูปร่างที่เี้ยวยาว (teasing bodies) ชวนมอง (sensual bodies) หรือแม้รูปกายของเด็กผู้หญิงที่เรียบร้อย (good-girl bodies)

เจนนิเฟอร์ โลเปซ นางเอกภาพยนตร์สาวสวย กล่าวถึงชุดบิกินี่ว่า “บิกินี่เป็นตัวกำหนดส่วนโค้งส่วนเว้าของผู้หญิง และเพิ่มสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้าได้ประทานให้แก่เธอ...คือความเซ็กซี่”

แอนนา สุย นักออกแบบแฟชั่นชื่อดัง กล่าวถึงบิกินี่ว่า “สิ่งที่เซ็กซี่ที่สุดของบิกินี่ก็คือ มันทำให้เกิดจินตนาการว่า ส่วนไหนคือส่วนที่ดีที่สุด”

เมื่อเดือนกันยายน ปี ๒๕๘๘ **มาริลิน บิวฟอร์ด** ได้รับการสวมมงกุฏนางงามอเมริกาในชุดบิกินี่ แต่สองปีต่อมา ในการประกวดนางงามโลก คณะกรรมการกลับห้ามแต่งชุดบิกินี่ ด้วยเหตุผลว่า เพราะชุดบิกินี่ทำให้ผู้เข้าประกวดบางคน “ได้เปรียบอย่างไม่เป็นธรรม”

ปัจจุบัน บิกินี่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากคนทุกวัย ทั้งผู้มีหน้าอกใหญ่ขนาด ๔๐ นิ้ว อย่างเจน แมนสฟิลด์ หรือนางแบบออกเป็บอย่างทวิกกี และผู้ชายก็มีบิกินี่ขาย ซึ่งแต่งกันมาตั้งแต่ยุคโบราณ เช่น ทาร์ซาน

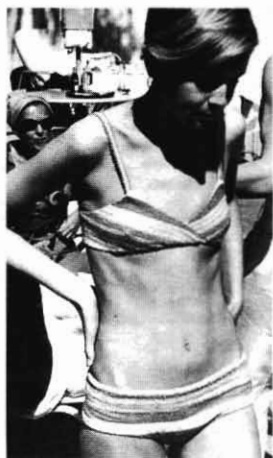
ปัจจุบัน บิกินี่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการให้เป็นชุดกีฬา วอลเลย์บอลชายหาดแล้ว และแม้แต่คนท้องก็ใส่บิกินี่ได้ด้วย •

■ เคลลี คีโลเลน เบนซิมอน กับลูกสาว

■ เจน แมนสฟิลด์

■ ทวิกกี

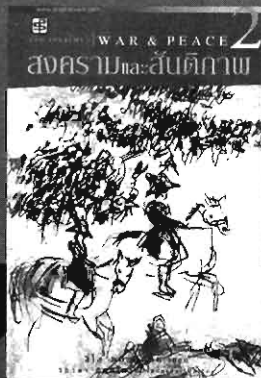
■ ทาร์ซาน

■ มิกินีกับกีฬาวอลเลย์บอล ชายหาด

■ ผู้หญิงห้อง

สงครามและสันติภาพ (War & Peace)
ของ เลออนต์ ลีโ อ ตอลสตอย

วิภาดา กิตติโกวิท
เทพศิริ สุขโสภา
สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น
ราคา ๑,๕๐๐ บาท

แปล
เขียนภาพประกอบ
พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๕๐
(๓ เล่ม ๑,๓๗๕๕ หน้า)
+ ภาคผนวก ๔๕ หน้า + คำนำและคำนิยม ๓๐ หน้า)

สงครามและสันติภาพ War & Peace

เคานต์ ลีโอ ตอลสตอย (Count Leo Tolstoy) ชื่อเต็มว่า **ลีโอ** หรือ **เลฟ นิโคลัยเยวิช ตอลสตอย** มิใช่เป็นเพียงนักประพันธ์เอกของรัสเซียเท่านั้น แต่นับเป็นหนึ่งในนักประพันธ์เอกของโลก และความจริงเขาเป็นมากกว่านักประพันธ์ หากเป็นนักปรัชญาและปัญญาชนคนสำคัญ งานประพันธ์ที่นับเป็นงานชิ้นเอก (masterpiece) ของท่าน คือ **สงครามและสันติภาพ** ซึ่งจัดเป็นเพชรเม็ดงามแห่งวรรณกรรมของโลก

“สงครามและสันติภาพ” จัดว่าเป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ที่ไม่เหมือนนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ทั่วไป เพราะนอกจากเป็นเสมือนการบันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ตอนสำคัญของรัสเซีย โดยมีการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างลุ่มลึก และพยายามนำเสนออย่าง

ที่ผู้ประพันธ์เชื่อว่าถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงในประวัติศาสตร์
อย่างที่สุด โดยการเขียนออกมาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับนวนิยาย
มีตัวละครสำคัญหลายคนจากจำนวนรวมทั้งสิ้นกว่า ๕๐๐ คน เป็นตัว
เดินเรื่อง นอกจากนี้ยังมีการเสนอบทวิเคราะห์เหตุการณ์ในเชิง
ปรัชญาประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งด้วย

เหตุการณ์สำคัญของสงครามที่เป็นฉากของงานวรรณกรรม
เรื่องนี้คือ สงครามระหว่างรัสเซียกับนโปเลียน เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๔๖, ๒๓๔๘
และ พ.ศ. ๒๓๕๕ โดยสงครามเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๕๕ นั้น มีการรบครั้ง
ใหญ่ และรัสเซียเป็นฝ่ายถอยหนีถึงขั้นต้องทิ้งมอสโก อันเป็นเมือง
หลวง ปล่อยให้กองทัพนโปเลียนเข้ายึด “นครอันทักต์สิทธ์” แห่งนั้น
ตามมาด้วยการปล้นสะดมและเผาทำลายจนยับเยิน

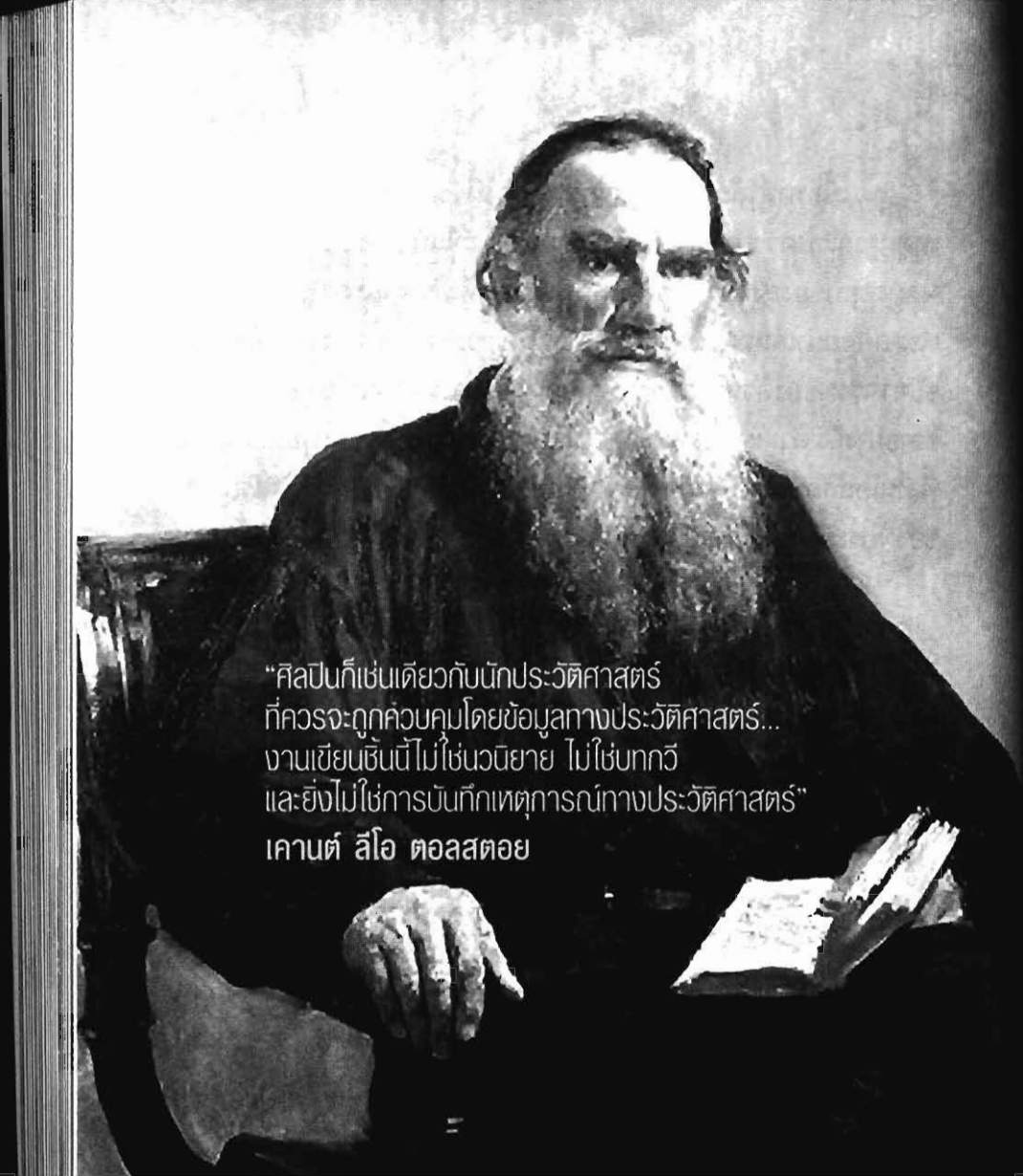
แต่แล้วนโปเลียนกลับต้องเป็นฝ่ายถอยกลับและถูกกองทัพ
รัสเซียตามตีจนพ่ายแพ้ย่อยยับ ทหารในกองทัพล้มตายไปนับแสน
ส่วนใหญ่มาจากความหนาว ความเจ็บป่วย และอดอาหาร ตัวนโปเลียน
เองถึงขั้นต้องทิ้งกองทัพหนีกลับกรุงปารีส สองปีหลังจากนั้นเขาก็
หมดอำนาจ เพราะถูกต่อต้านจากทั่วทั้งยุโรป และบรรดานายพลทั้ง
หลายปฏิเสธที่จะรบต่อไป นโปเลียนต้องยอมสละราชสมบัติและถูก
เนรเทศเป็นครั้งแรก ไปอยู่ ณ เกาะเอลบา

เนื้อหาสำคัญของวรรณกรรมเรื่องนี้ นอกจากเป็นการบรรยาย เหตุการณ์รอบครั้งสำคัญอย่างวิเคราะห์วิจารณ์แล้ว คือการบรรยายถึง ผลกระทบของสงครามต่อผู้คนจำนวนมากที่เป็นตัวละครในเรื่อง โดย ตอลสตอยนำเสนอเรื่องราว เหตุการณ์ ความคิด จิตใจ ความรู้สึก และ ชะตากรรมของตัวละครแต่ละคนออกมาอย่างหมดจด ชัดเจน มีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง ตัวละครแต่ละตัวต่างมีทักษะ ปรัชญาชีวิต และอุปนิสัยใจคอ ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนอย่างไม่ซ้ำแบบกันเลย สะท้อนถึงอัจฉริยภาพของผู้ประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่และโดดเด่นอย่างยิ่ง

วรรณกรรมเรื่องนี้ชื่อ **“สงครามและสันติภาพ”** แต่มีเรื่องราวของการรบในสงครามราว ๑ ใน ๕ เท่านั้น ที่เหลือเป็นผลกระทบของสงครามที่เกิดแก่ตัวละคร สุดท้ายจบลงด้วยสันติภาพ หลังการพ่ายแพ้ แก่รัสเซียของนโปเลียน โดยตัวละครสำคัญที่รอดชีวิตจากสงคราม ได้พบกับสันติภาพและสันติสุขในชีวิต

ผู้ประพันธ์ยืนยันว่าตัวละครส่วนใหญ่ที่ผู้ประพันธ์สร้างขึ้น ไม่มีตัวตนอยู่จริง มีการประดิษฐ์ชื่อให้เพี้ยนไปจากชื่อของคนรัสเซีย โดยมาก แต่มีตัวละครจำนวนมากที่เป็นบุคคลจริงในประวัติศาสตร์ เช่น จอมจักรพรรดินโปเลียน พระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ของรัสเซีย และจอมพลคูตซอฟ แม่ทัพรัสเซียที่สามารถเอาชนะนโปเลียนได้ แม้จะ

“ศิลปินก็เช่นเดียวกับนักประวัติศาสตร์
ที่ควรจะถูกควบคุมโดยข้อมูลทางประวัติศาสตร์...
งานเขียนชิ้นนี้ไม่ใช่นวนิยาย ไม่ใช่บทกวี
และยังไม่ใช่การบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์”
เคานต์ ลีโอ ตอลสตอย

เป็นแม่ทัพผู้เฒ่า อายุมากกว่าไปเสียจนถึง ๒๔ ปี โดยขณะที่ทำการรบครั้งใหญ่กับโปเลียน เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๕๕ นั้น คุณซอฟอายุถึง ๖๗ ปีแล้ว ขณะที่โปเลียนอายุเพียง ๔๓ ปี นอกจากตัวละครเอกสำคัญหลายคนที่นักประพันธ์สร้างขึ้นแล้ว คุณซอฟ คือพระเอกคนสำคัญคนหนึ่ง ใน "สงครามและสันติภาพ" และเป็นวีรบุรุษคนสำคัญคนหนึ่งของรัสเซีย เขาเสียชีวิตที่เมืองบุนซ์เซา ซึ่งปัจจุบันคือเมืองโปเลสลาวิช เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๕๖ ขณะสงครามกับโปเลียนยังไม่จบสิ้น แต่ผลของสงครามครั้งนั้นก็ชัดเจนแล้ว ศพของเขาได้รับเกียรติฝังไว้ที่มหาวิหารคาซาน ในกรุงปีเตอร์สเบิร์ก

คุณซอฟไม่เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ ๑ เพราะกล้าขัดพระราชประสงค์ที่ไม่ถูกต้องของพระเจ้าซาร์ ซึ่งจะนำพาประเทศไปสู่หายนะ แต่เพราะไม่มีผู้ใดเป็นที่ยอมรับของกองทัพเหนือไปกว่าเขา พระเจ้าซาร์จึงต้องเรียกเขากลับเข้ามานำกองทัพเพื่อรบกับโปเลียน แม้ขณะนั้น (พ.ศ. ๒๓๔๘) เขาจะเกษียณออกไปใช้ชีวิตอย่างสงบในไร่ของตนเองแล้ว เขากลับมานำทัพอีกในปี พ.ศ. ๒๓๕๘ ในวัย ๖๐ ปี เขารับที่จะกลับมานำทัพด้วยการเสนอเงื่อนไข คือ พระเจ้าซาร์จะต้องไม่ลงไปยุ่งเกี่ยวกับการสั่งการในกองทัพ และเขาเป็นผู้นำคนสำคัญที่ตัดสินใจให้ทั้งเมืองมอสโก ท่วมกลางเสียงคัดค้านไม่เห็นด้วยของแม่ทัพนายกองจำนวนมาก รวมทั้งพระเจ้าซาร์ เพราะต่างก็

ต้องการรบเพื่อศักดิ์ศรีของชาติ และเพื่อรักษานครอันศักดิ์สิทธิ์มิให้ข้าศึกเข้ามาแย่ง แต่เขาตัดสินใจถอยหนีทางยุทธศาสตร์ เพราะเขาพิจารณาแล้วว่าถ้ารัสเซียรบกับนโปเลียนเพื่อรักษามอสโคว์ รัสเซียจะสูญเสียทั้งกองทัพและมอสโคว์ แต่ถ้าเขาถอยหนีไปก่อน เขาจะสูญเสียมอสโคว์ “ชั่วคราว” และรักษากองทัพไว้ได้

“สงครามและสันติภาพ” นำเสนอมหาพีวาระที่ยิ่งใหญ่ของคุณตู่ขอพอย่างงดงาม มีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันก็เสนอมหาพีในฐานะบุปผะของคูดุขอพไว้อย่างชัดเจน ไม่ปิดบังซ่อนเร้นหรือแก้ต่างให้ เมื่อนโปเลียนพ่ายแพ้อย่างหมดรูปแล้ว เขาได้รับพระราชทานรางวัลชั้นสูงสุด คือเครื่องราชอิสริยาภรณ์แซนต์จอร์จชั้น ๑ เขาได้ “ทำตามประเพณีปฏิบัติที่ทำกันในสมัยพระนางแคเธอรีน มหาราชินีของรัสเซีย โดยสั่งให้นำธงข้าศึกที่ยึดมาได้นั้น วางลงแทบพระบาทของพระเจ้าจักรพรรดิ เมื่อพระองค์เสด็จเข้ามาในห้องเส่น้ำ” ในงานเลี้ยงอาหารค่ำที่จัดขึ้น แต่แล้วกลับปรากฏว่า พระจักรพรรดิทรงชมวดพระชนง และทรงพึมพำอะไรบางอย่าง ซึ่งคนที่อยู่ใกล้ที่สุดได้ยินว่า...“ตัวตลกเก่าๆ”

และ “เมื่อรัสเซียได้รับการปลดปล่อยแล้ว เมื่อรัสเซียได้บรรลุถึงเกียรติภูมิสูงสุดแล้ว คนที่เป็นตัวแทนของชาวรัสเซีย คนที่เป็นชาวรัสเซียขนานแท้ ก็ไม่มีอะไรทำอีกต่อไปแล้ว ไม่มีอะไรเหลือแล้ว

สำหรับผู้นำของสงครามประชาชนนอกจากความตาย...คุณดูซอพจึงตาย”

ที่สถานีรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงมอสโก ซึ่งได้ชื่อว่ามีรถตกแต่งอย่างสวยงามที่สุดในโลก ณ สถานีใหญ่แห่งหนึ่งมีภาพโมเสคขนาดใหญ่ของนายพลดูซอพประดับอยู่บนผนังด้านหนึ่ง และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลของสหภาพโซเวียตได้ให้การยอมรับในเกียรติภูมิของเขาอย่างเป็นทางการ โดยได้สร้างเหรียญตราดูซอพขึ้น

ตอลสตอยสร้างงานวรรณกรรมชิ้นนี้ขึ้น โดยเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๘ ขณะที่ยังอายุได้เพียง ๓๗ ปี เขาใช้เวลา ๕ ปีเต็มในการเขียน โดยตอลสตอยเขียนไว้เองว่า “ผมใช้เวลาห้าปีในการเขียนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ถูกขัดจังหวะ และทำด้วยความอุตสาหะภายใต้สภาพของชีวิตที่ดีที่สุด”

ชีวิตช่วงนั้นเป็นช่วงดีที่สุดของตอลสตอย เป็นช่วงที่เขาแต่งงานกับโซเฟีย อองเดรเยฟนา เบอรัส ซึ่งมาจากครอบครัวชนชั้นสูง ได้สามปีเมื่อเขาอายุได้ ๓๔ ปี (เจ้าสาวของเขาอายุน้อยกว่าเขาถึง ๑๖ ปี)

๑๕ ปีหลังจากนั้นเป็นช่วงชีวิตที่มีความสุขที่สุดของตอลสตอย เขาอุทิศตัวให้กับชีวิตสมรสและครอบครัว และมีลูกถึง ๑๓ คน ในช่วงวัย ๓๗ - ๔๒ ปี ที่เขียน “สงครามและสันติภาพ” นั้น ไม่น่าเชื่อว่าเขาจะ

มีความรู้ความเข้าใจในโลก ชีวิต และสงครามได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง จนสามารถเขียน “สงครามและสันติภาพ” ออกมาได้อย่างยิ่งใหญ่ และหมดจดงดงามขนาดนั้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เขามีประสบการณ์จริงจากสงคราม โดยได้ไปเป็นอาสาสมัครในหน่วยทหารที่คอเคซัส เมื่ออายุได้ ๒๓ ปี ย้ายไปรบที่เซวัสโตโพลในสงครามไครเมีย เมื่ออายุ ๒๖ ปี และลาออกจากกองทัพเมื่ออายุได้ ๒๙ ปี

ตอลสตอยเกิดเมื่อสงครามระหว่างรัสเซียกับนโปเลียนผ่านไป แล้ว ๑๕ ปี เขาจึงมีโอกาสดูพบกับผู้ที่ผ่านเหตุการณ์ในสงครามที่ยังมีชีวิตอยู่ต่อมาจำนวนมาก เมื่อเริ่มเขียน “สงครามและสันติภาพ” เหตุการณ์ผ่านไปแล้ว ๕๒ ปี แต่ยังมีคนจำนวนมากที่หลงเหลืออยู่ ตอลสตอยเองได้เขียนไว้ว่า “ผมเองได้รับการบอกเล่าเกี่ยวกับการรบที่โบโรดิโน โดยผู้ที่เข้าร่วมรบครั้งนั้นจำนวนมากที่เฉื่อยฉวยและมีความสุข...” เขาเข้าใจดีถึงธรรมชาติของชาวรัสเซียที่ “ทุกคนที่เคยผ่านประสบการณ์จากสงครามรู้ว่า ชาวรัสเซียมีความสามารถมากเพียงไร ในการปฏิบัติงานของตนในการรบ และมีความถูกต้องน้อยเพียงไร ในการเล่าบรรยายถึงมันด้วยความเท็จที่เกิดจากการคุยโม้อันขาดเสียมได้...”

จากงานวรรณกรรมชิ้นนี้ชี้ให้เห็นได้ชัดว่า ตอลสตอยได้ศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทั้งจดหมาย บันทึก และเรื่องเล่าลือต่างๆ

ตลอดจนหนังสือจำนวนมากมายที่นักประวัติศาสตร์เขียนขึ้น แม้งานนี้จะเป็นนวนิยาย แต่ตอลสตอยก็ยึดหลักว่า **“ศิลปินก็เช่นเดียวกับนักประวัติศาสตร์ ที่ควรจะถูกควบคุมโดยข้อมูลทางประวัติศาสตร์** จะนั้น ในนวนิยายของผม หากที่ใดก็ตามที่บุคคลทางประวัติศาสตร์ต้องพูดหรือกระทำแล้ว ผมไม่ได้เสกสรรขึ้นเอง แต่ได้ใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ซึ่งผมได้สะสมขึ้นตลอดช่วงการทำงานของผม ผมไม่คิดว่าจำเป็นที่จะอ้างถึงชื่อหนังสือเหล่านั้นในที่นี้ แต่จะสามารถอ้างถึงได้ไม่ว่าเมื่อใด เพื่อพิสูจน์ในสิ่งที่ผมได้กล่าวไปแล้ว”

ตอลสตอยไม่เพียงศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่เขาได้ศึกษาวิทยาการก้าวหน้าแขนงอื่นๆ แล้วนำมาเป็นอุปกรณ์ในการวิเคราะห์เพื่อเสนอปรัชญาประวัติศาสตร์ของเขา เช่น วิชาแคลคูลัสของนิวตัน ทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ลส ดาร์วิน ทฤษฎีดาราศาสตร์ของโคเปอร์นิคัส ซึ่งล้มทฤษฎีของปโตเลมีลงโดยสิ้นเชิง เป็นต้น

ตอลสตอยพูดชัดเจนว่า **“งานเขียนชิ้นนี้ไม่ใช่นวนิยาย ไม่ใช่บทกวี และยังไม่ใช่การบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์”** เขาได้แยกแยะความแตกต่างระหว่างนักประวัติศาสตร์และศิลปินเอาไว้ อย่างน่าฟังว่า

“นักประวัติศาสตร์คนหนึ่ง กับศิลปินคนหนึ่งมีการกิจที่แตกต่าง

กันโดยสิ้นเชิงอยู่ตรงหน้า เมื่อจะบรรยายเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ในฐานะนักประวัติศาสตร์ย่อมผัดแปร หากเขาพยายามจะเสนอบุคคลทางประวัติศาสตร์ในลักษณะทั่วด้าน เสนอความสัมพันธ์อันซับซ้อนของเขากับทุกด้านของชีวิต ทำนองเดียวกัน ศิลปินก็จะล้มเหลวในการปฏิบัติการกิจของตนเช่นเดียวกัน หากเขานำเสนอบุคคลแต่เพียงความสำคัญของเขาที่มีต่อประวัติศาสตร์ คุณดูซอฟต์แวร์ไม่ถึงแต่กล้องส่องทางไกล ซึ่งไปยังศัตรูและซีม่าขาว รอสตอปซินจะไม่จุดไฟด้วยได้ให้กับทำเนียบโวลโรนอฟสกี (ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเขาไม่เคยทำ) และจักรพรรดินีมาเรีย พีโอโดรอฟนาจะไม่เอาแต่สวมเสื้อคลุมขนเอร์มินแล้วยืนเฝ้ามือวางไว้บนประมวลกฎหมาย แต่ภาพเหล่านั้น คือภาพของบุคคลเหล่านั้นในจินตนาการของประชาชน”

“สำหรับนักประวัติศาสตร์แล้ว เมื่อจะพิจารณาถึงการบรรลุผลของจุดมุ่งหมายที่แน่นอนสักอย่าง ก็จะต้องมีวีรบุรุษ สำหรับศิลปินซึ่งจะต้องกล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนในทั่วทุกด้าน ย่อมไม่สามารถและไม่ควรจะมีวีรบุรุษ แต่ควรจะมีแต่มนุษย์”

“บางครั้ง นักประวัติศาสตร์จำเป็นต้องบิดเบือนความจริง เพื่อให้การกระทำทั้งปวงของบุคคลทางประวัติศาสตร์สักคนขึ้นต่อความคิดอย่างหนึ่งที่เขาสันนิษฐานว่าบุคคลผู้นั้นมีอยู่ ส่วนศิลปินนั้นจะตรงข้าม

จะเห็นว่าความเป็นหนึ่งเดียวเดี่ยวๆ ของความคิดนั้นไปด้วยกันไม่ได้
กับเรื่องของเขา ศิลปินพยายามจะเข้าใจและแสดงให้เห็นภาพของมนุษย์
คนหนึ่ง ทำให้ตัวละครอะไรสักตัวไม่”

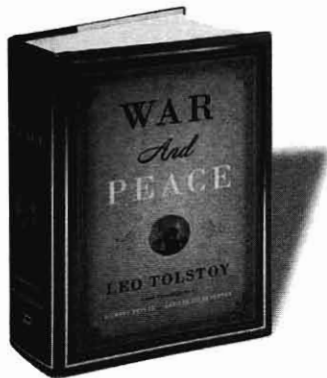
“สงครามและสันติภาพ” ในภาษาไทย มีการแปลออกมาครั้งแรก
โดยนายทหารที่เคยไปเรียนหนังสือที่รัสเซียอยู่ราว ๕ ปี คือ **พลตรีหลวง
ยอดอาวุธ** งานชิ้นนี้ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๓ และพิมพ์ซ้ำอีก
๒ ครั้ง แต่เป็นการแปลโดยตัดเนื้อหาออกราว ๔๐% ซึ่งก็ยังเป็นหนังสือ
เล่มโตที่หลายคนอ่านไม่จบ ส่วนฉบับแปลใหม่โดย **วิภาดา กิตติโกวิท**
เป็นงานที่น่ายกย่องชื่นชมในความรู้ความสามารถและความวิริยะ
อุตสาหะของผู้แปล เพราะนอกจากแปลออกมาอย่างครบถ้วนแล้ว
ยังได้จัดทำเชิงอรรถจำนวนมากเพื่ออธิบายเรื่องราวสำคัญๆ ไว้อย่างดี
รวมทั้งเขียนภาคผนวกประวัติของบุคคลสำคัญได้แก่นโปเลียน พระเจ้า-
ซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ ๑ จอมพลคูตูซอฟ และลำดับเหตุการณ์สำคัญ
ที่เกี่ยวข้อง สุดท้ายคือ “บางถ้อยคำจากผู้ประพันธ์” คือข้อเขียนของ
ตอลสตอย ที่กล่าวถึงงานวรรณกรรมชิ้นนี้ในลีลาที่สะท้อนถึงความ
อหังการของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างองอาจ

น่าชื่นชมผู้แปลที่ใช้เวลาทำงานนี้ถึง ๕ ปี พอกๆ กับเวลาที่
ตอลสตอยใช้สร้างงานประพันธ์ชิ้นนี้ แม้ไม่ได้แปลตรงจากภาษารัสเซีย

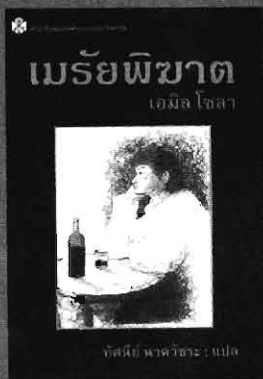
อย่างฉบับของพลตรีหลวงยอดอาวุธ แต่ผู้แปลใช้ภาษาอังกฤษถึง ๔ ล้านวนเปรียบเทียบกัน และยังมีฉบับภาษาจีนช่วยตรวจสอบด้วย นอกจากนั้นความรู้ทางด้านภาษาฝรั่งเศสของผู้แปลในฐานะบัณฑิต ครุศาสตร์ จุฬาฯ เอกภาษาฝรั่งเศส ยังช่วยให้งานแปลชิ้นนี้ได้ฉ้อฉลมากขึ้น เพราะตัวละครในเรื่องพูดภาษาฝรั่งเศสกันมากด้วย

สุดท้ายต้องขอชื่นชมสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ซึ่งตีพิมพ์งานชิ้นนี้อีกอย่างคนรักหนังสือ และเคาเฟอในผู้ประพันธ์ ตลอดจนผู้แปล โดยการจัดพิมพ์อย่างประณีต มีการตรวจแก้คำผิดอย่างพิถีพิถัน เท่าที่ตรวจดูคร่าวๆ ตลอดทั้ง ๑,๘๐๐ กว่าหน้า มีคำผิดไม่น่าจะเกิน ๒๐ คำ ที่สำคัญคือ การพิถีพิถันในการจัดวรรคตอน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับงานแปล เพราะหากจัดวรรคตอนผิดบางประโยค จะทำให้ความหมายผิด หรือถึงขั้นอ่านไม่รู้เรื่องเอาเลย งานชิ้นนี้จึงสูงค่าทั้งต้นฉบับ ล้านวนแปล และการพิมพ์

หลายคนเห็นขนาดหนังสือชุดนี้แล้วถอดใจ หลายคนอ่านแล้วก็ต้องวาง เพราะมีไชนียาพาฝัน หรือเรื่องราวแฟนตาซีที่สนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจให้ติดตามไปจนจบ แต่สำหรับคนที่ต้องการเข้าใจโลก เข้าใจชีวิตในด้านลึก หากไม่ได้อ่านงานวรรณกรรมชิ้นนี้ ก็เท่ากับได้สูญเสียแก้วมณีอันมีค่าชิ้นหนึ่งในชีวิตไปอย่างน่าเสียดาย •

สำหรับคนที่ต้องการเข้าใจโลก
เข้าใจชีวิตในตำนานลึก
หากไม่ได้อ่านงานวรรณกรรมชิ้นนี้
ก็เท่ากับได้สูญเสียแก้วมณี
อันมีค่าชิ้นหนึ่งในชีวิตไปอย่างน่าเสียดาย

แมรัยพิฆาต (L' Assommoir)
เอมิล โซลา (Emile Zola)

ดร.กฤษณีย์ นาควิจิตร :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๕๓
ราคา ๓๗๐ บาท

แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส

(๕๑๖ หน้า)

เมอร์ยพิฆาต L' Assommoir

เมอร์ยพิฆาต เป็นวรรณกรรมยิ่งใหญ่เล่มหนึ่งของ **เอมิล โซลา** นักประพันธ์เอกคนหนึ่งของฝรั่งเศส ซึ่งมีชื่อเสียงระดับโลก

“เมอร์ยพิฆาต” เป็นเรื่องราวของ **แจร์แวล** หญิงสาวจากเมืองปลาซซ็องส์ ซึ่งเริ่มต้นชีวิตด้วยความผิดพลาด โดยการมีลูกกับหนุ่มอายุ ๑๘ เมื่อตัวเองมีอายุแค่ ๑๔ ปี อีก ๔ ปีต่อมา มีลูกอีกคน พออายุได้ ๒๒ ปี ก็อพยพเข้ามาอยู่ชานกรุงปารีส ตั้งใจจะมาหางานทำ แต่หลังจากพักอยู่ในโรงแรมเล็กๆ กับสามีและลูกได้เพียง ๑๕ วัน สามีก็ไปติดผู้หญิงอีกคนหนึ่ง จนมีปากเสียงกัน และสามีก็ทิ้งเธอและลูกๆ ไปในขณะที่เธอเอาผ้าไปซักที่โรงซักผ้า และเกิดเรื่องวิวาทตบตีกับพี่สาวของผู้หญิงที่สามีเธอไปติดพัน เมื่อเธอกลับมายังที่พักก็พบลูกสองคนถูกทิ้งไว้

ทั้งเนื้อทั้งตัวเธอเหลือเงินแค่ ๑ ชู ที่เหลือจากจ่ายค่าซักผ้า ส่วนเงิน ๑๐๐ ชู (เท่ากับ ๕ ฟังก์) ที่สามีให้เธอเอาไปซักผ้าไปจ๋านาก็ถูกสามีเอาไปหมด แต่เธอก็ตั้งใจสู้ชีวิต ไปสมัครเป็นคณงานโรงงานจักรรีด และตั้งหน้าตั้งตาเลี้ยงดูลูกทั้งสองอย่างไม่ระย่อ ความสวยและความดีของเธอ ทำให้ช่างซ่อมหลังคาที่พักอยู่ในห้องใกล้กันหลงรัก และเพียรขอเธอแต่งงานอยู่นาน จนเธอใจอ่อนยอมแต่งงานด้วย แม้จะหวั่นใจว่าชีวิตคู่จะไม่ราบรื่น เพราะญาติพี่น้องของฝ่ายชายไม่ชอบที่เธอเป็นแม่หม้ายลูกติดถึง ๒ คน และยังขาเป๋เล็กน้อยอีกด้วย ขณะที่ฝ่ายชายที่มาขอเธอแต่งงาน มีท่าทีเป็นคนหัวอ่อน และอยู่ภายใต้การครอบงำของญาติพี่น้อง

ชีวิตคู่ครั้งใหม่ของแจร์แวนสทำท่าจะราบรื่นเพราะทั้งคู่ต่างช่วยกันทำงาน และใช้จ่ายอย่างประหยัดมัธยัสถ์ จนกระทั่งมีลูกสาวด้วยกัน ชีวิตคู่ของก็เธอเริ่มหักเห เมื่อสามีประสบอุบัติเหตุตกจากหลังคาจนแทบเอาชีวิตไม่รอด เธอยอมทุ่มเทดูแลรักษาสามีจนฟื้น ต้องใช้เงินที่เก็บหอมรอมริบไปจนหมดแต่สามีที่รอดชีวิตกลับมาไม่ได้เป็นคนดีดังเดิม

ช่วงเวลาที่สามีล้มป่วยอยู่หลายเดือน ไม่มีใครคิดที่จะให้เขาเรียนหนังสือเพื่อถือเป็นโอกาสยกระดับความรู้และจิตใจ ความเบื่อง่ายอันยาวนานในช่วงเจ็บป่วย ทำให้สามีของเธอเริ่มรู้จักกับปีศาจร้ายคือ เหล้า และกลายเป็นทาสสุราไปในที่สุด

ภาพความดิ่งามของเธอที่ดูแลรักษาสามีอย่างซื่อสัตย์ชนะใจกรรมกรช่างตีเหล็ก จนหลงรักและเทิดทูนบูชาเธอ รู้ว่าเธอฝันจะมีร้านซักรีดเป็นของตัวเอง แต่ฝันสลายเพราะต้องใช้เงินไปรักษาสามีจนหมดจึงเสนอให้เธอยืมเงินไปเช่าห้องเปิดร้านซักรีดเป็นผลสำเร็จ และกิจการก็เจริญรุ่งเรืองอยู่ระยะหนึ่ง เพราะความขยันขันแข็งและความรับผิดชอบของเธอ แต่สุดท้ายกิจการก็เสื่อมทรุดลงเรื่อยๆ เพราะความเป็นทาสสุราของสามี (อีกคน) ซึ่งไม่เพียงใช้เงินของร้านหมดไปกับเหล้าเท่านั้น แต่ยังไปหลงคารมสามีเก่าของเธอ ซึ่งก็ไม่ทำงานอะไร แม้เมื่อพบกันครั้งแรกแทบจะชนฆ่ากัน แต่ไม่นานกลับถูกคอกันและชวนให้เข้ามาอยู่ด้วยกันในบ้าน

แม้แจร์แวนจะมี “ถ่านไฟเก่า” กับสามีเก่า และหวาดวิตกว่าจะถูกลวนลาม เธอพยายามยึดถือสัตย์กับสามี แต่แล้วคืนหนึ่งเธอกลับมาบ้านพบสามีเอาเจียนจนเหม็นคลุ้งและเปรอะเปื้อนไปทั่วห้อง เธอพยายามจะขึ้นไปบนเตียงนอน แต่ทำไม่ได้ ในที่สุดสามีเก่าก็ดึงเธอเข้าไปในห้องและได้เสียวกับเธอจนได้ โดยลูกสาวซึ่งกำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นตื่นขึ้นมาเห็นภาพบาดตาบาดใจนั้นด้วย... หลังจากนั้นเธอก็ต้องหิ้วทำงานเลี้ยงดูทุกคนในบ้าน และเป็นทาสบำเรอกามให้แก่ผู้ชายทั้งสองในบ้านเดียวกัน และชีวิตเธอก็ตกต่ำลงไปเรื่อยๆ

เธอเคยบอกกับชายผู้ขอมาเป็นสามีคนที่สองของเธอ ถึงความ
ฝืนในชีวิตของเธอว่า

“ความฝืนของฉันนะหรือ ก็แค่อยากทำงานอย่างสงบๆ ไม่อด
ไม่อยาก มีที่สะอาดๆ หน่อยไว้ซุกหัวนอน มีเตียงสักเตียงหนึ่ง
มีโต๊ะตัวหนึ่ง มีเก้าอี้สองตัว เท่านั้นก็พอแล้ว... อ้อ แล้วก็อยากเลี้ยงลูก
ให้เป็นคนดี ถ้าทำได้... และอีกอย่างหนึ่งก็คือ ถ้าเกิดจะมีครอบครัว
อีกละก็ ขออย่าถูกตบตีเลย ฉันนะไม่อยากจะถูกตี...แค่นี้เองนะ
เห็นไหม แค่นี้เอง...อ้อ ทำยที่สุด ใครๆ ก็หวังว่าจะได้นอนตายบนเตียง
ของตัวเองนะ...ฉันเองนะ จริงๆ แล้ว อยากจะตายบนเตียงที่บ้าน
หลังจาก ที่อาบเหงื่อต่างน้ำมาตลอดชีวิต” เป็นความฝืนที่ไม่ทะเยอทะยาน
เลย แต่เธอก็ทำได้บรรลุถึงความฝันใดๆ ไม่

ลูกชายคนโตของเธอโชคดีกว่าเพื่อน มีผู้รับไปอุปการะสงเคราะห์
ให้เรียนหนังสือและขาดการติดต่อกับเธอ ลูกชายคนเล็กต้องออกจาก
บ้านไปเป็นกรรมกรตั้งแต่วัยเด็ก เพราะพ่อเลี้ยงเมาแล้วคอยทำร้าย
ลูกสาวก็ทนพ่อขี้เมาต่อว่าและทำร้ายไม่ได้ จึงหนีออกจากบ้านไปกับ
ชายสูงอายุที่มาติดพันได้พักหนึ่ง ก็ไปมีอาชีพเป็นนางรับบำและโสเภณี
เมื่อหมดทางไปก็กลับบ้านมาหาที่ซุกหัวนอนแลกกับการถูกตบตี จนมี
เรี่ยวแรงแล้วก็หนีไปใหม่ เมื่อแจร์แวนส์รู้ว่าเธอเรื่องการสำส่อน เธอก็

กลับย้อนให้อย่างเจ็บแสบว่า “...แม่ไม่รู้จักละเอียดใจมั่งเลย หนูเห็นแม่ใส่ชุดนอนเดินออกจากห้องลงไปข้างล่าง ไม่รู้กี่หน ตอนที่พ่อกรนครอกตอนนี้ แม่ไม่สนุกกับเรื่องพรรคนี้อีกแล้วใช้ไหม แต่คนอื่นเขายังสนุกนี่อย่ามายุ่งกับหนูนะ แม่อยากมาทำตัวอย่างให้หนูเห็นทำไม”

สุดท้ายเธอก็สูญเสียทุกอย่าง สามีเอาแต่ออกไปตี๋มสุราจนเมามาย ปล่อยให้เธออดจนหัวโหย และถึงขั้นตบตีเธอ เขาล้มป่วยต้องเข้าไปรับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลและสถานบำบัดโรคจิตหลายครั้ง จนตายจากไปอย่างทุเรศ และหลายเดือนต่อมาเธอก็ตายตามไปตรงซอกใต้บันได ในอาคารที่เธอเคยพัก แต่ถูกไล่ออกจากห้องเพราะไม่มีเงินจ่ายค่าเช่า ยังดีที่เจ้าของบ้านยอมให้ที่ซุกหัวนอนตรงซอกใต้บันได มีคนมาพบศพของเธอเมื่อเธอตายไปสองวันจนกลิ่นศพเหม็นโชยแล้ว

ชีวิตของแจร์แอส เป็นชีวิตของลูกผู้หญิงชนชั้นกลางในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ที่สังคมมิได้สร้างสิ่งแวดล้อมให้คนยากจนมีทางออกอื่น จึงต้องหันเข้าหาเหล่า กรรมกรข้างห้องของเธอทุบัติภรรยาจนตายโดยมีอกุฬามายมิได้เข้าไปจัดการอะไร และต่อมากกรรมกรชี้เมาคนนั้นยังทำทารุณกับลูกสาวตัวเล็กๆ ซึ่งมีจิตใจดงามยิ่งจนตายไปอีกคน

เรื่องราวของแจร์แเวสในนวนิยายเรื่องนี้ บีบคั้นความรู้สึกแทบตลอดเรื่อง ผู้แปลได้กล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่า “เป็นนวนิยายที่ได้รับคามนิยมจากผู้อ่านในระดับสูงมาก ทั้งในยุคที่ผู้เขียนยังมีชีวิตอยู่และในยุคหลังๆ ตราบจนกระทั่งทุกวันนี้ มีผู้แปลเป็นภาษาต่างๆ มากมาย ซึ่งเท่ากับเป็นการยืนยันถึงความเป็นสากลของวรรณกรรมเรื่องนี้”

เอมิล โซลา ผู้ประพันธ์นวนิยายเรื่องนี้เป็นผู้นำการเขียนนวนิยายแนวธรรมชาตินิยม ซึ่งต่อเนื่องจากแนวสังคมนิยม เน้นความสำคัญของอิทธิพลทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมต่อความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมของมนุษย์ เขาเป็นนักประพันธ์ยิ่งใหญ่ ทั้งๆ ที่ได้รับการศึกษาไม่สูง บิดาเสียชีวิตอย่างกะทันหันเมื่ออายุได้เพียง ๗ ปี เขาเรียนไม่จบชั้นมัธยม เพราะต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว นวนิยายเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ ๗ ในนวนิยาย ๒๐ เรื่องในชุด **เลส์ รูกง-มักการ์** (Les Rougon-Macquart) ซึ่งเป็นบันทึกเรื่องราวของคนในตระกูลรูกง-มักการ์ นวนิยายชุดนี้มีชื่อรองว่า “ประวัติทางกรรมพันธุ์และสังคมของคนตระกูลหนึ่งในยุคจักรวรรดิที่สอง” แบ่งเป็นนวนิยาย ๒๐ เรื่องต่อเนื่องกัน แต่ละเรื่องจบสมบูรณ์ในตัวเอง

ชื่อนวนิยายภาษาฝรั่งเศสในเรื่องนี้ เป็นชื่อของบาร์เหล่าในกรุงปารีส อ่านว่า “อ็ชชีอมมัวร์” ผู้แปลได้อธิบายความหมายของคำ

คำนี้ว่า “ถ้าจะแปลตามตัวอักษร ก็จำเป็นต้องเริ่มที่คำกริยา *assommer* และคำนาม *assommoir* ที่หมายถึง **การกระหน่ำให้หมอบพุบ** *L' Assommoir* เป็นชื่อร้านขายเหล้าที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่องนี้ *L' Assommoir* จึงมีความหมายว่า **เมรัยไม่เคย** ละเว้นที่จะฆ่าผู้ที่ตกอยู่ใต้อำนาจของมัน ผู้แปลจึงใคร่ขอให้ชื่อในภาคภาษาไทยว่า **เมรัยพิฆาต**”

ผู้แปลนวนิยายเรื่องนี้ คือ **ดร.ทัศนีย์ นาควัชร** ได้ออกตัวว่า “เป็นเพียงครูภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสและมีใช้นักแปลมืออาชีพ” แต่แปลงานวรรณกรรมยิ่งใหญ่ชิ้นนี้ออกมาเพราะ “ได้คลุกคลีอยู่กับวรรณกรรมฝรั่งเศสในยุคต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง จึงคิดว่าตนอยู่ในฐานะที่จะมองทั้งผลงานและผู้ประพันธ์ในลักษณะที่เห็นความเชื่อมโยงของภาษา วรรณกรรม และวัฒนธรรมฝรั่งเศส ได้ดีพอสมควร” นอกจากนั้น ผู้แปลยังมีพื้นฐานความเข้าใจในงานของเอมิล โซลา อย่างลึกซึ้ง เพราะก่อนหน้านั้นได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของวรรณกรรมและพันธกิจของนักเขียนในทัศนะของ เอมิล โซลา” มาแล้ว งานวิจัยชิ้นนั้นตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และตีพิมพ์อีกครั้งโดยสำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗

นวนิยายเรื่องนี้ในภาคภาษาไทย เป็นวรรณกรรมแปลที่มีคุณภาพ

สูงยิ่ง เพราะแปลตรงจากภาษาดั้งเดิม โดยผู้รู้จริงและมีความรู้สึกซึ่ง ทั้งภาษาฝรั่งเศสและภาษาไทย และแปลออกมาอย่างตั้งใจ ด้วยความ วிரยอุตสาหะอย่างยิ่ง รวมทั้งยังมีผู้ช่วยเหลือหลายคนที่ได้ช่วยเติม ส่วนที่ผู้แปลอาจขาดไปให้เต็มอีกด้วย และถึงแม้จะเป็นการแปลโดย นักวิชาการชั้นครูและเป็นงานยากลำบากมาก แต่ผลงานที่ออกมา ก็อ่านง่าย แทบจะไม่มีกลิ่นนมเนยอยู่เลย ทั้งที่เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้น คนละมุมโลกและห้วงเวลาที่ผ่านมานานถึง ๑๓๒ ปีแล้วก็ตาม การพิมพ์ ก็ประณีตตลอดทั้งเล่มซึ่งหนารวมแล้วกว่า ๕๖๐ หน้า พบคำผิดและ คำซ้ำปรากฏอยู่น้อยมาก

ในยุคที่สังคมไทยกำลังยอมรับกับสโลแกน “ให้เหล่าเท่ากับแข่ง” นวนิยายเรื่องนี้ควรมีผู้อ่านและเผยแพร่กันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะ ในหมู่คนที่ทำงานรณรงค์ต่อสู้เรื่องเหล้าในบ้านเรา ทั้งในและนอกวงการ สาธารณสุข •

“ให้เหล่า = แซ่”

ประทีปแห่งทวีปเอเชีย (The Light of Asia)
โดย Sir Edwin Arnold

เจ้าฟ้าดีประเสริฐ มุรธาพาภักดี แปล
มหามกุฏราชวิทยาลัย
ราคา ๘๐ บาท

พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๐
๒๓๓๒ หน้า

ประทีปแห่งทวีปเอเชีย The Light of Asia

ในหนังสือ “กาลานุกรม : พระพุทธศาสนาในอารยธรรมโลก” ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ซึ่งเป็นหนังสือประมวลเหตุการณ์สำคัญในประวัติพระพุทธศาสนาและอารยธรรมโลก เรียงตามลำดับกาลเวลา ซึ่งท่านผูกศัพท์ว่า กาลานุกรม (กาล + อนุกรม = Chronology) ได้ให้ความสำคัญของหนังสือเล่มนี้มากถึงขั้นนำไปบรรจุไว้เป็นเหตุการณ์สำคัญเรื่องหนึ่งในประวัติพระพุทธศาสนาและอารยธรรมโลกในหัวข้อ “ฝรั่งแต่งหนังสือธรรมโด่งดัง” มีเนื้อความว่า

“พ.ศ. ๒๔๒๒ (ค.ศ. ๑๘๗๙) ที่อังกฤษ **เซอร์เอ็ดวิน อาร์โนลด์** (Sir Edwin Arnold) แต่งบทประพันธ์อันไพเราะ แสดงพุทธประวัติ และคำตรัสสอน ชื่อเรื่อง **The Light of Asia (ประทีปแห่งทวีปเอเชีย)**

ทำให้คนอินเดียและชาวตะวันตกจำนวนมากสนใจพระพุทธศาสนา
บ้างก็ถึงกับหันมานับถือ”

เซอร์เอ็ดวิน อาร์โนลด์ ผู้ประพันธ์บทกวีเรื่อง “ประทีปแห่งทวีป
เอเชีย” เป็นชาวอังกฤษ เกิดที่เมืองเกรฟเซนด์ (Gravesend) ในจังหวัด
เคนท์ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๗๕ เป็นบุตรคนที่สองของ
โรเบิร์ต โคลส์ อาร์โนลด์ ผู้พิพากษาศาลแขวงที่ซัสเซ็กซ์ จบการศึกษา
ชั้นมัธยมที่โรงเรียนคิงส์ โรเชสเตอร์ จบมหาวิทยาลัยที่คิงส์คอลเลจ
ลอนดอน และยูนิเวอร์ซิตีคอลลิจ อ็อกซ์ฟอร์ด

เริ่มทำงานเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนคิงส์เอ็ดเวิร์ด ที่เบอร์มิงแฮม
ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๐ ได้เดินทางไปอินเดียรับราชการเป็นครูใหญ่

■ เซอร์เอ็ดวิน อาร์โนลด์

ที่วิทยาลัยสันสกฤตของรัฐบาลที่เมืองปูนา
อยู่เป็นเวลารวม ๗ ปี จึงกลับไปอังกฤษและ
เข้าทำงานเป็นนักข่าวประจำกองบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์เดลีเทเลกราฟได้เป็นผู้ช่วย
บรรณาธิการอยู่ยาวนานกว่า ๔๐ ปี จนได้
เป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ งานสำคัญชิ้น
หนึ่งของท่านอาร์โนลด์ในหนังสือพิมพ์
เดลีเทเลกราฟ คือการร่วมกับหนังสือพิมพ์

นิตยอร์กเฮิร์ลด์ จัดการการเดินทางของ **เฮช.เอ็ม.สแตนเลย์** (H.M. Stanley) ไปสำรวจแม่น้ำคองโกในแอฟริกา ทำให้ชื่อของสแตนเลย์ ได้กลายเป็นชื่อของภูเขาสูงหนึ่งทีนั้น

นอกจากเป็นนักหนังสือพิมพ์แล้ว ท่านอาร์โนลด์ยังมีชื่อเสียงในฐานะกวี มีงานประพันธ์ออกมาหลายเล่ม เล่มที่ทำให้มีชื่อเสียงโด่งดังมากที่สุดคือ “ประทีปแห่งทวีปเอเชีย (The Light of Asia)” นี้เอง โดยตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๒ หลังจากนั้นได้ตีพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้งทั้งในอังกฤษและอเมริกา และแปลเป็นภาษาต่างๆ มากมาย ฉบับภาษาฮินดี แปลโดย **อาจารย์ราม จันทราศุขลา** (Acheirya Ram Chandra Shukla) นับถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ฉบับภาษาอังกฤษพิมพ์จำหน่ายแล้วกว่า ๑๕๐ ครั้ง

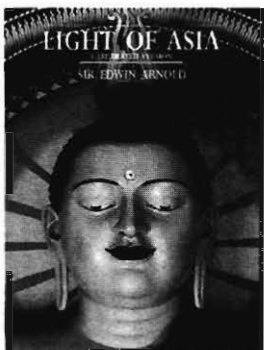
ความโดดเด่นในทางวรรณกรรมของหนังสือเล่มนี้ คือ ความไพเราะและงดงามไม่มีที่ติของบทกวีที่เป็นวรรคทองหลายวรรคและลีลาของตะวันออก ตลอดจนเนื้อหาที่เป็นเหมือนมหากาพย์แห่งเรื่องราวของพระมหากษัตริย์ คือ **สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** สิ่งที่ทำให้หนังสือเล่มนี้มีชื่อเสียงโด่งดังมากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงนั้น คือข้ออ่อนของหนังสือที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากปราชญ์ชาวพุทธและศาสนิกชาวคริสต์ ว่าเป็นหนังสือที่ให้ภาพที่ผิดของพระพุทธศาสนา ขณะที่

การนำพระพุทธเจ้าและพระเยซูไปเปรียบเทียบกันได้สร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวคริสต์

แม้อาร์โนลด์จะเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนสันสกฤตที่อินเดียอยู่ยาวนานถึง ๗ ปี แต่ระยะเวลาดังกล่าวอาจไม่นานพอที่จะทำให้เขาเข้าใจพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งเพียงพอ อาร์โนลด์ได้ชี้แจงและบรรยายไว้ใน “ประทีปแห่งทวีปเอเชีย” ว่า หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นจากความมั่งคั่งได้จากชาวพุทธฮินดู และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แต่ช่วงเวลาดังกล่าวพระพุทธศาสนาได้ปลาสนาการไปจากอินเดียเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว บรรดาคัมภีร์ต่างๆ ที่หลงเหลืออยู่ย่อมกะพรวังกะแพร่งและยังมิได้มีการชำระสะสางจนชัดเจนหมดจด พระพุทธประวัติและหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในงานวรรณกรรมเล่มนี้จึงสับสน

และคลาดเคลื่อนเป็นอันมาก

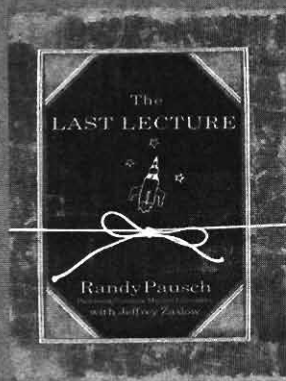

■ The Light of Asia

หนังสือเล่มนี้ในฉบับภาษาไทยปรากฏในคำนำฉบับพิมพ์ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ว่า **ท่านเลองส์ออร์ก** นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส ได้แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศสด้วยสำนวนคำร้อยแก้ว และ**หม่อมเจ้าศักดิ์ประเสริฐ นครจำปาศักดิ์** ได้แปลเป็น

ภาษาไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๐ โดยความประสงค์ของท่าน**พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจันทเถระ)** เจ้าอาวาสวัดบรมนิวาส พระอารามหลวง จังหวัดพระนคร ผู้เป็นพระอาจารย์ ต่อมา**หม่อมเจ้าดารารัศมี เทวกุล** ได้ทรงแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยทั้งสำนวนร้อยแก้วและบทประพันธ์นั้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๐ ปรากฏในคำนำว่า เซอร์เฮ็ดวิน อาร์โนลด์ ประพันธ์งานชิ้นนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๒๖ ซึ่งน่าจะคลาดเคลื่อน ที่ถูกต้องควรจะเป็นปี พ.ศ. ๒๔๒๒ ในฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๑ นี้ น่าเสียดายที่มีคำผิดค่อนข้างมาก

โดยสรุปหนังสือเล่มนี้ **มิใช่หนังสือดี** ทั้งในแง่พุทธประวัติและธรรมบรรยายในพระพุทธศาสนา **แต่เป็นหนังสือสำคัญ** ที่มีบทบาทสูงในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา **ท่านพระพรหมคุณาภรณ์** (ป.อ. ปยุตโต) จึงตั้งหัวข้อเหตุการณ์เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ว่า **“ฝรั่งแต่งหนังสือธรรมโด่งดัง”** สำหรับฉบับภาษาไทยแปลผ่านฉบับแปลเป็นภาษาฝรั่งเศสย่อมมีความคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับเดิม และย่อมไม่สามารถให้อรรถรสของกวีนิพนธ์ โดยเฉพาะในวรรคทองทั้งดงามไพเราะ ใดๆ ก็ดี หนังสือเล่มนี้ก็**เป็นหนังสือที่ควรอ่าน** ในฐานะที่เป็นหนังสือที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์พุทธศาสนา •

เดอะลาสต์เลกเชอร์ (The Last Lecture)
แรนดี แพช และ เจฟฟรีย์ ซาสโลว์
(Randy Pausch with Jeffrey Zaslow)

วนิษา เรช
สำนักพิมพ์อนันต์ How To
ราคาปกแข็ง ๒๕๕ บาท
ราคาปกอ่อน ๑๗๕ บาท

ฟู้เพล
พิมพ์ครั้งที่ ๑ - ๘ : ตุลาคม ๒๕๕๑
จำนวน ๒๓๖ หน้า

เดอะลาสต์เลกเชอร์ The Last Lecture

ในหนังสือ **“พระประวัติลูกเล่า”** หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ทรงเล่าถึงพระประวัติของพระบิดาของท่านคือ **สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ** ปราชญ์ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่งของกรุงสยาม ผู้ทรงได้รับพระสมัญญานามว่า **บิดาแห่งประวัติศาสตร์ไทย** เรื่องหนึ่งที่ ทรงเล่า คือ วิธีการสั่งซื้อหรือเลือกซื้อหนังสือของพระองค์ท่าน เมื่อเสด็จไปต่างประเทศและไปที่ร้านหนังสือ ทรงอธิบายวิธีหนึ่งในการตัดสินใจพระทัยของพระองค์ท่านคือ ดูจากจำนวนครั้งที่พิมพ์ ถ้าพิมพ์มากครั้ง ย่อมเป็นเครื่องแสดงได้อย่างหนึ่งว่า “น่าจะเป็นหนังสือดี”

หนังสือ **“เดอะลาสต์เลกเชอร์”** แปลและพิมพ์จำหน่ายครั้งแรกในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ และในเดือนเดียวกันนั่นเอง ต้องพิมพ์ซ้ำ

อีกถึง ๘ ครั้ง แสดงว่าเป็นหนังสือที่ขายดีมาก

หนังสือเล่มนี้ในต้นฉบับภาษาอังกฤษก็เป็นหนังสือขายดีมาก ติดอันดับหนึ่งในบรรดาหนังสือเบสต์เซลเลอร์ของ The New York Times Bestseller เป็นเวลากว่า ๒๐ สัปดาห์ และแปลเป็นภาษาต่างๆ แล้วกว่า ๓๐ ภาษา ในปีที่พิมพ์จำหน่ายปีแรกคือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑

ก่อนจะตีพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือ เลกเซอร์ตัวจริงได้รับการเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีผู้ดาวน์โหลดทางอินเทอร์เน็ตมากกว่า ๑ ล้านครั้งในเดือนแรก

หนังสือเล่มนี้ปรับปรุงจากคำบรรยายพิเศษของ **แรนดี เพอร์ซ** ศาสตราจารย์ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์และการออกแบบ แห่งมหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอน สหรัฐอเมริกา ผู้ช่วยเขียนคือ **เจฟฟรีย์ ซาสโลว์** คอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์เดอะวอลล์สตรีตเจอร์นัล

ปกติในบางหลักสูตรการฝึกอบรมด้านผู้นำ จะมีแบบฝึกหัดให้ผู้เข้ารับการอบรมต้องแสดงปาฐกถาครั้งสุดท้าย โดยสมมติว่าตนเองป่วยเป็นโรคร้าย และเหลือเวลาอีกไม่นานก็จะต้องเสียชีวิต แบบฝึกหัดนี้เชื่อว่า จะทำให้ผู้แสดงปาฐกถาได้มีโอกาสครุ่นคิดถึงคุณค่าที่แท้จริง

ของชีวิต และเลือกตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อไป

แต่สำหรับ “เดอะลาสต์เลกเชอร์”

เป็นปาฐกถาสุดท้ายในชีวิตจริงของศาสตราจารย์แรนดี เพาซ์ ซึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็งร้าย หลังได้รับการรักษาแล้ว แพทย์ได้ลงความเห็นว่าเขาน่าจะยังมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีกเพียงไม่กี่เดือนเท่านั้น และมหาวิทยาลัยที่เขาสอนอยู่ได้เชิญให้เขา

แสดงปาฐกถาครั้งสุดท้าย ซึ่งเขาตัดสินใจรับทั้งๆ ที่ต้องขัดใจกับภรรยาที่ต้องการให้สามีใช้เวลาทุกนาทีที่เหลืออยู่กับครอบครัวและลูกที่ยังเล็กสามคนให้มากที่สุด และวันแสดงปาฐกถาก็ตรงกับวันเกิดของภรรยา ซึ่งจะทำให้ไม่มีเวลาฉลองวันเกิดครั้งสุดท้ายร่วมกันในวันนั้นด้วย

■ แรนดี เพาซ์

แรนดี เพาซ์ ตัดสินใจรับแสดงปาฐกถาครั้งสุดท้ายโดยการเตรียมการอย่างดี ในหัวข้อ **“ทำความฝันวัยเด็กของคุณให้เป็นจริงได้อย่างแท้จริง”** นอกจากสรุปบทเรียนชีวิต นำเสนอช่วงตอนที่สำคัญๆ แล้ว สาระสำคัญที่เป็นหัวใจเรื่องหนึ่งคือ ข้อความที่ต้องการสื่อถึงลูกเล็กๆ ทั้ง ๓ คน ให้ได้มีโอกาสอ่านหลังจากเขาจากไปนานแล้ว นั่นคือ

“ผมกำลังบรรจุตัวเองเข้าไปในขวดแก้ว เพื่อว่าวันหนึ่งขวดแก้วนี้จะถูกน้ำซัดมาที่ชายหาดถึงลูกๆ ของผม ถ้าผมเป็นจิตรกร อาจจะวาดรูปไว้ให้เขา ถ้าผมเป็นนักดนตรี ผมจะประพันธ์เพลงฝากไว้ แต่นี่ผมเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ผมจึงเลือกที่จะมาปาฐกถาฝากไว้”

เรื่องที่น่าเสียนั้น...

“ผมเลือกปาฐกถาถึงความเบิกบานของการมีชีวิตอยู่ และการประจักษ์ถึงคุณค่าของชีวิต แม้ในขณะที่ชีวิตส่วนของผมเองจะเหลือน้อยเต็มที ผมพูดถึงความสุจริต เกียรติยศ ความระลึกบุญคุณ และอีกสารพันเรื่องที่เป็นสมบัติล้ำค่าในใจผม และผมพยายามอย่างมากที่จะไม่ให้หน้าเบือ”

นอกจากไม่ให้หน้าเบือแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังน่าอ่าน ชวนติดตามตลอดเล่ม อ่านแล้วจะได้บทเรียนล้ำค่ามากมาย ในวันปาฐกถานั้นเอง ภรรยาของเขาได้ไปนั่งฟังอยู่ด้วย และผู้บรรยายได้สร้างฉากประทับใจอย่างยิ่งให้แก่ผู้ฟังและโดยเฉพาะคือภรรยาของเขา ซึ่งน่าจะเชื่อว่า เธอคงจะดีใจที่เขาซัดใจเธอและรับแสดงปาฐกถา เพราะปาฐกถาครั้งนั้นทำให้แรนดี เพาซ์ มิได้จำกัดตัวตนอยู่เฉพาะในหัวใจของเธอผู้เป็นภรรยาเท่านั้น แต่มีคุณค่าประทับอยู่ในหัวใจของผู้คนนับสิบนับร้อยล้านทั่วโลก

เมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้เขียนมีโอกาสไปประชุมที่สหรัฐอเมริกาในวันที่คนอเมริกันตัดสินใจเลือกโอบามาเป็นประธานาธิบดี ก็พบว่าหนังสือเล่มนี้ยังวางเด่นเป็นหนังสือขายดีที่ร้านบอเดอร์สในสนามบินวอชิงตันดัลเลส สำหรับฉบับภาษาไทยสำนวนแปลดี อ่านง่าย รูปเล่มก็ประณีตสวยงามตามมาตรฐานของสำนักพิมพ์อมรินทร์

รีบไปซื้อหามาอ่านเถอะครับ ป่านนี้คงพิมพ์เกินสิบครั้งแล้ว •

๔๕ พรรษา ของพระพุทธเจ้า
พระนิพนธ์ สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ราคา ๒๐๐ บาท

พิมพ์ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๖
๓๖๘ หน้า

๔๕ พรรษา บอບพระพุทธเจ้า

**วิธีการสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจพุทธศาสนา นอกจากการศึกษา
พระธรรมวินัยแล้ว คือการศึกษาพุทธประวัติ**

หนังสือเกี่ยวกับพุทธประวัติในปัจจุบันมีมากมาย เขียนขึ้น
ด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิร-
ญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชเจ้า สกลมหาสังฆปริณายก ในครั้งรัชกาล
ที่ ๕ ซึ่งทรงเป็นปราชญ์ยิ่งใหญ่ทางพุทธศาสนาพระองค์หนึ่ง ได้ทรง
นิพนธ์ไว้ในคำปรารภ “**พระนิพนธ์พุทธประวัติ**” แยกแยะวัตถุประสงค์
ในการรจนาพุทธประวัติในภาษาไทยของพวกเราไว้ ๓ ประเภทใหญ่ๆ
คือ มุ่งในทางแสดงอภินิหารของพระศาสดาหนึ่ง มุ่งในทางธรรมหนึ่ง
และมุ่งในทางตำนานหนึ่ง

พุทธประวัติที่มุ่งในทางตำนานนั้น ทรงนิพนธ์ไว้ว่า “เรื่องพุทธประวัติ ที่พรรณนาความเป็นไปของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาและแนวปฏิบัติในพระพุทธศาสนา เพราะแสดงพระพุทธรจรรยาให้ปรากฏ อย่างเดียวกับตำนานย่อมเป็นสิ่งสำคัญของชาติตน ที่จะให้รู้ว่าชาติมีความเป็นมาแล้วอย่างไร”

พุทธประวัติที่มุ่งแสดงอภินิหารนั้นมีอยู่มาก โดยเฉพาะที่รจนาไว้ในอดีต ล้วนมุ่งปลุกสร้างและเสริมศรัทธาในหมู่พุทธศาสนิก เช่น **พระปฐมสมโพธิกถา** พระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ในทางมหายาน ก็มี **มหากาพย์พุทธจริต** ของท่าน อัสวโมษ เป็นต้น หรือแม้แต่ “**ประทีปแห่งทวีปเอเชีย**” ของเซอร์เฮ็ดวิน อาร์โนลด์ ซึ่งมุ่งเผยแผ่คุณวิเศษแห่งพระพุทธศาสนาแก่ชาวตะวันตก ก็มีเรื่องอภินิหารเจืออยู่ด้วยไม่น้อย

สำหรับหนังสือพุทธประวัติที่มุ่งในทางธรรม เช่น **ปฐมสมโพธิ** พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสฺสเทว สา) สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงชำระ เป็นพุทธประวัติที่มุ่งแสดงหลักธรรมคำสอน มากกว่าเรื่องประวัติและเหตุการณ์

ในยุคปัจจุบัน ซึ่งวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลสูง พุทธประวัติที่มุ่งในทางแสดงอภินิหารนอกจากไม่สามารถสร้างศรัทธาให้แก่คนรุ่นใหม่

ได้แล้ว ยังอาจเป็นปรากฏการณ์ศรัทธาด้วย จึงจำเป็นต้องฟังหนังสือพุทธประวัติที่แสดงอรรถาธิบายเหตุการณ์อย่างมีเหตุผลเป็นหลัก

หนังสือ “๔๕ พรรษาของพระพุทธเจ้า” พระนิพนธ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกองค์ปัจจุบัน เป็นหนังสือพุทธประวัติที่น่าสนใจอย่างมาก แม้จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธกิจของพระพุทธองค์ นับตั้งแต่ทรงตรัสรู้ ตามลำดับตั้งแต่พรรษาที่ ๑ เรื่อยไป แต่น่าเสียดายที่ทรงนิพนธ์ไว้เพียงพรรษาที่ ๑๐ เท่านั้น มิได้ทรงนิพนธ์จนครบ ๔๕ พรรษา

นอกจากพุทธกิจตามลำดับพรรษาแล้ว เมื่อพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมโปรดบุคคลต่างๆ ด้วยเรื่องใด ผู้ทรงนิพนธ์ก็ได้อธิบายธรรมในเรื่องนั้นๆ แทรกไว้ เช่น ในพรรษาที่ ๑ ที่ทรงเริ่มประกาศพระพุทธศาสนาในปฐมเทศนาทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และต่อมาทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร ก็ได้ทรงอธิบายพระสูตรทั้งสองนี้ไว้อย่างลุ่มลึก ประณีต และเข้าใจได้ไม่ยาก

■ สมเด็จพระสังฆราช

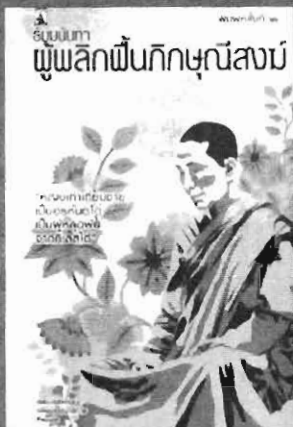
ข้อเด่นสำคัญประการหนึ่งของหนังสือนี้ คือการอธิบายถึง เหตุการณ์ในพุทธประวัติอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล และ อย่างเป็นกลางโดยแท้จริง เช่น การกล่าวถึงพระอภิธรรม ซึ่งตามพุทธ- ประวัติเป็นคำเทศนาของพระพุทธเจ้าที่เสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธรมาดา ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ตลอดช่วงเช้าพรรษาในพรรษาที่ ๗ นับจากทรง ตรัสรู้ จึงเป็นคัมภีร์หรือคำสอนที่ไม่มีพระสาวกองค์ใดได้ยิน แม้แต่ พระอานนท์ซึ่งขอพรพิเศษก่อนจะรับเป็นอุปัฏฐากของพระพุทธองค์ ไว้ข้อหนึ่งว่า เมื่อทรงแสดงธรรมแก่ผู้ใดแล้ว หากพระอานนท์มิได้รับฟัง อยู่ด้วย ก็ขอได้แสดงซ้ำแก่พระอานนท์ พรพิเศษที่ทรงประทานแก่ พระอานนท์ก็เกิดขึ้นหลังจากนั้นอีกถึง ๑๓ ปี ในพรรษาที่ ๒๐ ปีญา ดังกล่าวนี ผู้ทรงนิพนธ์ได้แสดงอรรถาธิบายไว้อย่างน่าฟังตามที่ท่าน อรรถกถาจารย์ยกให้เป็นพระสารีบุตรที่ได้สดับตรับฟังในภายหลัง จึงมาปรากฏอยู่ในพระอภิธรรมปิฎกในเวลาต่อมา

หนังสือนี้ได้อธิบายไว้ตั้งแต่ตอนต้นว่า คัมภีร์หรือตำราใน พระพุทธศาสนาที่อ้างว่าเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า หรือที่เรียกว่า **ปกรณ** นั้น แบ่งเป็น ๕ ประเภทตามลำดับความน่าเชื่อถือคือ **บาลี** ถือเป็นหลักฐานชั้นที่หนึ่ง ต่อมามีพระอาจารย์แต่งคำอธิบายหรือเรียกว่า **อรรถกถา** นับเป็นตำราชั้นที่สอง ต่อมามีอาจารย์แต่งคำอธิบายอรรถกถา

เรียกว่า **ฎีกา** เป็นตำราชั้นที่สาม ต่อมาเมื่อมีพระอาจารย์แต่งอธิบายฎีกา ออกไปอีก เรียกว่า **อนุฎีกา** เป็นตำราชั้นที่สี่ และก็มีพระอาจารย์แต่ง อธิบายเรื่องเบ็ดเตล็ดอีกมากมาย เรียกว่า **ปกรณ์พิเศษ** ถือเป็นตำรา ชั้นที่ห้า

งานนิพนธ์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช- สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ทุกชิ้นเป็นงานที่ลุ่มลึก ประณีต และน่าเชื่อถืออย่างยิ่ง เหมาะ สำหรับผู้สนใจ โดยเฉพาะพุทธศาสนิก ควรสว่างหามาอ่านให้มาก โดยเฉพาะ หนังสือเล่มนี้ทรงเริ่มนิพนธ์ไว้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ นับถึงปัจจุบัน ก็เป็น เวลา ๕๐ ปีแล้ว ได้รวมพิมพ์ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่ภาษาที่ทรงใช้ ก็ยังทันสมัย ใครได้อ่านแล้วจะมีความ รู้และความเข้าใจในพระพุทธศาสนา อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้นอีกมาก อย่างแน่นอน •

อัมมบัณฑิตา : ผู้พลิกฟื้นภิกษุณีสงฆ์
เรียบเรียงโดยกองบรรณาธิการ People

สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๔๔

พิมพ์ครั้งที่สอง ตุลาคม ๒๕๔๗

ราคา ๑๖๐ บาท

๒๕๖ หน้า

ธัมมนินทา ผู้พลิกพี้นกิกษุณีสวม

แม้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๕๐ จะรับรองความเท่าเทียมกันของหญิงชายไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๐ ดังนี้

มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทย ไม่ว่าจะเหล่า กำเนิด เพศ หรือ ศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง
อันขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

แต่ในวงการคณะสงฆ์ของไทย ยังหายอมรับสิทธิของสตรี
ให้เท่าเทียมกับชายไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการที่ไม่ยอมรับให้ผู้หญิง
บวชเป็นพระภิกษุณี ด้วยการถือเคร่งครัดว่า พระภิกษุณีนั้นสูญไปจาก
โลกแล้วและไม่สามารถฟื้นคืนชีพได้ แม้จะเคยมีพระภิกษุณีมาแล้ว
ตั้งแต่ครั้งพระพุทธกาล โดยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อนุญาต
ให้พระนางมหาปชาบดีโคตมี พระน่านางของพระองค์ และอุบาสิกา ๕๐๐
คน บวชเป็นพระภิกษุณีรุ่นแรก

พุทธศาสนิกชนทั่วไปคงจำได้ว่า เมื่อพระพุทธองค์ทรงประสูติ
ได้เพียง ๗ วัน พระนางสิริมหามายา พระพุทธมารดา ก็สิ้นพระชนม์
และพระนางมหาปชาบดีนี้เองที่ทรงเลี้ยงดูพระสิทธัตถะกุมารมาตั้งแต่
ยังแบเบาะ

ตามพระพุทธประวัติฝ่ายเถรวาทของไทย กว่าที่พระพุทธองค์
จะทรงยินยอมให้พระนางมหาปชาบดี และบริวารทั้ง ๕๐๐ บวชได้
พระนางมหาปชาบดีและบริวารต้องตามเสด็จจากกรุงกบิลพัสดุ์เป็น
หนทางไกลไปจนถึงกรุงเวสาลีจนพระบาทแตก และเมื่อจะทรงอนุญาต
ให้บวชได้ ก็ทรงประกาศ **ครุธรรม ๘ ประการ** เป็นเงื่อนไขให้พระนาง

มหาปชาบดียอมรับก่อน จึงยอมให้บวชได้ ครุธรรมหรือธรรมที่หนัก
ทั้ง ๘ ข้อ ล้วนคดีให้สตรีต่ำต้อยกว่าบุรุษอย่างมาก ได้แก่

๑. ภิกษุณีที่อุปสมบทมาตั้งร้อยพรรษา ก็พึงทำการกราบไหว้
การลูกรับ การกระทำอัญชลี การทำสามจีจรรย์แก่ภิกษุที่อุปสมบทใหม่
แม้ในวันนั้น

๒. ภิกษุณีไม่พึงจำพรรษาในอาวาสที่ไม่มีภิกษุ

๓. ภิกษุณีพึงหวังธรรม ๒ ประการ จากภิกษุสงฆ์ทุกกิ่งเดือน
คือการตามวันอุโบสถ และการเข้าไปฟังโอวาท

๔. ภิกษุณีออกพรรษาแล้วพึงปวารณาในสงฆ์ ๒ ฝ่าย คือในภิกษุ
สงฆ์และภิกษุณีสงฆ์

๕. ภิกษุณีเมื่อต้องครุธรรมคือต้องอาบัติหนัก ก็พึงประพฤติ
มานัตปักษ์หนึ่งในสงฆ์ทั้ง ๒ ฝ่าย

๖. สตรีที่ศึกษาอยู่ในธรรม ๖ ข้อ เป็นเวลา ๒ ปี (กล่าวคือ รักษา
ศีล ๑๐ ของสามเณรนั้นแหละ แต่ว่าตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ โดยไม่ขาด
ตลอดเวลา ๒ ปี) อันเรียกว่า นางสิกขมานา เมื่อได้ศึกษาแล้วตั้งนี้จึง
อุปสมบทในสงฆ์ ๒ ฝ่ายได้

๗. ภิกษุณีไม่พึงบริภาษภิกษุโดยปริยายอะไรๆ ทั้งนั้น

๘. ภิกษุทั้งหลายสั่งสอนห้ามปรัมภิกษุณีทั้งหลายได้ แต่ว่า
ภิกษุณีทั้งหลายจะสั่งสอนห้ามปรัมภิกษุทั้งหลายไม่ได้

■ พระนางมหาปชาบดี
ทรงยินดีรับครุธรรม ๘ ประการ

ครุธรรมทั้ง ๘ ประการนี้ พระอานนท์เป็นผู้ไปทูลให้พระนางมหาปชาบดีทรงทราบ พระนางก็ทรงยินดีรับครุธรรมทั้ง ๘ ประการนั้น โดยได้ตรัสว่า ทรงมีความยินดีรับเหมือนอย่างสตรีหรือบุรุษที่เป็นบุคคล รุ่งหนุ่ม รุ่งสาว ยินดีรับดอกไม้เครื่องประดับ

เมื่อพระนางมหาปชาบดีได้รับครุธรรมและอุปสมบทแล้ว พระอานนท์ได้กลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลให้ทรงทราบ พระพุทธเจ้าได้ตรัสว่า ถ้ามาตุคามคือสตรีไม่พึงบวชในพระธรรมวินัยนี้ พรหมจรรย์คือพระคาสณาก็จะตั้งอยู่ตลอดเวลา นานสักธรรมก็จะพึงตั้งอยู่ตลอดเวลา ปี

แต่เพราะมาตุคามบวชในพระธรรมวินัยนี้ พรหมจรรย์ก็จะไม่ตั้งอยู่
ตลอดกาลนาน สัทธิธรรมจะตั้งอยู่ตลอด ๕๐๐ ปีเท่านั้น !

ขณะนั้นเป็นพรรษาที่ ๕ นับจากทรงตรัสรู้

การกำเนิดพระภิกษุณีสงฆ์ในประวัติศาสตร์พุทธศาสนาฝ่าย
เถรวาทของไทย จึงเป็นเรื่องราวที่น่าขมขื่นมาก และวงการคณะสงฆ์
ไทยก็ไม่เคยยอมให้มีพระภิกษุณีสงฆ์เลย แม้เมื่อคณะสงฆ์ไทย
เสื่อมโทรมลงจนต้องไปสืบพระศาสนาจากประเทศศรีลังกา ซึ่งถือเป็น
ดินแดนแห่งแรกของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เริ่มจากการเผยแผ่ของ
พระเจ้าอโศกมหาราช หลังพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานสองร้อยปีเศษ
ในรัชสมัยของพระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ ซึ่งครั้งนั้นเมืองหลวงของ
ประเทศศรีลังกาตั้งอยู่ ณ กรุงอนูราธปุระ

ประวัติพุทธศาสนาศรีลังกา บันทึกถึงประวัติของพระภิกษุณี
สงฆ์ศรีลังกาว่า **พระนางอนุฟ้า** ชายาแห่งพระกนิษฐภคินีของพระเจ้า
เทวานัมปิยติสสะ และสตรีในราชสำนักจำนวนมากปรารถนาจะอุปสมบท
พระมหินทเถระซึ่งเป็นพระอนุชาของพระเจ้าอโศกมหาราช และเป็นผู้นำ
พระพุทธศาสนาไปประดิษฐานในศรีลังกา ได้แนะนำพระราชินีให้ส่งทูต
ไปทูลพระเจ้าอโศก ขอรำทอนพระสังฆมิตตาเถรี มาประดิษฐาน
ภิกษุณีสงฆ์ในลังกาทวีป พระสังฆมิตตาเถรีซึ่งเป็นพระธิดาของพระเจ้า

อโศกมหาราช ได้นำกึ่งพระศรีมหาโพธิ์มาปลูกที่อนุราชปุระด้วย ต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่อนุราชปุระนี้ เติบโตสืบต่อมาจนปัจจุบัน แตกต่างจากพระศรีมหาโพธิ์ที่พุทธคยาที่ถูกทำลายหลายครั้ง และพระภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกาก็ยังสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการไม่ยอมรับให้มีพระภิกษุณีสงฆ์แล้ว คณะสงฆ์ไทยยังมีประวัติต่อต้านอย่างรุนแรง ดังกรณีของคุณสาระ ลูกสาวของนรินทร์ กิ่ง ที่บวชเป็นภิกษุณี ท่านธัมมกันหาเล่าว่า “เท่าที่อาตมาจำ ฟังผู้ใหญ่เล่าให้ฟังนะ ว่า คุณสาระลูกสาวของนรินทร์ กิ่ง ที่บวชเป็นภิกษุณีนั้น ถูกปลัดอำเภอคนหนึ่งขี่ม้ามาเอาตัวไป ขณะที่ออกบิณฑบาต เขาเล่ากันว่า บาตรกระเด็นกระจัดกระจาย...”

“มีการออกหนังสือมาขายเล่มละ ๑๐ สตางค์ เขียนเป็นบทกลอน หน้าปกเป็นภิกษุณี ๘ รูป ชักชวนหยาบๆ คายๆ ผู้หญิงไม่ได้มีหน้าที่เป็นพระ มีหน้าที่เป็นแม่และเมีย ประมาณว่า เขียนชักชวนให้ออกมาร่วมเพศ ประมาณนั้นเลย”

อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ผู้รู้ดีเรื่องศาสนาและคณะสงฆ์กล่าวถึงกรณีนี้ว่า “อย่างบวชคนแรก สามเณรีสาระ ถูกเอาเข้าคุกบางขวางเลย ถูกจับสึก เอาเข้าคุกเลย”

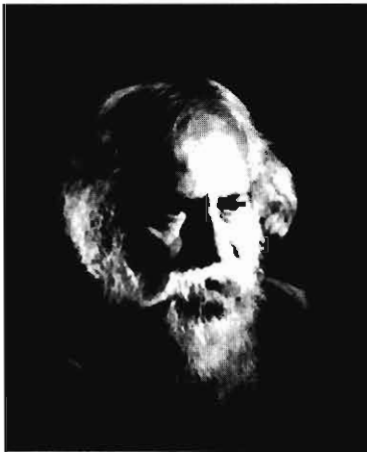
■ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวลักษณ์

การที่สตรีไทยตัดสินใจบวชเป็นพระภิกษุณี จึงนับเป็นความกล้าหาญอย่างมาก และน่าศึกษาอย่างยิ่ง หนังสือ “ธัมมกันหา ผู้พลิกพื้นภิกษุณีสงฆ์” เป็นเรื่องเล่าของรองศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ซึ่งปัจจุบันได้บวชเป็นพระภิกษุณีในบั้นปลายชีวิต จำพรรษาอยู่ที่ “วัด” ซึ่งไม่อาจเรียกตัวเองว่า “วัด” ได้ ต้องเลี่ยงไปเรียกว่า “วัตรทรงธรรมกัลยาณี” ณ ริมถนน

เพชรเกษม ปากทางเข้าตัวเมืองนครปฐม วัดแห่งนี้ “หลวงแม่” ของท่านธัมมกันหา คือ พระภิกษุณีวรมัย กบิลสิงห์ ได้สร้างไว้และอยู่เผยแผ่ธรรมจนมรณภาพไปในวัยชรา

■ ภิกษุณีธัมมกันหา
(รองศาสตราจารย์
ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์)

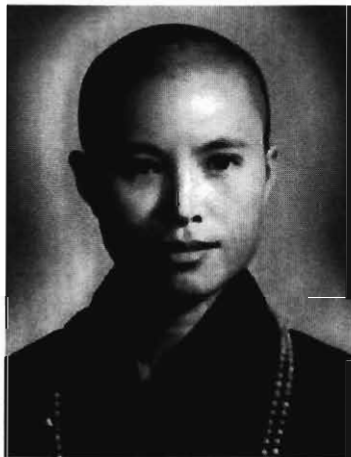

■ รพินทรนาถ ฐาปกร

ทั้งด้านศาสนาและสตรีระดับนานาชาติ จนบั้นปลายชีวิตจึงตัดสินใจออกบวชเมื่ออินทรียกแก่กล้าแล้ว

ดร.ฉัตรสุมาลย์ เป็นอาจารย์อยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีผลงานมากมายทั้งงานเขียนในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้มีโอกาสศึกษาระดับปริญญาตรี ณ มหาวิทยาลัยวิศวภารัตินของท่านครูเทพ มหากวี รพินทรนาถ ฐาปกร (ชาวเอเชียและชาวอินเดียคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม) ดร.ฉัตรสุมาลย์ มีบทบาท

หนังสือเล่มนี้เป็นเรื่องเล่าถึงประวัติชีวิตของท่านอย่างน่าสนใจยิ่ง และคณะผู้เรียบเรียงสามารถนำมาเขียนได้อย่างน่าอ่านและชวนติดตามตลอดเล่ม แม้หนังสือนี้จะตีพิมพ์ครั้งแรกตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ นับถึงปีนี้ก็เกือบ ๑๐ ปีแล้ว แต่ก็ยังไม่ล้าสมัยเลย เชื่อว่าจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้หญิง และเปิดทัศนะผู้ชายให้กว้างขึ้น เพื่อให้ผู้หญิงไทยมีโอกาสเพิ่มขึ้นในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ให้ผืนแผ่นดินไทยของเรามีพุทธบริษัทครบทั้งสี่ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ให้หญิงไทย

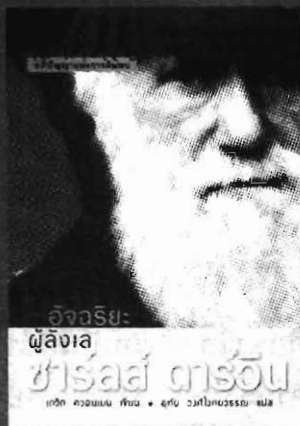
■ ท่านธรรมาจารย์เจิ้ง เหยียน

มีโอกาสเท่าเทียมชายในการสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ทั้งตนเองและสังคมไทยต่อไป

ประเทศไต้หวันทีเจริญ และพัฒนาล้ำหน้าประเทศไทยไปเป็นอันมากนั้น ถือเป็นดินแดนพระพุทธศาสนาที่หญิงเท่าเทียมชายอย่างแท้จริง มีพระภิกษุณีอยู่ถึงร้อยละ ๗๐ เป็นพระภิกษุเพียงร้อยละ ๓๐ และพระภิกษุณีสามารถเป็นผู้นำ

สร้างกุศลที่ยิ่งใหญ่เหนือผู้ชายเสียอีก ดังกรณีของท่านธรรมาจารย์เจิ้ง เหยียน ผู้ก่อตั้ง “มูลนิธิอื้อจี้” ที่คนไทยจำนวนมากรู้จักและชื่นชม

ถ้าประเทศไทยเปิดโอกาสให้หญิงเท่าเทียมชายอย่างแท้จริงในวงการคณะสงฆ์ พระพุทธศาสนาในประเทศไทยน่าจะสามารถสร้างคุณูปการให้แก่สังคมไทยได้มากยิ่งขึ้นอย่างแน่นอน •

**ชาร์ลส์ ดาร์วิน อัจฉริยะผู้ลังเล
อุทัย วงศ์ไวยศวรรณ แปลจาก**

*The Reluctant Mr. Darwin: An Intimate Portrait of Charles Darwin
and the making of His Theory of Evolution by David Quammen*

โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
ราคา ๒๖๕ บาท

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน ๒๕๕๐
(๓๒๘ หน้า)

ชาร์ลส ดาร์วิน อัจฉริยะผู้สลับเล

คนไทยส่วนมากรู้จัก **ชาร์ลส ดาร์วิน** ว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์ยิ่งใหญ่ผู้ค้นพบ “**ทฤษฎีวิวัฒนาการ**” แต่คงมีน้อยคนที่จะรู้จักชีวิตของชาร์ลส ดาร์วิน โดยละเอียด โดยเฉพาะเบื้องหลังการค้นพบและนำเสนอทฤษฎีที่พลิกความเชื่อดั้งเดิม เรื่องกำเนิดและวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตครั้งใหญ่ที่สุดนั้น

เรื่องราวเหล่านี้เป็นเรื่องน่าสนใจ เพราะย่อมเป็นบทเรียนที่ดีว่า มนุษย์อัจฉริยะที่สร้างผลงานอันเป็นคุณูปการยิ่งใหญ่แก่โลกมนุษย์นั้นมีภูมิหลังอย่างไร และสร้างงานยิ่งใหญ่ของตนขึ้นได้อย่างไร เพื่อให้สามัญชนคนทั่วไปสามารถเดินตามและเอาเยี่ยงอย่างได้

หนังสือ “ชาร์ลส ดาร์วิน อัศจรรย์ผู้ลี้ลับ” ของ เดวิด ควอมเมน เล่มนี้ ได้ศึกษาชีวิตและการสร้างงานของชาร์ลส ดาร์วินอย่างวิเคราะห์ วิจัย ทั้งจากเอกสารและงานเขียนจำนวนมหาศาลของเขา รวมถึงเรื่องราวมากมายที่คนอื่นเขียนถึงชาร์ลส ดาร์วิน แล้วนำเสนอให้อ่าน และติดตามได้ง่าย ด้วยการเล่าเรื่องราวไปตามลำดับช่วงชีวิต

ชาร์ลส ดาร์วิน มีข้อได้เปรียบที่เกิดในตระกูลนักปราชญ์ซึ่งมีฐานะดี บิดาเป็นแพทย์ ได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นดีของอังกฤษ คือ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และหลังจบการศึกษาก็ได้มีโอกาสท่องเที่ยวไปทั่วเรือหลวงบีเกิลของราชนาวีอังกฤษ เดินทางไปศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางธรณีวิทยา และสิ่งมีชีวิตจำนวนมาก เป็นเวลายาวนานถึง ๔ ปี ๙ เดือน ๕ วัน ได้แต่งงานกับหญิงสาวตระกูลผู้ดี มีการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นแม่บ้านให้อย่างดี มีลูกด้วยกันถึง ๑๐ คน โดยลูกคนสุดท้ายต้องอยู่ในครรภ์แม่เมื่ออายุถึง ๕๐ ปีแล้ว

ด้านฐานะการเงิน ชาร์ลส ดาร์วิน จัดว่ามีฐานะดี เมื่อแต่งงาน พ่อให้เงินเขาถึง ๑๐,๐๐๐ ปอนด์ ลุงโจเซย์ เวตจิวูด สมทบให้อีก ๕,๐๐๐ ปอนด์ ทำให้เขาไม่มีภาระต้องหางานทำเพื่อเลี้ยงชีพโดยตรง และยังสามารถจ้างคนรับใช้ไว้ช่วยงานบ้านได้ เขาใช้เงินมรดกไปลงทุนซื้อที่นา ๘๑๐ ไร่ ให้คนเช่าทำนา เมื่อแต่งงานใหม่ๆ เขากับเอ็มมา (ภรรยา) มีรายได้

ราว ๑,๒๐๐ ปอนด์ต่อปี ส่วนใหญ่ได้จากดอกเบียร์ที่พ่อและลุงให้เป็นของขวัญ เมื่อบิดาถึงแก่กรรม เขาได้รับส่วนแบ่งมรดกมาอีกถึง ๔๕,๐๐๐ ปอนด์ ทำให้รายได้เพิ่มเป็นปีละ ๓,๗๐๐ ปอนด์ นอกจากนั้น เขายังมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจากหนังสือที่เขียน สำหรับหนังสือ **“ว่าด้วยกำเนิดชนิดพันธุ์” (On the Origin of Species)** อันโด่งดังที่สุดของเขา ได้รับการพิมพ์ถึง ๖ ครั้งขณะที่เขายังมีชีวิต สองครั้งแรกทำเงินให้เขารวม ๖๑๖ ปอนด์ ๑๓ ชิลลิง ๔ เพนนี

แต่ข้อเสียเปรียบของชาร์ลส ดาร์วิน ก็คือ เขามีปัญหาเรื่องสุขภาพเรื้อรังโดยไม่ทราบสาเหตุ หลังกลับจากเรือบีเกิ้ลได้ไม่นาน เขาก็มีอาการหัวใจเต้นแรงไม่เป็นจังหวะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดหัว ตื่นเต้นจนควบคุมไม่อยู่ ควบคุมการหายใจไม่ได้ ที่บ้านในชนบท เขาได้ต่อเติมห้องน้ำไว้ในห้องสมุดโดยใช้ผ้ามาบังไว้เพื่อจะได้อาเจียนได้สะดวก

เขาเขียนเล่าให้เพื่อนฟังว่า **“อะไรก็ตามที่ทำให้ผมรู้สึกตื่นเต้น จะทำให้ผมทรุดในเวลาต่อมา และทำให้หัวใจผมเต้นเร็วขึ้นมาก”** การเข้าสังคมมักทำให้เขารู้สึกตื่นเต้น การสนทนาอย่างเข้มข้นก็ทำให้เขาสับสน ความขัดแย้งหรือแค่คิดว่าจะมีความขัดแย้งก็ยิ่งทำให้เขาสับสนมาก เขาจึงตัดสินใจย้ายออกจากกรุงลอนดอนออกไปอยู่ที่

หมู่บ้านดาวนีย์ (Downe) ในชนบท เขาแอบติดตั้งกระจกเงาบานหนึ่งไว้ที่นอกหน้าต่าง ทำมุมให้เห็นแขกที่เดินตามถนนเข้ามาในบ้าน เพื่อจะดัดสันใจว่าจะรับแขกนั้นดีหรือไม่ เพราะแขกที่มาเยือนมักทำให้ห้องไล่เขาขับปวนเสมอ และยังทำให้เสียงานอีกต่างหาก เขาไม่ต้องการพบปะสังสรรค์กับใคร ยกเว้นนานๆ ครั้ง และภายใต้สภาวะที่เขาควบคุมได้

กับภรรยาที่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านและผู้พยาบาลเขาอย่างดีนั้น มีปมขัดแย้งสำคัญ เนื่องจากเขามีพื้นฐานเป็นคนไม่เคร่งศาสนา แม่เขาเป็นโปรเตสแตนต์ ส่วนเขาเป็นนักคิดอิสระเหมือนพ่อและปู่ หลังจากศึกษาธรรมชาติวิทยา ทั้งจากตำราจำนวนมาก และจากที่ค้นพบหลักฐานต่างๆ ด้วยตนเอง ที่สำคัญคือการครุ่นคิดด้วยวิจาร์ณญาณ ทำให้ศรัทธาต่อพระเจ้าของเขาสูญสิ้นไปเมื่ออายุประมาณ ๔๐ ปี เมื่อบิดาถึงแก่กรรม เขาขึ้นรถไฟไปยังบ้านบิดา แต่ไม่ยอมไปร่วมพิธีศพที่โบสถ์ เมื่อแอนนี่ลูกสาวที่เขารักมากที่สุดเสียชีวิตในวัยน่ารัก เขาก็เลียงไม่ไปร่วมพิธีศพ ดูเหมือนเขาได้ไตร่ตรองอย่างดีแล้วว่า พิธีศพตามแบบนิกายแองกลิกัน ซึ่งให้คำมั่นว่าวิญญาณของผู้ตายจะฟื้นคืนชีพไปสู่ชีวิตอมตะชั่วนิรันดร์นั้น เป็นเรื่องหลอกลวงและเหลวไหลสิ้นดี

เมื่อชาร์ลส์ ดาร์วินขอเอี๊ยมมาแต่งงานนั้น เขาอายุ ๒๔ ปี เอี๊ยมมาอายุ ๓๐ ปี เป็นลูกพี่ลูกน้องของเขา และเป็นคนเคร่งศาสนา ทั้งสอง

แต่งงานกันหลังจากนั้นหนึ่งปี พ่อเตือนเขาว่า สามิที่เริ่มมีความสงสัยในพระเจ้าสมควรปิดบังความในใจนั้นจากภรรยา เพราะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ประการใดเลย ที่จะหาเรื่องให้ภรรยาต้องคอยกังวลว่าวิญญาณสามิจะพ้นจากบาปหรือไม่ แต่เขามิได้ทำตามคำเตือนนั้น และบอกความในใจบางส่วนแก่เอ็มมา ทำให้เธอเกิดความรู้สึกว่ามัน “เป็นช่องว่างระหว่างเธอกับเขาที่แสนเจ็บปวด” แต่โชคดีที่เธอทำใจได้ และขอบคุณที่เขาเปิดเผยตรงไปตรงมา โดยพยายามบอกตัวเองว่า “ความสงสัยที่เกิดขึ้นอย่างบริสุทธิ์ใจและมีสติ ไม่น่าจะเป็นบาป”

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของชาร์ลส ดาร์วิน คือ ก่อนการออกศึกษา “**ธรรมชาตวิทยาภาคสนาม**” ไปกับเรือบีเกิ้ลนั้น เขายังไม่มีพื้นฐานทางทฤษฎีที่เข้มแข็งเพียงพอ และอายุน้อย (เพียง ๒๒ ปี) วิชาที่เรียนจบจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ คือ เทววิทยา ทำให้การเก็บตัวอย่างตลอดช่วงเกือบ ๕ ปีนั้น ไม่ถึงขั้นสมบูรณ์ และหลังจากนั้น เขาก็มิได้ออกไปเก็บตัวอย่างศึกษาในลักษณะนั้นอีกเลย

แต่เขาก็ก้าวพ้นข้อจำกัดสำคัญทั้งสามประการไปได้เป็นอย่างดี ด้วยการตัดสินใจออกไปใช้ชีวิตอยู่ในชนบท ห่างกรุงลอนดอนออกไป ๑๖ กิโลเมตร หลีกเลี่ยงการพบปะผู้คนโดยไม่จำเป็น เข้าไปร่วมงานเฉพาะการประชุมวิชาการหรือการประชุมของสมาคมทางวิชาการที่สำคัญๆ

ลงทุนไปรับการรักษาตัวด้วยวิธี “วาริบำบัด” จนอาการดีขึ้นบ้าง และนำวิธีการบำบัดนั้นมาใช้ที่บ้านด้วย ที่สำคัญคือการทุ่มเททำงานหนัก ถึงขั้นสรุปได้ว่าสำหรับเขาแล้ว งานไม่ต่างจากยาเสพติด และวิทยาศาสตร์คือศาสนาที่เขาศรัทธา

ทุกงานที่เขาจับเขาทำ เขาจะทุ่มเทอย่างหนักและเอาใจจริงเอาใจงั้นเฉพาะเรื่อง “ตัวเพรียง” เขาใช้เวลาศึกษาต่อเนื่องถึง ๘ ปี สลับกับการรักษาตัว เขียนเป็นตำราออกมาถึง ๔ เล่ม และได้รับรางวัลจากราชสมาคมของอังกฤษ ซึ่งเป็นรางวัลที่ทรงเกียรติยิ่ง

สำหรับงานชิ้นเอก (masterpiece) ของเขาคือหนังสือ “ว่าด้วยกำเนิดของชนิดพันธุ์” นั้น เขาตั้งใจเขียนเป็นตำราเล่มโต พร้อมหลักฐานอย่างครบครัน ทำให้จะต้องใช้เวลายาวนานมากกว่าสิบปี จนทำให้เขาได้ชื่อว่า “อัจฉริยะผู้ลึกลับ” และไม่แน่ว่าหนังสือจะเขียนเสร็จก่อนเขาถึงแก่กรรมหรือไม่

มูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดหนังสือที่ “เปลี่ยนโลก” เล่มนี้ขึ้นก็เนื่องมาจาก มีนักสำรวจชื่อ อัลเฟรด รัสเซล วอลเลซ ได้เสนอทฤษฎีเรื่องการกลายพันธุ์ออกมา ทฤษฎีดังกล่าวละม้ายคล้ายคลึงกับแนวคิดของเขา ถ้าตัวเขาอยู่เฉย เขาก็จะมีใช้ “ผู้ค้นพบทฤษฎีวิวัฒนาการ” เพราะมีผู้เสนอตัดหน้าไปแล้ว เขาและพวกจึงต้องร่วมกันเสนอสรุป

แนวคิดของชาร์ลส ดาร์วินออกมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวงวิชาการพร้อมกับบทความของวอลเลซ หลังจากนั้น ดาร์วินจึงตกลงใจจะเขียน “บทย่อ” ตำราของตนออกมา โดยตั้งใจจะเขียนสั้นๆ เพียง ๑๒ หน้า เท่านั้น แต่ดาร์วินเขียนออกมาถึง ๕๐๐ หน้า โดยตั้งใจเขียนง่ายๆ ให้คนทั่วไปอ่าน มิใช่เขียนแบบตำราวิชาการ เดิมตั้งชื่อยาวเหยียดตามค่านิยมแบบวิกตอเรียน สมัยนั้นว่า **“บทย่อของความเรียงว่าด้วยกำเนิดของชนิดพันธุ์และพันธุ์ผ่านกระบวนการคัดสรรโดยธรรมชาติ”** แต่ ผู้พิมพ์เสนอให้ตัดคำว่า “บทย่อ” ออก เพราะเกรงจะทำให้หนังสือขายไม่ได้ ในที่สุดหนังสือก็ออกมาในชื่อ **“ว่าด้วยการกำเนิดของชนิดพันธุ์โดยกระบวนการคัดสรรโดยธรรมชาติ หรือการดำรงไว้ซึ่งชาติพันธุ์ที่เหนือกว่าในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด”** (On the Origin of Species by Means of Natural Selection or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life)

เขาไม่พอใจกับผลงานของตนเองชิ้นนี้เลย เพราะรู้สึกว่าจะไม่ใช่หนังสือที่ตัวเองตั้งใจเขียน และเขียนออกมาอย่างเร่งรีบ เขายอมรับว่าสำนวน “แย่มากๆ และยากที่จะอ่านเข้าใจและไม่ติดขัด” ระหว่างพิมพ์ เขาจึงลงทุนลงแรงแก้ไขปรับปรุงต้นฉบับอย่างหนัก และยอมควักกระเป๋าจ่ายเงินเพื่อต้องทำตัวเรียงพิมพ์ใหม่ เมื่อหนังสือใกล้เสร็จ เขารู้สึกว่าสุขภาพเริ่มแยลงอีก เขาถึงกับบ่นว่า “พอกันทีกับไอ้หนังสือที่น่า

เกลียดน่าซังเล่มนี้...มันทำเอาผมเหนียวสุดๆ จนผมแทบจะเกลียดมันเข้ากระดูกดำ” เขาประมาณว่าใช้เวลากับหนังสือเล่มนี้ไป ๑๓ เดือนกับอีก ๑๐ วัน หนังสือเล่มนี้เขียนเสร็จเมื่ออายุ ๕๐ ปี

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรก เพียง ๑,๒๕๐ เล่ม แต่ก่อนนำออกจำหน่ายอย่างเป็นทางการช่วงปลายปี ค.ศ. ๑๙๕๙ ผู้จัดจำหน่าย ซึ่งได้รับทราบเนื้อหาของบางส่วน และเห็นชื่อชาร์ลส ดาร์วิน เป็นผู้เขียน ต่างแย่งกันสั่งจองรวม ๑,๕๐๐ เล่ม ขณะที่มันหนังสือเหลือเพียง ๑,๑๑๑ เล่ม นอกนั้นส่งเป็นอภินันทนาการและประชาสัมพันธ์

ในการพิมพ์ครั้งต่อๆ มา มีการแก้ไขเพิ่มเติมตลอดช่วงที่เขายังมีชีวิตอยู่ มีผู้ศึกษาและสรุปการแก้ไขเพิ่มเติม เช่น ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ มีการตัดออก ๙ ประโยค เพิ่ม ๓๐ ประโยค และมี ๔๘๓ จุด ที่มีการแก้ไขไม่มากนักน้อย ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งที่สาม ดาร์วินผนวกสิ่งที่เขาเรียกว่า “ปกิณฑกะเชิงประวัติศาสตร์ของความก้าวหน้าที่ผ่านมาในประเด็นที่ว่าด้วยกำเนิดของชาติพันธุ์” ซึ่งก็คือบทสำรวจผลงานของนักวิชาการที่เคยศึกษาความเป็นมาของชนิดพันธุ์มาก่อนหน้าเขา เพื่อเป็นการตอบโต้ข้อกล่าวหาว่าเขาขโมยแนวความคิดจากผลงานที่เคยตีพิมพ์มาก่อน

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๕ เป็นฉบับแรกที่ดาร์วินยืมวลีอันโด่งดังของ **เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์** (Herbert Spencer) มาใช้ นั่นคือ “ความอยู่รอด

ของผู้ที่แข็งแกร่งที่สุด” (Survival of the fittest) เป็นคำพ้องแทนคำว่า **“การคัดสรรโดยธรรมชาติ”** และฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๖ เขาได้ตัดคำว่า **“ว่าด้วยการ”** ออกจากชื่อหนังสือ จนเป็นชื่อสั้นกระชับที่ติดปากมาจนปัจจุบันว่า **“กำเนิดของชนิดพันธุ์”** (Origin of Species)

สำหรับหนังสือตำราฉบับมาตรฐานที่ดาร์วินตั้งใจเขียนแต่แรก เขามิได้เขียนต่อจนจบ และไม่มีการตีพิมพ์ในหัวที่เขายังมีชีวิตอยู่ จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๘๗๓ จึงมีนักวิชาการนำมาเรียบเรียง เพื่อตีพิมพ์ในชื่อ **“การคัดสรรโดยธรรมชาติของชาร์ลส ดาร์วิน”** (Charles Darwin's Natural Selection)

ต้องนับว่าโชคที่ดาร์วิน มิได้เขียนตำราที่ตั้งใจจนจบ ไม่เช่นนั้นก็อาจเผยแพร่อยู่ในวงวิชาการแคบๆ เท่านั้น ไม่มีผลกระทบในลักษณะ **“พลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน”** เหมือนฉบับที่ได้เขียนออกมา

ตลอดชีวิตของชาร์ลส ดาร์วิน เขาเขียนหนังสือ และวาดรูปประกอบไว้มากมาย รวมแล้วถึงกว่า ๕๐,๐๐๐ หน้า และ ๔๐,๐๐๐ ภาพ เขาคืออัจฉริยะที่ทำงานหนักอย่างยิ่ง และประสบความสำเร็จตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่ เขาเป็นอัจฉริยะที่ชอบเก็บตัว และสุดท้ายศพของเขาได้รับเกียรติฝังไว้ในมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ •

ขุนคานนายเลือก
คึกเดช ก็นตามระ *เขียน*

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๕๐

ราคา ๓๖๐ บาท

๕๐๔ หน้า

ชุดถาม ทนายเลือก

โดยที่หลักฐานส่วนใหญ่ทางประวัติศาสตร์ของไทย คือ พงศาวดาร จึงมีบันทึกเรื่องราวของสามัญชนอยู่น้อยมาก

ในบรรดาวีรกรรมของนักรบสามัญชน ที่โดดเด่นเป็นที่รู้จักของคนไทยมากที่สุด คือ วีรกรรมของชาวบ้านบางระจัน ที่นอกจากจะได้รับการบันทึกในหน้าประวัติศาสตร์แล้ว ยังมีการนำมาผูกเป็นนิยาย สร้างเป็นบทละคร และภาพยนตร์มากมายหลายครั้ง

นอกจากเรื่องราวของชาวบ้านบางระจันแล้ว มีความพยายามจะบันทึกวีรกรรมของสามัญชนออกมาประปราย แต่มักเป็นในรูปแบบของจินตนิยาย เช่น **เลือดสุพรรณ** ของ หลวงวิจิตรวาทการ และ **คนดีศรีอยุธยา** ของ เสนีย์ เสาวพงศ์

อันที่จริงมีวีรกรรมจริงของสามัญชนคนไทยที่รบพม่าอย่างกล้าหาญยิ่ง และด้วยฝีมือดาบที่ยอดเยี่ยมยิ่ง ที่คนไทยควรรับรู้อย่างกว้างขวางคือ การรบของ **ขุนรองปลัดชู** กรมการเมืองวิเศษไชยชาญ ที่มีกำลังเพียง ๔ ร้อย แต่กล้ารบกับพม่าถึง ๘ พัน ที่อ่าวหว้าขาว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จนันกรบผู้กล้าเหล่านั้นตายเกือบหมด

เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นช่วงปลายสมัยอยุธยา **พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา** บันทึกไว้สั้นๆ เพียงย่อหน้าเดียว ดังนี้

“ฝ่ายทัพพม่ายกมาถึงที่นั้น พอเวลาเช้าตรู่ขุนรองปลัดชูก็แต่งตัวกับทั้งพลทหารทั้งนั้นก็รุกกันออกโจมตีทัพพม่า รบกันด้วยอาวุธสั้นถึงตะลุมบอนพันแหวงพม่าล้มตายเป็นอันมาก และตัวขุนรองปลัดชูนั้นถือดาบสองมือวิ่งเข้าไปท่ามกลางศึก พันพม่าตายล้มลงไปก่ายกันดังขอนไม้ แต่รบกันอยู่แต่เช้าจนเพลาก็เที่ยง พลพม่ามากกว่าเป็นหลายเท่าไม่ห่อถอย เขียดยัด หนุนเนื่องกันเข้ามาต่อรบ จนขุนรองปลัดชูเหนื่อยอ่อนล้ากำลังลง พม่าจับเป็นไปได้ แล้วให้พลทัพช้างขับช้างเข้าย่ำเหยียบพลทหารไทยล้มตายเป็นอันมาก ไล่กันลงไปทะเล เจมน้ำตายบ้างปลากินเสียบ้าง ที่รอดหนีกลับได้นั้นน้อย มาแจ้งความแก่พระยารัตนาธิเบศร์ พระยารัตนาธิเบศร์ก็ตกใจกลัวไม่อยู่สู้รบ เร่งเลิกทัพหนีมากับทั้งพระยายมราช พวกกันพ่ายหนีพม่าเข้าศึกกลับมายังพระนคร ขึ้นเฝ้า

กราบทูลพระกรุณาว่า คีตกหนักเหลือกำลังจึงพ่าย”

พระราชพงศาวดารฯ มิได้กล่าวถึงความเป็นมาของขุนรอนปลัดชู บันทึกลงไว้เพียงว่า “ขณะนั้นขุนรอนปลัดชู เป็นกรรมการเมืองวิเศษไชยชาญ เข้ามารับอาสาทำกับไพร่สี่ร้อยเศษขอไปรบกับพม่าด้วย จึงโปรดให้เป็น กองอาสาสามารถกองหนึ่ง ให้ไปกับทัพพระยารัตนาธิเบศร์...”

เรื่องราวนี้ หนังสือ “ไทยรบพม่า” ของสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ บันทึกลงไว้คล้ายคลึงกันแต่ไม่เหมือนกัน ดังนี้

“ขณะนั้นพระยารัตนาธิเบศร์ ตั้งอยู่ที่เมืองกุย ให้ขุนรอนปลัดชูคุมกองอาทมาตลงไปตั้งสกัดทางอยู่ที่อ่าวหัวเขา พม่ายกมาถึงนั้นเวลาเช้าตรู่ ขุนรอนปลัดชูคุมกองอาทมาตออกโจมตีข้าศึก รบกันด้วยอาวุธสั้นถึงขั้นตะลุมบอน พวกอาทมาตฆ่าฟันพม่าล้มตายลงเป็นอันมาก ในหนังสือพระราชพงศาวดารว่า เมื่อพระยารัตนาธิเบศร์ทราบว่าการทัพพระยายมราชแตก ให้เกณฑ์กำลัง ๕๐๐

■ สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

■ พงศาวดารไทยรบพม่า

คนลงไปหนุนกองขุนรองปลัดชู กองหนุนเห็นจะลงไปไม่ทัน ขุนรองปลัดชูรบพม่าตั้งแต่เข้ามาถึงเที่ยงก็สิ้นกำลังพม่าหนุนกันมามากเข้าล้อมจับขุนรองปลัดชูได้ พวกกองอาทมาตก็แตกพ่ายยับเยิน พม่าไล่ลงทะเลจนน้ำตายก็มาก ฝ่ายพระยารัตนาธิเบศร์ พอทราบว่กองอาทมาตแตกก็ไม่รออยู่ต่อสู้ข้าศึกรีบถอยหนีมาเมืองเพชรบุรี พม่าก็ขึ้นมาได้ถึงเมืองเพชรบุรีโดยหามิผู้ใดที่จะต่อสู้คิดขวางไม่”

อ่าวว่าชาว ที่เป็นสมรภูมิกครั้งนั้น “อยู่ข้างเหนือที่ตั้งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทุกวันนี้ เป็นที่แคบคับขัน ด้วยมีที่ราบเป็นทางเดินอยู่แต่ตอนริมทะเล ข้างในมีภูเขาเป็นเทือกติดต่อกันไปจนภูเขาบรรทัดไปรถไฟเดี่ยวนี่ก็สังเกตเห็นได้”

เหตุการณ์ครั้งนั้น พระราชพงศาวดารกรุงสยามจากต้นฉบับของบริติชมิวเซียม กรุงลอนดอน บันทึกไว้สั้นมากกว่า “...พม่ายกขึ้นมามีทัพพระยายมราช ณ แกลงแตก แล้วยกแยกไปตีกองปลัดชู ซึ่งตั้ง

อยู่ตำบลอ่าวขาว ริมทะเล จึงแบ่งไพร่ ๕๐๐ ไปช่วยกองปลัดชู รบกัน อยู่ประมาณถึงวัน กองปลัดชูก็แตกพ่ายมา”

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) บันทึกไว้สั้นๆ คล้ายคลึงกับฉบับของบริติชมิวเซียม

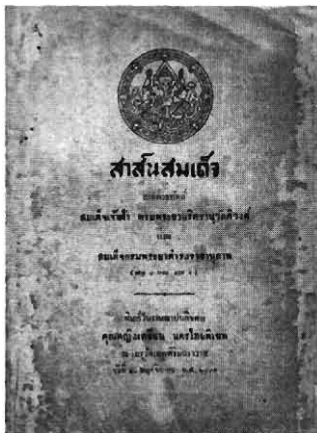
เพราะข้อจำกัดแห่งหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จึงมักเป็นหน้าที่ของนักประพันธ์ที่จะเติมเต็มส่วนที่ขาดหายไป ด้วยการสร้างเป็นนิยายอิงพงศาวดาร ซึ่งมีอยู่มากมายทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย เช่น นวนิยายเรื่องของ **เจงกิสข่าน อັดติลา โขกุน สามก๊ก ชุนศึก** และนิยายเรื่องยิ่งใหญ่อย่าง **ผู้ชนะสิบทิศ** ซึ่ง “ยาขอบ” ผู้ประพันธ์ ชอบจะเรียกงานชุดนี้ของท่านว่า “นิยายปลอมพงศาวดาร” แทน “นิยายอิงพงศาวดาร” เพราะเขียนขึ้นจากจินตนาการเป็นส่วนใหญ่ ผูกโยงกับเรื่องราวของพงศาวดารเพียงโครงเรื่องหลักๆ เท่านั้น

สำหรับเรื่องราวของขุนรองปลัดชู ในฐานะที่เป็นสามัญชนที่เป็นนายทหารยศต่ำต้อยย่อมยากที่จะก่อแรงบันดาลใจให้นักประพันธ์หยิบยกขึ้นมาสร้างเป็นนิยายเรื่องยิ่งใหญ่ จึงนับเป็นเรื่องน่ายินดีที่นักวิชาการคือ **รองศาสตราจารย์ศึกเดช กันตามระ** ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวของวีรชนสามัญชนของไทยท่านนี้ และนำมาสร้างเป็นนิยายอิงประวัติศาสตร์ที่คุณภาพสูง ทั้งด้านวิชาการและด้านวรรณศิลป์ มีการ

■ รศ.ศึกเดช กันตามระ

■ สารสินสมเด็จ

ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวและหลักฐานต่างๆ อย่างลุ่มลึก ผูกเรื่องราวขึ้นอย่างชวนติดตาม ด้วยความสนุกสนานเข้าใจตลอดเรื่อง สะท้อนภาพทั้งการหล่อหลอมวิชาเพลงดาบ เพลงมวย และชีวิตที่โลดโผนของตัวละคร ทั้งตัวเอก ตัวรอง และตัวประกอบทั้งหลายได้อย่างดีเยี่ยม

โดยพื้นฐานที่เคยเรียนวิชาโบราณคดี มีชีวิตคลุกคลีกับพื้นที่อยุธยามาตั้งแต่ยังเด็ก อ่านงานของนักปราชญ์ยิ่งใหญ่แห่งกรุงสยามอย่าง “สารสินสมเด็จ” และเอกสารโบราณต่างๆ มาอย่างทะลุปรุโปร่ง รวมทั้งมีประสบการณ์ในการรังสรรค์งานประเภทนิยายอิงพงศาวดารมาแล้วถึง ๕ เล่ม โดยมีการเล่าเรื่องทางวิทยุด้วย จึงนับเป็นเอตทัคคะ ผู้หนึ่งทางงานประพันธ์ประเภทนี้

ความมั่งคั่งอย่างยิ่งของนิยายเรื่องนี้ คือ การสร้างความสมานฉันท์ของนักรบที่เป็นไทยพุทธและไทยมุสลิมที่ต่างเคารพนับถือซึ่งกันและกันอย่างกลมกลืน โดยนำเชื่อถือในข้อมูลและเรื่องราวที่นำเสนอ เพราะได้รับการชี้แนะตรวจตราอย่างดีจากนักวิชาการที่รู้จริงในเรื่องนั้นๆ มาแล้วทั้งสิ้น

เรื่องราวของขุนรองปลัดชู ผู้เป็น “ขุนดาบนายเลือก” ปรากฏหลักฐานในพงศาวดารสั้นมาก แต่ผู้ประพันธ์สามารถสร้างเป็นนิยายที่เดินเรื่องอย่างกระชับฉับไว แต่มีความยาวถึงราว ๕๐๐ หน้าแล้ว ก็จบเพียงภาคแรกเท่านั้น จึงนับเป็นนิยายเรื่องยิ่งใหญ่ทั้งคุณค่าและขนาดสมควรที่คนไทยที่สนใจความเป็นไทยโดยเฉพาะของวีรชนสามัญชนจะต้องอ่าน จะได้ทั้งความรู้ที่เติมเปี่ยมและความสนุกสนานบันเทิงที่เต็มอ้อมอย่างแน่นอน •

เจ้าโล
ก๊กเดช ก้นตาม: *เขียน*

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒
ราคา ๔๘๐ บาท (๔๐๔ หน้า)

เจ้าโล

โบราณสถานสำคัญแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ผู้ไปเยือนจะได้เห็นในการท่องเที่ยวทัศนศึกษา ณ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางตอนใต้ นอกบริเวณตัวเกาะ คือ **วัดไชยวัฒนาราม** ซึ่งปัจจุบันมีการบูรณะและประดับไฟไว้อย่างสวยงามอลังการ สะท้อนความยิ่งใหญ่ ตั้งแต่สมัยแรกสร้าง ก่อนจะถูกทิ้งร้างให้ร่วงโรยหลังเสียกรุงครั้งหลัง

วัดแห่งนี้ พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาบันทึกไว้ว่า “ที่บ้านสมเด็จพะพันปีหลวงนั้น พระเจ้าอยู่หัวให้สถาปนาสร้างพระมหาธาตุเจดีย์ มีพระระเบียงรอบและพระระเบียงนั้นกระทำเป็นเมรุทิศเมรุรายอันรจนา และกอบปรัดด้วยพระอุโบสถและพระวิหารการเบียดูและสร้างกุฎิถวายพระสงฆ์เป็นอันมาก เสร็จแล้วให้นามชื่อ

วัดไชยวัฒนาราม เจ้าอธิการนั้นถวายพระนามชื่อพระอชิตเถรราชาคณะ ฝ่ายอรัญวาสี ทรงพระราโชทิศถวายนิตยภัตพระกัลปนาเป็นนรินทร์รมิได้ขาด”

วัดไชยวัฒนารามจึงเป็นวัดสำคัญ เพราะเป็นวัดกษัตริย์สร้าง พระมหากษัตริย์พระองค์นั้นคือ **สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๕** หรือ**พระเจ้าปราสาททอง** ซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่งในสมัยอยุธยาเป็นราชธานี วัดไชยวัฒนารามยิ่งใหญ่แลงดงามเพราะเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้างเพื่อบูชาคุณของแม่หรือพระพันปีหลวง

■ พระเจ้าปราสาททอง

สำหรับพระเจ้าปราสาททองตามหลักฐานเดิมในประวัติศาสตร์เชื่อว่ามิใช่หน่อเนื้อเชื้อกษัตริย์ เป็นเพียงสามัญชนที่มีชีวิตโลดโผน หักเห ถึงขั้นติดคุกติดตะราง เกือบจะถูกประหารชีวิต แต่ชะตาไม่ถึงฆาตและสามารถรับราชการจนมีตำแหน่งสูงและมีอำนาจถึงขั้นทำรัฐประหารได้สำเร็จหลายครั้ง จนในที่สุดได้ปราบดาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์ ครองราชย์อยู่ได้ยาวนานถึง ๒๖ ปี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เคยทรงติเตียนพระเจ้าปราสาททองเป็นพระราชกระตุ้ให้พระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์) แก่ถวายตามความคิดเห็น โดยทรงตำหนิโทษไว้ด้วยข้อหาฉกรรจ์เมื่อเวลาทรงกริ้วว่า พระเจ้าปราสาททองนั้น “ฉลาดในทางอุบายมารยา ฉลาดในทางที่จะเรียนวิชาความรู้ว่องไว แต่ไม่มีความอุตสาหะที่จะเรียนให้รู้จริง คือปากรู้มากกว่าใจ จนที่ไหนเดาที่นั่นด้วยความเชื่อว่าคงถูก เชื่อว่าตัวมีสติปัญญา มีบุญ ไม่มีผู้ใดเสมอ

ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งชอบยอ และกล้าทำอะไรๆ ไม่มีความละอาย ด้วย
นึกว่าไม่มีใครรู้เท่า เป็นไพร่ตามสันดานเดิม”

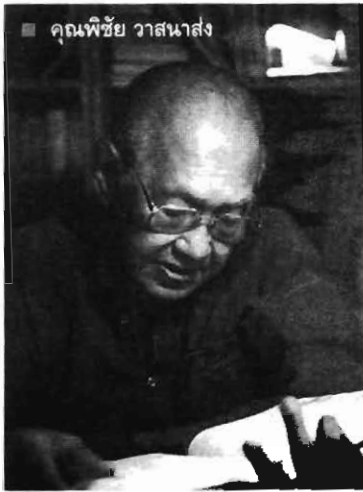
น่าสนใจที่คำสอนของพระราชกระทุ์ที่พระยาโบราณราชธานินทร์
เรียบเรียงถวายนั้น แก่ต่างให้แก่พระเจ้าปราสาททองได้อย่างดี ซึ่ง
สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ผู้ได้รับพระสมัญญานามว่าบิดา
แห่งประวัติศาสตร์ไทย ได้ทรงนิพนธ์ไว้ว่า “เมื่ออ่านคำแก้ของพระยา
โบราณ ต้องชมที่กล้าปฏิเสธข้อหาทุกข้อ แต่ใช้ถ้อยคำและหาอุปมา
มาราบรื่นอย่างเรียบร้อย ควรนับว่าเป็นหนังสือแต่งดี แม้สมเด็จพระ
พุทธเจ้าหลวงก็โปรดคำแก้ของพระยาโบราณ”

เรื่องราวของพระเจ้าปราสาททองจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็น
เรื่องน่ายินดีที่ รองศาสตราจารย์คึกเดช กันตามระ อดีตคณบดี คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ใช้ความพากเพียรอุตสาหะ
ค้นคว้ามาแต่งเป็นนิยาย โดย “มุ่งหวังให้เป็นนวนิยายเชิงวิชาการให้คน
รุ่นใหม่ค้นคว้า เพิ่มเติม เทียบเคียง ในสิ่งที่ผู้เขียนได้ประมวลจาก
จดหมายเหตุ พงศาวดาร ประวัติศาสตร์ และวรรณกรรม ที่สามารถ
อ้างอิงจากหนังสือเก่าได้” ทั้งนี้ผู้เขียน “ได้ทำการค้นคว้ารายละเอียดจาก
หนังสือพงศาวดารทุกสำนวนที่อ้างอิงพระองค์ จดหมายเหตุและ
โคลงเฉลิมพระเกียรติพระเจ้าปราสาททองซึ่งแต่งในสมัยสมเด็จพระ

พระนารายณ์ เพื่อค้นหาบุคลิกภาพของพระองค์ นิทาน ตำนานทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับพระเจ้าปราสาททอง จนได้เป็นพระราชประวัติเชิงนวนิยาย ตั้งแต่พระราชสมภพ ชีวิตในวัยเด็ก เริ่มรับราชการเป็นมหาดเล็ก และ กระทั่งปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดิน"

นวนิยายเรื่องนี้เป็นนิยายอิงประวัติศาสตร์เล่มแรกของผู้เขียน ก่อนจะแต่งต่อมาอีกหลายเล่ม แต่ก็เป็งานวรรณกรรมที่มีวรรณศิลป์ อันทรงคุณค่า สมกับที่ร่ำเรียนมาทางศิลปะ แม้จะคนละแขนง ในส่วน ของเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ก็มีความน่าเชื่อถือสูง เทียบได้กับ

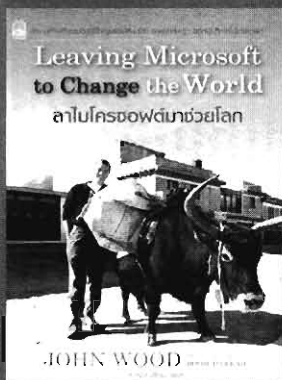
นิยายอิงประวัติศาสตร์ชั้นดีของต่างประเทศ สมกับคำนิยมของคุณพิชัย วาสนาสง ที่สรุปงานวรรณกรรมเล่มนี้ "เป็นหนังสือนิยายอิงประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาที่น่าอ่านเป็นอย่างยิ่ง"

นวนิยายเล่มนี้ได้นำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง คือ ข้อเสนอว่า พระเจ้าปราสาททองนั้นแท้จริงแล้วเป็นโอรสของพระเอกาทศรถที่เกิดกับหญิงสามัญชน เมื่อครั้งเรือพระที่นั่งไปล่มลงและต้องไปประทับค้างแรมอยู่ในบ้านของหญิงผู้นั้น แต่ "เจ้าโล" ซึ่งเป็นพระนามเดิมของพระเจ้าปราสาททอง ได้ถือกำเนิดและเติบโตขึ้นมาจนกระทั่งได้ปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดินด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์เองโดยตลอด แทบมิได้อาศัยพระบารมีของพระเอกาทศรถเลย

อะไรคือความจริงแท้ของเรื่องราว เป็นเรื่องที่นักวิชาการจะต้องศึกษาค้นคว้าและอภิปรายถกเถียงเพื่อหาข้อยุติที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้นไป

อย่างไรก็ดี โดยที่งานเล่มนี้จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย จึงมีการตรวจสอบแล้วทั้งด้านวรรณศิลป์และด้านประวัติศาสตร์งานวรรณกรรมซึ่งนั่นนับว่ายาวมาก แต่ก็ควรค่าแก่การอ่าน ทั้งเพื่อความบันเทิง และเพื่อศึกษาหาความรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ ตามชนบของการอ่านในแบบฉบับของ “**นักอ่านที่จริงจัง**” (serious reader) ซึ่งยังมีไม่มากนักในสังคมไทย •

ลาไมโครซอฟต์มาช่วยโลก
สมทบ สุวรรณรัตน์ *แปลจาก*

Leaving Microsoft to Change the World by **John Wood**

แมธวิน บิวส์ พิษณุศรีรังสรรค์ มิถุนายน ๒๕๕๑

ราคา ๒๙๕ บาท (ปกแข็ง ๑๖๖ หน้า + ภาพ ๑๖ หน้า)

ลาไมโครซอฟท์ มาช่วยโลก

ตั้งแต่อดีตกาลสืบมาตราบจนปัจจุบัน ถ้าไม่ใช่พระมหากษัตริย์หรือรัฐบาลแล้ว บุคคลที่สามารถ “ทำบุญ” หรือ ทำสาธารณกุศลขนาดใหญ่เข้าขั้นมหากุศลได้ จะต้องเป็นผู้มีทรัพย์ศฤงคารมากมายเข้าขั้นมหาเศรษฐี เช่น “อนาถบิณฑิกเศรษฐี” ในประวัติพระพุทธศาสนา ผู้สร้างพระเชตะวันมหาวิหารที่เมืองสาวัตถี นามของท่านคือ อนาถบิณฑิกเศรษฐีนั้น เป็นนามฉายาแปลว่า เศรษฐีผู้เป็นก้นข้าวของคนอนาถา

ในสหรัฐอเมริกาก็มีมหาเศรษฐีใจบุญ อย่าง **จอห์น ดี. ร็อกกี-เฟลเลอร์** ผู้สร้างคุณูปการมากมายในด้านสาธารณสุขทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและอีกหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย และ **แอนดรูว์ คาร์เนกี**

ผู้สร้างห้องสมุดกว่าสองพันแห่งทั่วอเมริกาเหนือ ซึ่งแม้เวลาจะผ่านไปถึงสามชั่วอายุคนแล้ว แต่ห้องสมุดเหล่านี้ยังคงสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้คนมากมาย ปัจจุบันเมื่อภิมหาเศรษฐีอย่าง **บิล เกตส์** ที่อุทิศเงินจำนวนมากมาตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยแก้ปัญหาสาธารณสุขให้แก่ชาวโลก และ **วอร์เรน บัฟเฟตต์** อกิมหาเศรษฐีอีกคนที่อุทิศเงินมหาศาลเพื่อสาธารณกุศล

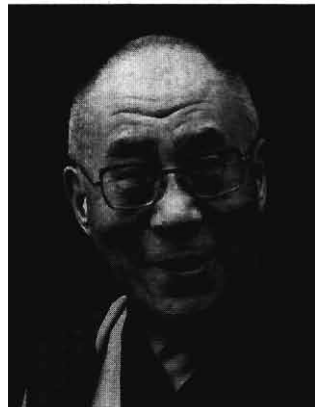
แต่สมดังข้อเขียนของ **โทมัส ฟรีดแมน** นักหนังสือพิมพ์ เจ้าของคอลัมน์อันโด่งดังในหนังสือพิมพ์เดอะนิวยอร์ก ไทมส์ ที่สรุปว่า ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ คนเล็กคนน้อยสามารถที่จะกลายเป็น *“ปัจเจกบุคคลผู้เปี่ยมล้นด้วยพลัง”* ได้ ด้วยความรู้ความสามารถเฉพาะตัวและพลาญาภาพของระบบสื่อสารคมนาคมยุคปัจจุบัน บุคคลอย่าง **จอห์น วูด** (John Wood) ซึ่งเป็นมนุษยเงินเดือนคนหนึ่ง สามารถใช้เวลาเพียงไม่ถึงสิบปีสร้างคุณค่าให้แก่ชีวิตได้มากมายมหาศาล โดยการสร้างห้องสมุดให้แก่โรงเรียนต่างๆ ในประเทศยากจน ๖ ประเทศ คือ เนปาล เวียดนาม กัมพูชา ลาว อินเดีย และศรีลังกา รวมถึง ๒,๓๐๐ แห่ง สร้างโรงเรียนกว่า ๒๐๐ แห่ง ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์และทางภาษา ๕๐ แห่ง ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กผู้หญิง ๑,๗๐๐ คน และบริจาคหนังสือกว่าหนึ่งล้านเล่ม

น่ายินดีที่ **จอห์น วูด** ได้สกัดประสบการณ์อันเลอค่าของเขาออกมาเป็นหนังสือที่อ่านสนุก ตื่นเต้น ไร้ใจ และชวนติดตามตลอด

ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยฉบับแปลอ่านได้ลื่นไหลน่าชมเชย

จอห์น วูด เป็นพนักงานระดับบริหารของบริษัทไมโครซอฟต์ที่มีความรู้ความสามารถสูง และทุ่มเททำงานจนมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการด้านการตลาดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ผู้อำนวยการด้านการตลาดในออสเตรเลีย และผู้อำนวยการด้านการพัฒนาธุรกิจในแถบประเทศจีน

เมื่ออายุได้เพียง ๓๐ เศษ ชีวิตเขาพลิกผันเมื่อวันหนึ่งเขาลาหยุดงานไปเติมพลังชีวิตด้วยการไปท่องเที่ยวเนปาล ได้เห็นความยากจนและขาดไร้โอกาสทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในชนบท ครูของโรงเรียนแห่งหนึ่งเรียกร้องให้เขากลับไปอีกพร้อมกับหนังสือบริจาค ช่วงนั้นเขาเริ่มตั้งคำถามกับชีวิตหลังจากอ่านหนังสือเล่มหนึ่งของ **องคฺทะเล ลามะ** คือ **The Art of Happiness** (แปลเป็นไทยแล้ว) ซึ่งเขาติดกระเป๋ามาอ่านในห้องพักราคาถูกเพียงคืนละ ๒ เหรียญที่เนปาล โดยต้องจุดตะเกียงอ่านเพราะไม่มีไฟฟ้า ก่อนกลับจากเนปาลเขาร่อนอีเมลขอรับ

■ **องคฺทะเล ลามะ** ผู้นำทางด้านจิตวิญญาณของชาวทิเบต และชาวพุทธอีกจำนวนมากทั่วโลก

บริจาคหนังสือถึงบุคคลร้อยกว่าคนในบัญชีรายชื่อ hotmail ของเขา...หลังกลับไปทำงาน เขาไม่คิดว่าอีเมลฉบับนั้นจะเปลี่ยนชีวิตของเขา โดยสิ้นเชิง เพราะมีหนังสือจำนวนมากส่งไปที่บ้านพ่อของเขาที่โคโลราโด ซึ่งเขาตัดสินใจใช้เป็นคลังรับหนังสือบริจาค จนพ่อต้องอีเมลถึงเขาโดยตั้งหัวข้อจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ฉบับนั้นว่า

“ลูกต้องกลับบ้านด่วน” เพราะ “โครงการรับบริจาคหนังสือของคุณประสบความสำเร็จเกินคาด ทุกๆ วันมีคนจากยูพีเอสมาที่นี่ไม่ต่ำกว่า ๒ เคียว พ่อต้องเอารถคันหนึ่งออกจากโรงเก็บรถเพื่อไว้หนังสือ เรามีสีก ๓,๐๐๐ เล่มได้ แต่ตอนนี้พอนับไม่ไหวแล้ว”

ภายหลังเดินทางไปกับพ่อวัย ๗๔ เพื่อนำหนังสือบรรทุกหลังลาไปบริจาคให้ห้องสมุดโรงเรียนในชนบทเนपाल เขาเริ่มมองเห็นคุณค่าแท้

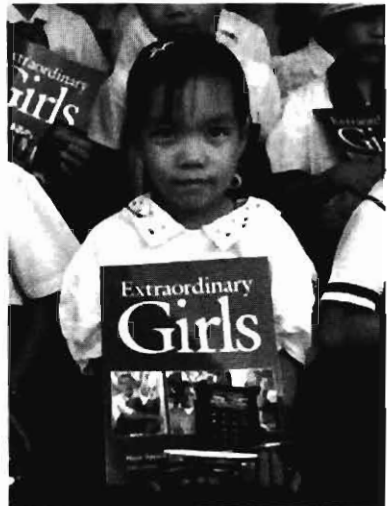
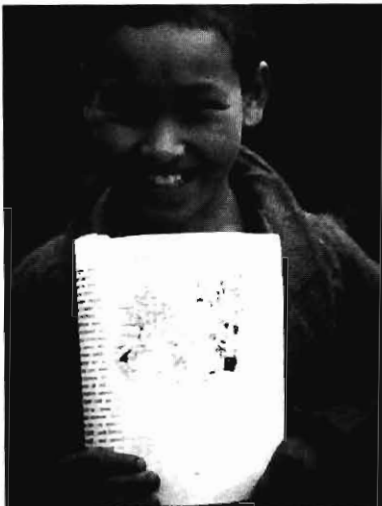
จริงของชีวิต เมื่อกลับไปทำงานให้ไมโครซอฟต์ในสภาพแวดล้อม
ที่มากด้วยมลพิษของกรุงปักกิ่ง และในงานต้อนรับบิลล์ เกตส์ ที่เมืองจีน
มีหลายเรื่องน่าผิดหวัง ทำให้ชีวิตเขาเดินมาถึงทางสองแพร่ง ทางหนึ่งคือ
อยู่กับไมโครซอฟต์ต่อไป อีกทางหนึ่งคือ ลาออกเพื่อสร้างฝันให้เป็นจริง
เขาจะต้องลาออก เพราะเมื่อนำหนังสือไปบริจาคที่เนปาลนั้น เขาพบว่า
เฉพาะเนปาลมีหมู่บ้านยากจนถึง ๒๓,๐๐๐ หมู่บ้าน และตามรายงาน
ของสหประชาชาติ มีคนไม่รู้หนังสือทั่วโลกกว่า ๘๐๐ ล้านคน ถ้าจะช่วย
คนเหล่านั้นให้ได้ เขาต้องลาออกจากงานไปทุ่มเทเวลาให้ทั้งหมด จะ
เพียงแบ่งเวลามาทำไม่มีความสำเร็จ ไม่เพียงต้องลาออกจากไมโครซอฟต์
เท่านั้น เขาต้องตัดใจอย่างเจ็บปวด เพราะต้องบอกเลิกกับคนรักซึ่งชอบ
ชีวิตหรูหราในเมืองใหญ่ และไม่รู้สึกละอายกับการตระเวนไปลำบาก
ตรากตรำในถิ่นทุรกันดาร

ช่วงเวลาหลายปีที่อยู่กับไมโครซอฟต์ เขาสามารถมีเงินเก็บสะสม
ไว้มากพอสมควรถึงขั้นที่เขาบอกว่า “ผมได้รับอิสรภาพทางการเงิน”
จนสามารถทุ่มเททำงานการกุศลโดยไม่ต้องมีเงินเดือน และยังได้ “กล่อง
เครื่องมือทักษะการบริหารจัดการที่มีประโยชน์” แม้กระนั้นก็ต้องประสบ
กับปัญหาอุปสรรคมากมาย มีทั้งความล้มเหลวและสมหวังคละเคล้ากัน

เมื่อชีวิตถึงวัย ๔๐ และได้สร้างงานอันทรงคุณค่าแก่คนยากไร้

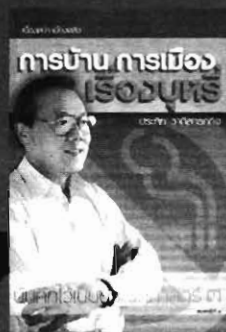
■ จอห์น วูดและรอยยิ้มอย่างมีความสุขของเด็กๆ

ในหลายประเทศมากมายมหาศาลแล้ว ในอีกด้านหนึ่งเขาต้องฉลองวันเกิดครบรอบปีสำคัญนั้นเพียงลำพัง ปราศจากคู่ชีวิตที่คอยเคียงข้างเมื่อเดินทางโดยเครื่องบิน เขายังต้องขอไมล์สะสมจากเพื่อนไปใช้ “มีฉะนั้น อาจต้องเสี่ยงกับการต้องไปนั่งท้ายเครื่องบินตลอดการเดินทาง ๒๒ ชั่วโมง ไปยังพื้นที่ห่างไกลในเอเชียทุกเดือน เมื่อผมทำบัญชีผมต้องปวดเหงื่อล้นว่าจะมีเงินพอจ่ายเงินเดือนไหม คินแล้วคินแล้วผมใช้เวลากับผู้บริจาครายใหญ่ที่เพิ่งทำเงินได้เป็นสิบล้านจากการขายหรือการนำบริษัทเข้าตลาดหุ้น ขณะที่ตัวเองต้องกลับบ้านไปเปิดดูสมุดบัญชีที่แสดงยอดคงเหลือลดลงอย่างต่อเนื่อง...”

หนังสือ “ลาไมโครซอฟต์มาช่วยโลก” เล่าประสบการณ์อันทรงคุณค่ามากมายของ จอห์น วูด เขาทำงานที่อภิมหาเศรษฐีส่วนใหญ่มิ่สามารถทำสำเร็จได้อย่างไร เขาประสบปัญหาอะไรบ้าง และเขาก็ว่าข้ามปัญหาอุปสรรคเหล่านั้นมาได้อย่างไร มีอะไรบ้างที่ทรงคุณค่าที่เขาประสบและนำมาบันทึกไว้ รีบไปหาซื้อหนังสือเล่มนี้มาอ่านเถิด รับรองว่าคุ้มค่าจริงๆ •

ประวัติศาสตร์สงครามการค้าบุนทรีย์ ไตรภาค
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประกิจ วาทิสาธกิจ
เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ จัดพิมพ์
ราคาเล่มละ ๑๕๕ บาท

ประวัติศาสตร์สงครามการค้าบุนหรี ไตรภาค

ในเวทีสาธารณสุขโลก ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จในการพัฒนาสาธารณสุขหลายเรื่อง ที่สำคัญ ได้แก่

- การวางแผนครอบครัว
- การพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน
- การรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์
- การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่
- การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

ทั้ง ๕ งานนี้ งานที่ต้องมีการต่อสู้อย่างดุเดือด เข้มขัน ยึดเหนี่ยวยาวนาน มีการชิงไหวชิงพริบกันอย่างสุดๆ ถึงลูกถึงคน คือ **งานรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่** และไม่ผิดเลยที่จะเรียกงานนี้ว่าเป็น **สงครามบุนหรี**

นายินดีที่งานนี้ แม่ทัพคนสำคัญที่รับหน้าที่ทำศึกนี้มาตั้งแต่ต้น
ได้บันทึกเรื่องราวการต่อสู้ไว้เป็นหนังสือถึง ๓ เล่ม ความยาวรวม ๗๑๐
หน้า ได้แก่

เล่มหนึ่ง **“สู้เพื่อไทยไร้วันบุหรี”** พิมพ์ครั้งแรก พฤษภาคม
๒๕๔๙ พิมพ์ครั้งที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑๙๐ หน้า ๑๕๕ บาท) เป็น
บันทึกเรื่องราวตั้งแต่มีการริเริ่มงานควบคุมยาสูบในประเทศไทย โดย
ข้อเสนอของนายกแพทยสมาคมฯ ในขณะนั้นคือ **นายแพทย์สงคราม
ทรัพย์เจริญ** ให้พิมพ์คำเตือน “บุหรีเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” บนซองบุหรี
เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ และการดำเนินการอย่างประปราย
ต่อมาจน มีการก่อตั้งโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรีในมูลนิธิหมอ
ชาวบ้าน ซึ่งต่อมาได้ก่อตั้งเป็นมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี ผู้สร้าง
ตำนานการต่อสู้ทุกรูปแบบในสงครามการค้าบุหรี มาจนตราប់เท่าทุกวันนี้

เล่มสอง **“สงครามการค้ายาสูบ”** พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๔๙
(๒๕๖ หน้า ๑๕๕ บาท) เป็นบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ที่บริษัทข้ามชาติ
อาศัยกฎหมายการค้า มาตรา ๓๐๑ ของสหรัฐอเมริกา บีบบังคับให้
รัฐบาลไทยเปิดให้มีการนำเข้าบุหรีโดยเสรี ต่อมากรณีดังกล่าวได้โอน
ให้เวทีข้อตกลงว่าด้วยอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agree-
ment on Tariff and Trade) หรือแกตต์ (GATT) ซึ่งต่อมาพัฒนา

มาเป็นองค์การการค้าโลกเป็นผู้พิจารณา ผลสุดท้ายได้ตัดสินใจให้ไทยต้องยอมเปิดตลาดให้แก่บุหรี่ปั๊วต่างประเทศ แต่เรายังสามารถรักษาอธิปไตยของชาติไว้ได้ในเรื่องการห้ามโฆษณาบุหรี่ปั๊วและสามารถเก็บภาษีศุลกากรได้ ผิดกับ ๓ ประเทศในเอเชียซึ่งถูกสหรัฐบีบบังคับให้เปิดตลาดไปแล้วอย่างง่ายดายนั่นคือ ญี่ปุ่น ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ซึ่งถ้าจะห้ามการโฆษณาต้องสอบถามบริษัทบุหรี่ปั๊วก่อน

เล่มสาม “**การบ้าน การเมือง เรื่องบุหรี่ปั๊ว**” พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๕๐ พิมพ์ครั้งที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐ พิมพ์ครั้งที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๑ (๒๖๔ หน้า ๑๕๕ บาท) เป็นบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ตั้งแต่ไทยต้องยอมเปิดตลาดบุหรี่ปั๊วเสรีในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ จนถึงปัจจุบัน เช่น เรื่องการต่อสู้เพื่อผลักดันกฎหมายบุหรี่ปั๊วทั้ง ๒ ฉบับจนสำเร็จ การห้ามบริษัทบุหรี่ปั๊วสนับสนุนการกีฬาและงานแสดงศิลปะ เป็นต้น

หนังสือทั้งสามเล่มจัดพิมพ์โดย **มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ปั๊ว และจัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน** จึงตั้งราคาไว้ค่อนข้างย่อมเยา เพียงเล่มละ ๑๕๕ บาท ยิ่งเปรียบเทียบกับคุณค่าของเนื้อหาในหนังสือแล้วก็นับว่าคุ้มค่ายิ่ง แม้ในภาวะข้าวยากมากแพงอย่างทุกวันนี้

การต่อสู้ในสงครามบุหรี่ปั๊วของไทยตลอดระยะเวลายาวนานกว่า

สองทศวรรษ มีตัวละครที่เกี่ยวข้องมากมาย แต่ที่โดดเด่นที่สุดย่อมไม่มีใครเกิน **นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ** ซึ่งต่อสู้อัจฉริยะได้ชัยชนะในหลายสมรภูมิ และโดยภาพรวมแล้วต้องถือว่าเป็นผู้มีชัยในสงครามบุนหรี โดยรวมด้วย ทำให้สังคมไทยน่าอยู่ เพราะผู้คนไม่ต้องถูกรบกวานจากคว้นบุนหรืออย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ และทำให้ประชาชนคนไทยจำนวนมากไม่ต้องเจ็บป่วยและเสียชีวิตจากบุนหรีโดยไม่สมควร รวมทั้งประเทศชาติไม่ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาโรคที่ควรป้องกันได้เหล่านี้

และที่น่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง คือ การที่อาจารย์ประกิตได้สละเวลาบันทึกเรื่องราวการต่อสู้ในสงครามยืดเยื้อนี้ไว้ โดยเขียนอย่างละเอียดลออ ทุกแง่มุมอย่างนักวิทยาศาสตร์ที่เคารพต่อสัจจะ จึงเขียนอย่างกล้าหาญ ตรงไปตรงมา ระบุชื่อพระเอกผู้ร้ายไว้อย่างจะจะ นับเป็นการแหวกขนบของคนไทยโดยมาก ทั้งในแง่ที่มักไม่ชอบบันทึก และเมื่อบันทึกก็มักไม่เปิดเผยความจริง จนกระจ่างอย่างหนังสือชุดนี้

■ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ

ในสงครามโลกครั้งที่สอง โลกมีมหาบุรุษอย่างเซอร์วินสตัน เชอร์ชิล ที่นอกจากจะนำพันธมิตรยื่นหัตต่อสู้จนได้รับชัยชนะแล้ว ยังบันทึกประวัติศาสตร์สงครามไว้เป็นหนังสือทรงคุณค่ายาวเหยียด ในมหากาพย์เรื่องสงครามบุหรีของไทย วีรกรรมของอาจารย์ประกิต ในการต่อสู้ และผลงานประวัติศาสตร์สามเล่มนี้ย่อมเทียบได้กับงานของมหาบุรุษอย่างเซอร์วินสตัน เชอร์ชิล โดยแท้

ประวัติศาสตร์สงครามบุหรีไตรภาคนี้ แพทย์และนักสาธารณสุขไทย รวมทั้งคนไทยทุกคนไม่ควรพลาด เพราะนอกจากจะได้ทราบเรื่องราวการต่อสู้อันดุเดือดเผ็ดร้อนที่อ่านได้สนุกชวนติดตามโดยตลอดแล้ว เรื่องราวในหนังสือชุดนี้ยังถือเป็นตัวอย่างของการประยุกต์ทฤษฎีสามเหลี่ยมเข็มนาฬิกาของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี มาใช้จนประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

**ใครที่ต้องการทำงานใหญ่ๆ ให้สำเร็จ
จะต้องไม่พลาดอ่านหนังสือชุดนี้ .**

เข้าวันใหม่...ในเงามืด : พิมใจ อินทะมูล
ชีวิตจริงของผู้คิดเชื่อเอชไอวี
๑๘ ปีที่พลิกบทบาทก้าวสู่เส้นทางนักพัฒนา

อรสม สุทธิสาคร
บรรณานุกรม

เรียบเรียง
พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๐๐
พิมพ์ครั้งที่สอง ตุลาคม ๒๕๕๐
๑๓๖ หน้า + ภาพ ๓๒ หน้า

ราคา ๑๖๕ บาท

เข้าวุ่นใหม่...ในเขามืด : พิมพ์ อินทะมูล ชีวิตกริบขอบพื้ตกเข็วเอบไ้อวี

แม้ในปัจจุบัน “โรคเอดส์” จะลดความน่ากลัวและน่ารังเกียจลงมากแล้ว ทั้งในแง่ของตัวโรคเองและขนาดความรุนแรงของปัญหาในประเทศไทย เนื่องจากแม้จะยังไม่มีการรักษาให้หายขาด แต่ปัจจุบันนอกจากจะมียาที่สามารถยืดชีวิตผู้ป่วยออกไปได้มากแล้ว ยังทำให้ผู้ป่วยกลับมามีคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกับคนปกติได้ด้วย

นอกจากนั้น ประเทศไทยยังประสบความสำเร็จอย่างสูงในการควบคุมป้องกันแก้ไขปัญหาโรคนี้ ทั้งในด้านการลดขนาดของปัญหาหลงจากที่เคยมีผู้ติดเชื้อปีละหลายแสนรายลงเหลือปีละประมาณ ๑.๕ - ๒ หมื่นราย และในด้านการลดความรังเกียจผู้ติดเชื้อหรือผู้ป่วยด้วยโรคนี้นิ่งได้มาก อย่างไรก็ตาม อย่งไรก็ดี โรคเอดส์ก็ยังเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย

จากจำนวนผู้ติดเชื้อที่ยังมีชีวิตอยู่ในเวลานี้ราว ๕ - ๖ แสนราย ในจำนวนนี้มีราว ๑.๕ แสนราย ที่ป่วยและจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาตลอดชีวิต โดยเอดส์ยังคงเป็นต้นเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ในบางพื้นที่ การเรียนรู้ประสบการณ์ของการต่อสู้เอาชนะปัญหาเอดส์ จึงเป็นเรื่องน่าสนใจ

หนังสือ “เช้าวันใหม่...ในเงามืด : พิมใจ อินทะมุล” เป็นชีวประวัติของผู้ติดเชื้อเอดส์คนหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์นายแพทย์ **ประเวศ วะสี** ได้เขียนไว้ในคำนิยมว่า

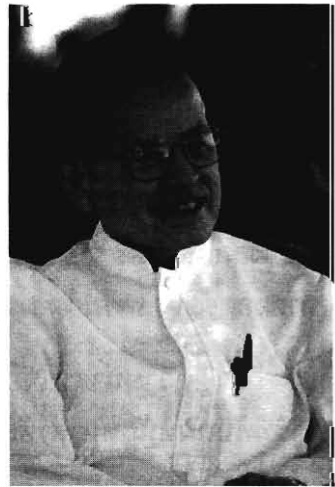
“ผมอ่านต้นฉบับเรื่องของคุณพิมใจ อินทะมุล รวดเดียวจบ เพราะวางไม่ลงจริงๆ เนื่องจากเป็นเรื่องเล่าชีวิต (Life Story) ที่มีชีวิตเลือดเนื้อของคนเล็กๆ ที่มีชีวิตใหญ่”

คุณพิมใจ	เป็นคนมีการศึกษาน้อย แต่เรียนรู้มาก
คุณพิมใจ	เป็นคนจน แต่รายน้ำใจ
คุณพิมใจ	เป็นคนมีโรคมาก แต่จิตใจแข็งแรง
คุณพิมใจ	เป็นคนมีน้อย แต่ให้มาก

ฉะนั้น ผู้หญิงชาวบ้านที่ยากจนและติดเชื้อเอชไอวีคนหนึ่ง ซึ่งก้าวพ้นอุปสรรคทั้งปวง และมีชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น จนมีคน

รู้จักไปทั่วโลก เป็นตัวอย่างชีวิตที่จะให้
กำลังใจและก่อให้เกิดแรงบันดาลใจกับ
ชีวิตอื่นๆ จำนวนมาก”

ชีวิตของคุณพิมใจเป็นชีวิตที่
แสนลำเค็ญและขมขื่น ทั้งจากความ
ยากจนของครอบครัว และความเป็นผู้
หญิง ทำให้เมื่อจบ ป.๔ แล้วอยากเรียน
ต่อก็ไม่มีโอกาส ดังคำอธิบายของพ่อที่
บอกว่า “พ่อไม่มีเงินส่งเรียนหรอก...
ลูกผู้หญิงจะเรียนมากไปทำไม จบมาก็
ต้องแต่งงาน มีเหย้ามีเรือน”

■ ศ. นพ.ประเวศ วะสี
นายแพทย์รางวัลแมกไซไซ
และราชทูตอาวุโส

ความล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่าในงานอาชีพของพ่อทำให้พ่อ
ต้องเสี่ยงชีวิตไปขุดพลอยที่บ่อไร่ จังหวัดตราด โดยพ่อพาพิมใจไปเสี่ยง
ชีวิตด้วย ต้องตกกระกำลำบากและคว้าน้ำเหลวกลับมาถึงสองครั้งสอง
คราจนแทบจะเอาชีวิตไม่รอด

เหมือนเคราะห์ซ้ำกรรมชด พิมใจเป็นคนไข้โรค และความยากจน
ทำให้ไม่มีโอกาสได้รับการดูแลรักษาโดยสมควร ทำให้พิมใจคิดสั้น
พยายามฆ่าตัวตายถึง ๔ ครั้ง...เมื่อพบเนื้อคู่จนตัดสินใจแต่งงานอยู่กิน

ด้วยกัน ก็กลับกลายเป็นเคราะห์ร้ายแสนสาหัส เพราะนอกจากสามี และแม่สามีที่อยู่ด้วยเป็นทาสสุราแล้ว สามียังนำโรคร้ายมาให้ ทั้งโรค ซิฟิลิสที่ถึงขั้นทำให้พิมใจผมร่วงและคิ้วร่วง และโรคเอดส์ ซึ่งในที่สุด ก็คร่าชีวิตสามีของเธอไป เธอเองก็ต้องตัดสินใจสร้างตราบาปด้วยการ ทำแท้งลูกเมื่อตั้งครรภ์แรกได้ ๔ เดือน และชีวิตของเธอต้องกลายเป็น “ตาลอยอดด่วน” เพราะไม่สามารถจะมีลูกได้ตลอดชีวิต

แต่ความน่าสนใจอยู่ที่พิมใจสามารถพลิกชีวิตออกจากกอง หุకుซ์ที่ทับถมหนักหนาสาหัสเช่นนั้นขึ้นมาได้ จนประสบความสำเร็จ อย่างงดงามได้อย่างไร

จากอดีตที่เคยพยายามฆ่าตัวตายถึง ๔ ครั้ง เธอกลับยังมีรับโรค ร้ายทั้งซิฟิลิสและเอดส์ได้อย่างเข้มแข็ง ไม่ตีโพยตีพาย ซ้ำยังปลุกปลอบ สามีที่คิดจะฆ่าตัวตายให้เลิกคิดได้ และสุดท้ายสามารถประกาศได้อย่าง เต็มปากเต็มคำว่า **“ขอบคุณที่ติดเชื้อเอดส์เพราะเอดส์ทำให้ได้เห็นคุณค่า ของชีวิต”**

นอกจากไม่คิดฆ่าตัวตายอีกแล้ว พิมใจยังกลายเป็นคนที่ไม่กลัว ความตาย และพร้อมนอนตายตาหลับทุกเมื่อ “เธอเตรียมพร้อมมานานแล้ว สำหรับการลาจาก ภาพถ่ายหน้าศพที่เตรียมไว้ในชุดเจ้านาง รูปร่าง หน้าตาอีม์เอิบ สดชื่น แจ่มใส ที่ถ่ายไว้มานานหลายปีมาแล้ว พร้อมกับ

คำสั่งเสียเรื่องพิธีกรรมงานลาจาก ให้พ่อแม่พี่น้องที่อยู่เบื้องหลัง
ได้จัดการ... พิมใจทำออมทรัพย์สงเคราะห์ของบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง
ไว้แล้ว และยังมีเงินฉาบฉวยสงเคราะห์ทำไว้อีก ถ้าตายไปก็ไม่สร้าง
ปัญหาให้ครอบครัวเดือดร้อน พิมใจบอกกับแม่ว่าไม่ต้องการ
ทำงานศพอย่างฟุ่มเฟือย งานศพพิมใจอยากให้อสังขศพแช่เย็น พอเรา
ใช้แล้วก็บริจาคให้เป็นของชุมชนต่อไป ไม่อยากให้ทำปราสาท เพราะ
สิ้นเปลือง แล้วไม่อยากให้สวดศพหลายคืน ใจจริงอยากอุทิศศพ
ให้โรงพยาบาล แต่เรามีโรคอย่างนี้ก็เป็นไปไม่ได้ ในงานไม่ควรมีเสียง
เพลงอีกที่ทีกครึกโครม อยากให้มีเวทีเสวนาร่วมกันเพื่อเอาชีวิตของตน
มาเป็นบทเรียนการเรียนรู้ของชุมชนจะมีประโยชน์กว่า...”

วาระสุดท้ายของสามี

“พิมใจจัดแจงใส่เสื้อผ้าให้สามีใหม่ เป็นชุดที่เจ้าตัวชอบที่สุด
คือเสื้อยืดแขนสั้นสีเขียวย มีเสื้อแจ็กเก็ตสีครีมสวมทับ ท่อนล่างเป็น
กางเกงยีนตัวเก่งของเขา จนเวลาล่วงมาถึงสิบโมง เธออุ้มเขามาอน
บนตักและคอยกระซิบข้างหู พุดธรรมะให้ฟังตลอด บอกเขาว่าไป
ข้างหน้าให้เอาพระพุทธรูป พระธรรม นำทางนะ ให้นึกถึงพุทโธ พุทโธ
สิ่งที่ดีที่ทำมา ให้เอาไปสู่สวรรค์ ไปอยู่ที่สบายกว่านี้ ข้างหน้าไม่เจ็บ
ไม่ปวดอะไรแล้ว ความไม่ดีให้ทิ้งไว้ข้างหลัง อย่าไปกังวล พุดไปก็หอมแก้ม

“

ขอบคุณ
ที่ติดเชื่อเอดส์
เพราะเอดส์ทำให้
ได้เห็นคุณค่า
ของชีวิต

”

พิมพ์ใจ อินทະมูล

จูบเปลือกตาเขา บอกเขาว่าไม่ต้องห่วงนะ ทุกอย่างจะจัดการให้... เขากอด
พิมพ์ใจแล้วสักพักก็เกร็ง ลมออกไปจากร่าง หมดลม..."

ในวัยสี่สิบปีเศษ หลังจากติดเชื้อเอดส์มาเกือบ ๒๐ ปี พิมพ์ใจ
ได้รับรางวัลชีวิตมากมาย ทั้งระดับชาติและนานาชาติ เช่น รางวัลคนดี
ศรีสังข์คมของมูลนิธิหมู่บ้าน ปี ๒๕๕๐, รางวัลดีเด่นประเภทครูภูมิ-
ปัญญาไทยของคุรุสภา ปี ๒๕๕๔, รางวัลคนดีศรีสังข์คมของคณะ
กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, รางวัลสตรีดีเด่น พระพุทธศาสนาแห่งโลก
จากกองทุนสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสตรี ยูนิเฟม ของสหประชาชาติ
ปี ๒๕๕๗ เป็นต้น

ถ้าไบโอวัตก็ยากแค้นลำเค็ญขนาดนั้น
จึงพลิกกลับมางดงามได้ถึงเพียงนี้
หนังสือเล่มนี้คือคำตอบ •

■ ชาวบ้านหาปลาในทะเลสาบอินเล

■ บ้านใต้ถุนสูง หน้าต่างกว้าง ปลูกในทะเลสาบอินเล

ครอบครัว : ทะเลสาบ & หมู่บ้าน ในรัฐฉานของพม่า

พม่า เพื่อนบ้านของไทย มีสถานที่น่าไปท่องเที่ยวมากมาย เช่น มหาเจดีย์ชเวดากอง ที่กรุงย่างกุ้ง ซึ่งเป็นเจดีย์ใหญ่หุ้มทองคำทั้งองค์ เมืองหงสาวดี เมืองหลวงของพระเจ้าบุเรงนองที่คนไทยรู้จักดี เมืองมณฑลทะเลย์ เมืองหลวงแห่งสุดท้ายก่อนพม่าจะเสียเอกราชให้อังกฤษ เมืองพุกาม มหาอาณาจักรแรกของพม่า ซึ่งเต็มไปด้วยเจดีย์มากมาย และ พระธาตุดินทร์เขวน ที่คนเกิดปีจอมุ่งไปไหว้เพื่อเป็นสิริมงคลเป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าจะเป็นที่นิยมของคนไทยอีกแห่งหนึ่ง คือ **ทะเลสาบอินเล** ซึ่งใหญ่เป็นที่สองของพม่า รองจากทะเลสาบอินดอร์คัย เป็นทะเลสาบที่งดงามและมีเอกลักษณ์โดดเด่นหลายอย่าง ที่ผมเพิ่งมีโอกาสไปเยือนมาเมื่อเร็วๆ นี้

■ สาหร่ายหางกระรอกในทะเลสาบ
ที่ชาวบ้านนำมาไปบนแพไม้ไผ่
ทำเป็นแปลง ไร่ - นา - สวน ลอยน้ำ

■ นาข้าวลอยน้ำ ในทะเลสาบอินเล

■ แปลงพืช ผัก ดอกไม้ ลอยน้ำในทะเลสาบอินเล

ทะเลสาบอินเล เป็นทะเลสาบใหญ่อยู่บนพื้นที่สูงทางปากตะวันตกของภูพาน สูงกว่าระดับน้ำทะเลราว ๑,๒๐๐ เมตร เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของที่นี่ นอกจากทัศนียภาพอันสวยงามและบ้านเรือนที่มีรูปแบบเฉพาะแล้ว คือ การทำไร่นาลอยน้ำ ภาพชาวบ้านที่ใช้ช้างเดี่ยว ยืนพายเรือ การทอดผ้าจากใยบัว และประเพณีแห่พระบัวเข็ม

■ พระสอนหนังสือเณร ในวัดแห่งหนึ่ง

■ I ♥ YOU ศิลปะข้างฝาริมหน้าต่าง
กุฏิน้อยของเณรรูปหนึ่ง

■ เจ้าอาวาสวัดแห่งหนึ่งในทะเลสาบอินเล
สังกัดที่ท่านไมโกนควั

■ ริมหน้าต่างกุฏิน้อยของเณรรูปหนึ่ง

ชื่อทะเลสาบแห่งนี้เป็นภาษาพม่า แปลว่า ทะเลสาบ ๔ หมู่บ้าน เพราะ **อิน** แปลว่า ทะเลสาบ และ **เล** แปลว่า ๔ การได้ชื่อเช่นนี้เพราะเดิมทะเลสาบแห่งนี้มี ๔ หมู่บ้านใหญ่ คือ ๑) บ้านน้ำบั้น หรือ น้ำวน ๒) บ้านหนองเต่า หรือ หนองสาหร่าย ๓) บ้านไช้ยะ หรือบ้านไร่ยาสูบ และ ๔) บ้านปุง หรือ บ้านน้ำพุร้อน ผรั่งเรียกชื่อทะเลสาบนี้เพี้ยนเป็น

■ สามเณรออกบิณฑบาตปัจจัย ตอนบ่าย
สามเณรและแม่ชีพม่าจะห่มจีวรสีชมพู
สามเณรและแม่ชีไทใหญ่จะห่มขาว
เหมือนของไทย ผ้าทวางบนศีรษะ
เพื่อกันแดด

■ ชาวปะโอ๊ะที่วัดในทะเลสาบอินเล

“อินย่า” เหมือนเรียกทุ่ง “ว้าวลำพอง” เป็น “หัวลำโพง” และเรียก “ย่านลี้” เป็น “ยันฮี” ในบ้านเรา

ชื่อหมู่บ้านทั้ง ๔ นี้เป็นชื่อภาษาไทย ซึ่งคล้ายภาษาไทย อย่าง “น้ำป่น” ก็คือ “น้ำวน” หรือ “ยะ” ก็คือยา หมายถึง ยาสูบ เป็นต้น ปัจจุบัน มีหมู่บ้านในทะเลสาบอินเล ๒๐ หมู่บ้าน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ส่วนมาก เป็นชาวอินตา ไทใหญ่ ปะโอ๊ะ และตะนุ

พม่าเป็นประเทศที่มีชนชาติกลุ่มน้อยอยู่มากถึง ๑๓๕ ชนเผ่า เฉพาะในรัฐฉานมีชนเผ่าต่างๆ อยู่ถึง ๓๓ ชนเผ่า ชาวพม่าซึ่งประกอบ เป็นประชากรส่วนใหญ่ราว ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของทั้งประเทศ แบ่งย่อยได้

■ ๔ นักศึกษามหาวิทยาลัยตองยี เมืองหลวงของรัฐฉาน จากซ้ายไปขวาเป็นชาวปะโอ๊ะพม่า และ ๒ คนทางขวาเป็นชาวอินตา

■ เด็กนักเรียนพม่ามุ่งไสร่งหรือ कांगเงงสีเขียว

เป็น ๔ ชนเผ่า รัฐที่มีชนเผ่าต่างๆ อยู่มากที่สุดคือ รัฐฉิน มีอยู่ถึง ๕๓ ชนเผ่า รองลงไปคือ รัฐฉาน คะฉินมี ๑๒ ชนเผ่า คะยิ่นมี ๑๑ ชนเผ่า เป็นต้น

ทะเลสาบแห่งนี้มีความยาวจากเหนือลงใต้กว่า ๒๐ กิโลเมตร เนื้อที่ทั้งหมดราว ๑๕๘ ตารางกิโลเมตร อาชีพหลักของชาวบ้านที่นี่คือ การทำเกษตรและประมง บ้านเรือนของชาวอินเลเป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูง ปักเสาอยู่ในทะเลสาบ ลักษณะพิเศษของบ้านคือมีหน้าต่างบานใหญ่หลายบาน เพราะลมที่นี้แรง ถ้าหน้าต่างแคบ ฝาบานจะต้านลมไม่ไหว

เดิมชาวบ้านปลูกพืชผลอยู่บนพื้นดินริมทะเลสาบ แต่เพราะความ

แปรปรวนของลมฟ้าอากาศ มีพายุและฝนตกหนักเป็นประจำ ทำให้น้ำท่วมพืชผลเสียหายเป็นเนืองนิจ ชาวบ้านจึงได้พัฒนาภูมิปัญญาแก้ปัญหาโดยการทำ สวน - ไร่ - นา ลอยน้ำ ด้วยการไ้ใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นแพแล้วเอาสาหร่ายทางกระรอก ซึ่งมีอยู่มากมายในทะเลสาบมัดเทินบนแพ จากนั้นเอาดินอันอุดมสมบูรณ์จากก้นทะเลสาบมาโปะด้านบน ทำให้เกิดเป็นแปลง สวน - ไร่ - นา ลอยน้ำ ความหนาราว ๓ ฟุต ถึง ๑ เมตร ใช้ปลูกข้าวและพืชสวนได้ราว ๓ ฤดูกาล สามารถแก้ปัญหาน้ำท่วมได้อย่างดี เพราะเมื่อเกิดพายุฝนตกหนักและน้ำท่วม แปลงสวน-ไร่-นาเหล่านี้ก็จะลอยตัวขึ้นตามระดับน้ำ เพื่อมิให้แปลงเหล่านี้ถูกลมหรือน้ำพัดลอยไป ก็ใช้ไม้ไผ่ปักยึดโยงกันไว้ ส่วนดินอันอุดมสมบูรณ์จากก้นทะเลสาบและสาหร่ายทางกระรอก เป็นอาหารอันโอชะของพืชผลที่ชาวบ้านปลูกเป็นอย่างดี พืชผลที่มีชื่อเสียงมากของชาวบ้านที่นี่คือมะเขือเทศ ที่แทบจะพอเลี้ยงคนทั้งประเทศ อีกอย่างคือ ยาสูบ ซึ่งถือว่าเป็นยาสูบพันธุ์ดีของพม่า นอกเหนือจากข้าวซึ่งเมื่อถึงช่วงเก็บเกี่ยวชาวบ้านจะทำราวพาดข้าวให้พื้นน้ำและตากแดดให้แห้ง

โดยที่ต้องอยู่กับความกว้างของทะเลสาบ ไม่ใช่แม่น้ำลำคลอง จึงสันนิษฐานว่าเหตุนี้เองทำให้ชาวบ้านในทะเลสาบแห่งนี้พัฒนาวิธีการพายเรือจนมีเอกลักษณ์แปลกไปจากที่อื่นๆ คือแทนที่จะนั่งพาย หรือยืนใช้สองมือแจวโดยอาศัยน้ำหนักตัวช่วยเหมือนในบ้านเรา ชาวบ้านที่นี่

■ ภาพคนใช้พายเรือ เอกฉัตรของชาวทะเลสาบอินท

ทั้งชายและหญิงจะยืนแล้วใช้ขาข้างเดียวเกี่ยวใบพายพายเรือ ซึ่งมีประโยชน์หลายอย่าง คือ

- ๑) การยืนพายย่อมทำให้มองเห็นได้ไกลสุดความกว้างของทะเลสาบ
- ๒) แรงขาย่อมมากกว่าแรงมือ ทำให้พายเรือไปได้เร็ว และ
- ๓) เมื่อต้องใช้มือสองข้างจับอุปกรณ์หาปลา ก็สามารถใช้มือได้โดยอิสระ

ชาวบ้านที่นี่มีวิธีจับปลาโดยดูจากฟองน้ำที่ผุดขึ้นมา บ่งบอกว่ามีปลาอยู่ ก็จะเอาส้อมครอบลงไป สุ่มของชาวบ้านที่นี่ตาห่างมาก ไม่ถี่

■ การแข่งยี่นพายเรือในเทศกาล
ในทะเลสาบอินเล

■ “ดอกเข้าพรรษา” ชาวบ้านนิยมนำมา
บูชาพระ ถือเป็นดอกไม้สีขาวบริสุทธิ์ที่
สวยงามภาษาพม่าเรียกว่า “ปะเต็งใจ”
แปลว่า “ช่างร้องไห้” เพราะงามประณีต
จนช่างทำได้ไม่เหมือน

เหมือนส้มบ้านเรา แต่ภายในส้มจะมีตาข่ายอยู่ ถ้าครอบปลาได้ ปลา ก็
จะติดตาข่ายให้ยกขึ้นมาบนเรือได้

การยี่นใช้พายเรือถือเป็นเอกลักษณ์ของชาวทะเลสาบอินเล
เพราะในงานเทศกาลแข่งเรือหรือแห่พระ ก็จะใช้วิธียี่นใช้พาย แต่ทั้งนี้
ก็ไม่ใช้กฎเกณฑ์ตายตัว เพราะบ่อยครั้งที่เห็นชาวบ้านนั่งพายเรือเหมือน
ในบ้านเราเหมือนกัน

งานเทศกาลสำคัญของชาวอินเลคือ งานแห่พระบัวเข็ม ซึ่งเป็น
พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือศรัทธากันอย่างยิ่ง งานนี้จัดเป็น
ประจำปีช่วงออกพรรษา ราวเดือนตุลาคม โดยจะมีการแห่พระบัวเข็ม

- พระบัวเข็ม พระพุทธเจ้าทั้งห้าองค์ ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างสูง

ซึ่งปกติประดิษฐานอยู่ที่วัดช่องต่ออู๋ แต่ไปในเรือ “การเวก” ซึ่งสร้างและประดับตกแต่งอย่างงดงาม ทาสีทองอร่าม ไปแวะรายทางค้างคืนในหมู่บ้านต่างๆ ให้ชาวบ้านมานมัสการ หมู่บ้านไหนใหญ่ก็จะมียานสองคืน หมู่บ้านเล็กก็จะมียานหนึ่งคืน โดยจะนำพระบัวเข็มไปประดิษฐานไว้ในวัดสำคัญของหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านมาปิดทอง กราบไหว้พร้อมมีมหรสพสมโภชเป็นงานบุญรื่นเริงประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน

“หลวงพ่อบัวเข้ม” นี้ เป็นชื่อที่คนไทยตั้งขึ้น ชาวบ้านที่อินเล เรียกท่านว่า “หลวงพ่อบัวต๋องต๋อง” เป็นพระพุทธรูปขนาดเท่าพระบูชาตามบ้าน หน้าตักราว ๘ - ๑๐ นิ้ว ประกอบด้วยพระพุทธรูป ๕ องค์ แทนองค์พระพุทธเจ้า ๔ องค์ในอดีต ได้แก่ พระกกุสันโธ พระโกนาคมน์ พระกัสสปะ และพระพุทธโคดม กับพระพุทธรูปเจ้าในอนาคตอีก ๑ องค์ คือ พระศรีอาริยมฤตไตรย์

พระพุทธรูปทั้ง ๕ องค์นี้ มีอยู่องค์หนึ่งมีพระเกศาที่พระเศียรเป็นกันหอยเหมือนพระพุทธรูปทั่วไป และมีพระเกศาตามพระสิริระอีก ๙ แห่ง ซึ่งดูแล้วคล้ายดอกบัวขนาดเล็ก จึงได้ชื่อว่า **พระบัวเข้ม** ปัจจุบันมองไม่เห็นองค์พระทั้ง ๕ องค์แล้ว เพราะชาวบ้านปิดทองด้วยศรัทธาจนพอกองค์พระทั้ง ๕ เห็นเป็นก้อนกลมๆ ๓ ก้อนต่อกัน คือ ท่อนเศียร ลำตัว และท่อนล่างซึ่งอยู่ในท่านั่งเท่านั้น บางองค์มีเปลวเหนือเศียรอยู่ด้วย

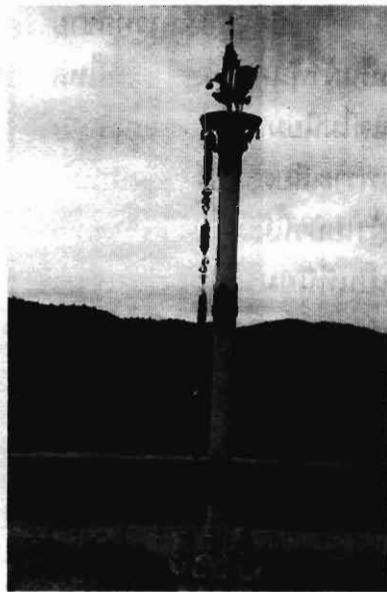
เดิมในพิธีแห่พระบัวเข้ม จะอัญเชิญพระพุทธรูปไปพร้อมกันทั้ง ๕ องค์ แต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๘ เกิดพายุลมแรงพัดจนเรือล่ม ทำให้พระพุทธรูปทั้ง ๕ จมลงสู่ก้นทะเลสาบ ชาวบ้านพากันงมกลับมาได้เพียง ๔ องค์เท่านั้น จึงพากันเศร้าโศกเสียใจกันมาก แต่พอกลับไปวัดก็พบกับปาฏิหาริย์ เพราะอีกองค์ที่งมไม่เจอนั้น ท่านกลับไปอยู่วัดพร้อม

ร่องรอยสาหร่ายที่ติดมาจากใต้เท้า
จากนั้นชาวบ้านก็พากันเชื่อว่า
พระพุทธรูปที่งมไม่เจอ คือ **พระ-
ศรีอาริยเมตไตรย์** ท่านไม่ชอบ
ท่องเที่ยวไปในน้ำ งานแห่พระบัว-
เข็มทุกวันนี้จึงอัญเชิญเฉพาะ
พระพุทธรูปที่แทนองค์อดีต
พระพุทธเจ้าทั้ง ๔ พระองค์ไป
เท่านั้น

สิ่งที่มีชื่อเสียงมากอีกอย่าง
หนึ่งของชาวอินเลกคือ **ผ้าใยบัว**
ซึ่งทอจากใยของก้านบัวจริงๆ ซึ่งเป็น
ก้านบัวหลวง เอามัดคมๆ

กริดที่ผิวนอกของก้านบัวแล้วหัก ดึงก้านบัวออกจากกันจะได้ใยบัวเส้น
เล็กๆ เอามานั่นเป็นเส้นด้าย แล้วนำไปทอเป็นผืนผ้า ซึ่งจะต้องใช้ความ
เพียรพยายามดึงใยบัวเป็นจำนวนมากกว่าจะได้ผ้าแต่ละผืน ในอดีตมัก
ทอเป็นจิวรถวายพระผู้ใหญ่ ซึ่งแต่ละผืนประมาณว่าจะต้องใช้สายบัวถึง
หนึ่งแสนสาย **ผ้าเหล่านี้จึงเป็นการทอขึ้นเอาบุญ**

■ เสาหงส์ในวัด หลักฐานแสดงอิทธิพลของ
พระเจ้าบุเรงนอง แห่งอาณาจักรหงสาวดี

ปัจจุบันมีการทอขาย เป็นผ้าพันคอหรือผ้าคลุมไหล่ แต่ไม่นิยมนำไปตัดเป็นเสื้อผ้า เพราะเสียดายที่ต้องทิ้งเศษผ้า ผ้าใยบัวนี้มีราคาค่อนข้างแพง เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ คุณสมบัติที่เด่น ของผ้าใยบัวคือ ยามร้อนห่ม แล้วจะเย็นสบาย ยามหนาว ห่มแล้วจะอุ่น และยังซักจะยิ่ง นุ่ม

อินเลวันนี้ สะท้อน ให้เห็นภาพชนบททางไกลของ พม่า แม้จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว แต่สิ่งอำนวยความสะดวกมีอยู่จำกัด โรงแรมกลางทะเลสาบ ส่วนใหญ่ใช้ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เมื่อพักอยู่ที่นั่นจะเสมือนได้ หลบหลีจากสีแสงแห่งอารยธรรม เพราะไม่มีทั้งโทรทัศน์และโทรศัพท์ สาเหตุเนื่องมาจากระบอบเผด็จการทหารที่ครอบงำพม่ามาราวครึ่ง ศตวรรษ ทำให้ความเจริญด้านวัตถุของพม่าล่าช้ากว่าไทยราว ๔๐-๕๐

■ การสาวใยบัว มาทอเป็นผืนผ้า

- ไกด์สาวชาวไทใหญ่ (ซ้าย) และไกด์สาว ชาวเหนือของไทย ยังโสดทั้งคู่

ปี แต่ผู้คนดูจะสุขสงบกับชีวิตที่อยู่กับธรรมชาติ และศรัทธาอันมั่นคง
ในพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทคล้ายคลึงกับที่นับถือกันในบ้านเรา
นั่นเอง •

ไปประชุมในคุกหาสนธิโบราณ ที่เมืองเบลลาจีโอ

มรณกรรมของนายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ นับเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ของวงการสาธารณสุขไทย เพราะนายแพทย์สงวนเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันจนเกิดระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าขึ้นในประเทศไทย ทำให้คนไทยทุกคนไม่ว่ายากดีมีจนมีหลักประกันว่า “เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย จะได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องกังวลกับภาระค่าใช้จ่าย”

■ นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงศ์

เดิมระบบหลักประกันสุขภาพ มีให้เฉพาะแก่ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต่อมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นต้นมา จึงเริ่มมีการประกันสุขภาพให้แก่ลูกจ้าง พนักงานในระบบประกันสังคม ซึ่งทั้งสองระบบครอบคลุมประชากรประมาณ ๑ ใน ๔ ของทั้งประเทศ ที่เหลือมีระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือแต่ไม่ครอบคลุมทั้งหมด และบริการยังไม่ดีเท่าที่ควร นายแพทย์สงวนได้ใช้ความเพียรพยายามศึกษาและผลักดันเรื่องนี้มานาน จนรัฐบาลรับเป็นนโยบายสำคัญ และนายแพทย์สงวนได้รับเลือกเป็นผู้บริหารโครงการนี้ พัฒนาระบบนี้จนประสบความสำเร็จ โดยใช้เงินงบประมาณของประเทศอย่างประหยัด สร้างระบบบริการได้อย่างดี น่าพอใจ

แต่ก่อนมีสถิติว่า คนไทยที่ล้มละลายถึงขั้นสิ้นเนื้อประดาตัวนั้น ๑ ใน ๓ เกิดจากการเจ็บป่วยร้ายแรงที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ด้วยระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในปัจจุบัน โอกาสที่คนไทยจะล้มละลายเช่นนั้นเหลือน้อยมากแล้ว แต่ก็ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้ และระบบหลักประกันสุขภาพก็ต้องการการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป แต่น่าเสียดายที่เราต้องมาสูญเสียคนอย่างนายแพทย์สงวนไปในวัยเพียง ๕๕ ปี ซึ่งนับว่าอายุยังน้อยเมื่อเทียบกับอายุเฉลี่ยของคนไทยในเวลานี้ ซึ่งสูงขึ้นเป็นราว ๗๐ ปีแล้ว

จากการสูญเสีย นายแพทย์ สงวน ทำให้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ **ประเวศ วะสี** ปุชนิยมบุคคลท่านหนึ่งในวงการสาธารณสุขปรารถนาว่า “เราน่าจะต้องมีโครงการ หรือสถาบันพัฒนาศักยภาพผู้นำอย่าง คุณหมอ สงวน ขึ้นในประเทศไทย ให้ได้ผู้นำที่เปี่ยมทั้งคุณธรรม และความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ไม่ต้องรอให้เกิดผู้นำขึ้นเอง ตามธรรมชาติ ซึ่งจะช้าและไม่พอเพียงแก่ความจำเป็นของสังคมที่มีความ ซับซ้อน และปัญหาที่มีความยากมากขึ้นกว่าแต่ก่อน”

จากคำปรารภของท่านอาจารย์ประเวศ พวกผมได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่ได้ข้อยุติที่ดีและชัดเจนเพียงพอ เพราะงานนี้ต้องการการร่วมคิดและร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการประชุมแต่ละครั้งมักมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้การประชุมไม่พร้อมเพรียงและไม่ยาวนานพอ **ผิดหลักการบริหารนิยม** ในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอนว่าต้องหมั่นประชุมเนื่องนิത്യ เริ่มประชุมและเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน เวลาผ่านไปแล้วปีเศษโครงการนี้ก็ยังไม่สำเร็จ จึงเห็นว่า น่าจะหาที่ที่ให้พวกเราไป “สูมหัว” กันประชุมอย่างเต็มที่ ไม่ต้องห่วงหน้าพะวงหลัง ไม่เช่นนั้นโครงการนี้อาจล้มเหลวได้ ในที่สุดเราก็ได้ที่ที่เหมาะสมคือ **ศูนย์ร็อคกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Center)** ที่เมืองเบลลาจีโอ (Bellagio) ของอิตาลี

ศูนย์รีออคกีเฟลเลอร์ที่เมืองเบลลาจิโอแห่งนี้ มีประวัติความเป็นมาและแนวคิดหลักการดำเนินงานที่น่าสนใจมาก ตั้งแต่เมืองเบลลาจิโอซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์แห่งนี้ ซึ่งตั้งอยู่บนปลายแหลมของแผ่นดินที่ยื่นออกไปคั่นระหว่างสองทะเลสาบ คือ **ทะเลสาบโคโม (Como)** และ **ทะเลสาบเลคโค (Lecco)** อยู่ห่างจากเมืองมิลานออกไปประมาณ ๗๐ กิโลเมตร

ทะเลสาบโคโม เป็นทะเลสาบที่ใหญ่เป็นอันดับสามของอิตาลี พื้นที่ราว ๑๔๖ ตารางกิโลเมตร ยาวราว ๑๖๐ กิโลเมตร และส่วนที่ลึกที่สุดลึกถึง ๔๑๐ เมตร ทะเลสาบแห่งนี้รับน้ำจากภูเขาโดยรอบที่ไหลเป็นลำธารลงมา ๓๗ สาย จึงเป็นแหล่งน้ำอันอุดมสมบูรณ์ มีเมืองตั้งอยู่สองฟากฝั่งจำนวนมาก ส่วนทะเลสาบเลคโค เป็นเหมือนขาอีกข้างหนึ่งของทะเลสาบโคโม ประกอบกันเป็นรูปตัววาย (Y) หักกลับ

ศูนย์รีออคกีเฟลเลอร์ที่เมืองเบลลาจิโอ เดิมคือคฤหาสน์เซอร์เบลโลนี (Villa Serbelloni) ตั้งอยู่ ณ

ชัยภูมิสำคัญคือปลายแหลมที่คั่น ระหว่างทะเลสาบโคโมทะเลสาบเลคโค บริเวณแห่งนี้มีประวัติสืบย้อนไปได้ถึงสมัยโรมัน ซึ่งมาตั้งถิ่นฐาน บริเวณทะเลสาบโคโมตั้งแต่คริสต์ศตวรรษแรก บนยอดผาตรงปลายแหลมยังปรากฏซากอาคารโบราณสมัยโรมันหลงเหลืออยู่ เพราะเป็น จุดยุทธศาสตร์สำคัญสามารถมองเห็นทะเลสาบทั้งสองออกไปได้ไกล

หลังยุคโรมัน มีผู้มาครอบครองอาณาบริเวณสำคัญแห่งนี้ มาโดยต่อเนื่อง นำเชื่อว่า เลโอนาร์โด ดา วินชี ก็เคยมาเยือนที่นี่ ปรากฏหลักฐานในบันทึกของเลโอนาร์โดเอง มีช่วงหนึ่งที่บริเวณแห่งนี้ถูกทิ้งร้าง กลายเป็นที่พำนักของโจรสลัดซึ่งอาศัยชัยภูมิที่เหมาะสม มองเห็นเรือสินค้าที่แล่นเข้ามาในทะเลสาบทั้งสองแต่ไกล จึงหาจังหวะปล้นได้โดยสะดวก

ผู้สร้างคฤหาสน์เซอร์เบลโลนี่คือ อเลสซานโดร เซอร์เบลโลนี่ (Alessandro Serbelloni) ซึ่งทุ่มเทเงินทองสร้างคฤหาสน์และตกแต่งอาณาบริเวณเป็นเงินกว่า ๑.๕ ล้านดอลลาร์ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๓๕๘ - ๒๓๖๐ ซึ่งบ้านเมืองประสบภาวะทุพภิกขภัย ก็ยังเดินหน้าก่อสร้างต่อไป จนทำให้ตระกูลนี้ยากจนลง ต่อมาทายาทตระกูลเซอร์เบลโลนี่ได้ขายคฤหาสน์ให้แก่ชาวสวิส นำไปทำเป็นโรงแรมอยู่ราวครึ่งศตวรรษ ต่อมาจึงขายให้ เอลลา วอล์คเกอร์ (Ella Walker) มหาเศรษฐินีลูกสาวเจ้าของบริษัทจอห์นนี่ วอล์คเกอร์ เอลลาได้รับมรดกก่อนโตจากพ่อ จึงนำมา

ชื่อคดีทาสนี้ไว้เป็นที่พำนักส่วนตัว เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ เอลลาให้มาจิสเตรตติ สถาปนิกชาวมิลานบูรณะคดีทาสนี้ขึ้นเป็นเวลาสองปี จึงย้ายเข้าไปอยู่อาศัย จนกระทั่งเสียชีวิต เมื่ออายุได้ ๘๔ ปี

เอลลาสวมสรักับ**ดยุกแห่งดูอิโน** (Duke of Duino) แต่ไม่มีบุตรสืบสกุล ก่อนเสียชีวิตเธอมองเห็นแล้วว่า การรักษามรดกคดีทาสนี้ไว้เป็นเรื่องยาก เพราะต้องใช้เงินมากมาย เธอจึงต้องการมอบให้องค์กรการกุศลมารับไปใช้ทำกุศลสาธารณประโยชน์ ซึ่งในที่สุดมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ก็ตกลงรับคดีทาสนี้เซอร์เบลโลนี่มาดำเนินการตามความประสงค์ของเอลลา

ก่อนจะตัดสินใจรับบริจาคคดีทาสนี้หลังนี้ คณะกรรมการมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ถกเถียงกันมากกว่าจะรับดีหรือไม่ เพราะยังคิดไม่ออกว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร บุคคลสำคัญที่มีส่วนทำให้มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ตกลงรับคดีทาสนี้หลังนี้มาคือ **นายดีน รัสก์** (Dean Rusk) ประธานมูลนิธิฯ ในขณะนั้น ซึ่งต่อมาได้รับแต่งตั้ง

■ นายดีน รัสก์ (Dean Rusk)

เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศในรัฐบาลของประธานาธิบดีจอห์น เอฟ. เคนเนดี

ที่จริงนอกจากยกคฤหาสน์ให้ฟรีๆ แล้ว เอลสายังเสนอมอบเงินให้อีก ๒ ล้านดอลลาร์ แต่ที่คณะกรรมการมูลนิธิหรือค็ีเฟลเลอร์หน้าใจคือ ต้องนำคฤหาสน์และเงินนั้นไปทำสาธารณกุศล จะนำทรัพย์สินสมบัติใดๆ ไปขายเพื่อนำเงินมาใช้ไม่ได้ คณะกรรมการมีความเห็นว่าเป็นงานยาก และจะต้องใช้เงินดำเนินการของมูลนิธิจำนวนมาก แต่นายติน รัสก์ ก็ได้เสนอว่า มูลนิธิน่าจะคิดทำ “งานสาธารณกุศลรูปแบบใหม่” ซึ่งในที่สุด

ก็ตกลงกันได้ สามารถลงนามในสัญญากับเอลลา ก่อนที่เธอจะเสียชีวิต เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ในห้องที่ปัจจุบันเป็นห้องสมุดของคุณย์

กิจกรรมสำคัญของคุณย์แห่งนี้ เป็นไปตามหลักการของเอลลา ซึ่งต้องการให้นำสิ่งที่เธอบริจาคไป **“สร้างความเข้าใจระหว่างนานาชาติ”** และเป็นไปตามที่คณะบุคคลสำคัญที่เรียกตัวเองว่า **“กลุ่มเพื่อนของ มูลนิธิหรือคักีเฟลเลอร์” (Friends of the Foundation)** ซึ่งได้ไปประชุมกันที่คฤหาสน์แห่งนี้เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ และมีฉันทมติว่า ที่แห่งนี้ควรเป็นที่ปัสถิวเวกสำหรับให้บรรดาผู้รู้ นักคิด นักเขียน ศิลปิน และนักปราชญ์จากทั่วโลก ได้มาพำนัก เพื่อครุ่นคิด และรังสรรค์งาน ตลอดจนเป็นที่ประชุมพิเศษสำหรับการประชุมที่คาดว่าจะนำไปสู่ข้อสรุปสำคัญ เพื่อความรู้ใหม่ๆ หรือเพื่อชี้ทางสำหรับการพัฒนาในอนาคต ทั้งนี้ คุณย์แห่งนี้ควรเกื้อหนุนแผนงานโครงการและพันธกิจของมูลนิธิ นั่นคือเพื่อส่งเสริม **“สุขภาวะของมวลมนุษยชาติทั่วโลก”**

ปัจจุบัน คุณย์แห่งนี้มีเจ้าหน้าที่ทั้งสิ้น ๓๑ คน หัวหน้าคนปัจจุบันเป็นสุภาพสตรีชาวสเปน คือ **คุณพิลาร์ พาลาเซีย (Pilar Palacia)** ซึ่งเป็นคนเก่ง และบริหารอย่างมีประสิทธิภาพสูง ที่พักมีบริการอย่างโรงแรม แต่เรียบง่าย ไม่มีโทรทัศน์ มีตู้น้ำชากาแพ และตู้เย็นรวมให้ มีบริการอาหารทั้ง ๓ มื้อตามเวลาที่กำหนด ผู้ไปพำนักจะต้องมีกิจกรรม

ร่วมกันเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างมิตรไมตรีต่อกัน มีบริการรถรับส่งให้พร้อมจากสนามบินหรือโรงแรมในมิลาโน โดยไซเฟอร์ที่ชำนาญทาง ทั้งนี้เพราะถนนหนทางไปสู่เบลลาจีโอ ต้องลัดเลาะไปตามไหล่เขาบนถนนที่ค่อนข้างแคบ

ปีหนึ่งๆ มูลนิธิรีออคกีเฟลเลอร์มีค่าใช้จ่ายในการบริหารศูนย์นี้ราว ๔ ล้านดอลลาร์ ในอดีต ช่วง ๓๒ ปีที่ผ่านมา มีคนไทยได้รับโอกาสให้ไปพำนักเพื่อสร้างงานที่นั่น ๕ คน ได้แก่

๑. อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ไปอยู่ ๒ ครั้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ไปเขียนเรื่อง “พุทธศาสนิกไทยใน ปี ค.ศ.

๒๐๐๐” (Thai Buddhist for the year 2000) และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ไปเขียนเรื่อง “วิสัยทัศน์เชิงพุทธเพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย” (A Buddhist Vision for Renewing Society)

๒. ดร.ธีระ อึ้งกุล จากสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ไปเขียนเรื่อง “รูปแบบการปรับราคาคุมกำเนิดเพื่ออธิบายการตัดสินใจเลือกวิธีคุมกำเนิดในหญิงไทย” (Contraceptive

■ ศ.ดร.มัทนี โมฆดารา
รัตนิน

■ รศ.ดร.ภาวดี ทองอุไทย

■ ดร.อรสา ไฉวินทะ

Price Restructuring Model to Explain Thai Women's Contraceptive Method Choice Decision)

๓. อาจารย์ภาวดี ทองอุไทย และอาจารย์มัทนี โมฆดารา รัตนิน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔ ไปเขียนเรื่อง “หญิงไทยในสังคมที่เปลี่ยนแปลง” (Thai Women in Changing Society)

๔. ดร.อรสา ไฉวินทะ ไปเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ - ๑๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒ เขียนเรื่อง “ความรุนแรงทางเพศกับการพัฒนานโยบายสุขภาพในอุษาคเนย์” (Gender - based Violence Health Policy Development in Southeast Asia)

ช่วงที่ผมไปประชุม มีคนไทยอีก ๔ คน ไปร่วมเขียน “คู่มือเพื่อส่งเสริมนมแม่” ได้แก่

■ พญ.ศิริภรณ์ สวัสดิ์ทวี

■ พญ.กุสุมา ชูศิลป์

■ พญ.กรรณิการ์
บางสายน้อย

๑. พญ.ศิริภรณ์ สวัสดิ์ทวี

ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนี

๒. พญ.กุสุมา ชูศิลป์ หัวหน้าหน่วยกุมารเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓. พญ.กรรณิการ์ บางสายน้อย

ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่

๔. นางวิไล เซตตะวัน

พยาบาลวิชาชีพ ศูนย์อนามัยที่ ๑๐ เชียงใหม่

ปกติ การประชุมที่นั่นจะเป็นการประชุมนานาชาติ แต่คณะของ
ผมได้รับสิทธิเป็นกรณีพิเศษ เพราะการประชุมส่วนใหญ่ของเราใช้ภาษา
ไทย แต่เรามีเพื่อนชาวต่างประเทศ คือ คุณแคท บอนด์ (Katherine Bond)

ชาวไอริชซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ที่เคนยา เคยทำงานอยู่เมืองไทยนานหลายปีมาร่วมประชุมด้วยตลอด ผู้มีส่วนสำคัญให้ได้รับอนุมัติจากมูลนิธิ ให้พวกเราไปประชุมที่นั่นคือ **นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ** ซึ่งมีบทบาทสำคัญในวงการสาธารณสุขระดับนานาชาติ และเป็นผู้ที่มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ให้ความนับถือและความเชื่อถือสูง

■ นายแพทย์สุวิทย์
วิบุลผลประเสริฐ

ด้วยสถานที่ยันเป็นสัปดาห์ละคือมีความสะดวกสบายและปลีกห่างจากการรบกวนจากภาระงานประจำวัน ทำให้พวกเรามีเวลาประชุมกันอย่างเต็มที่ จนได้ข้อสรุปในเรื่องสำคัญๆ ที่ค้างมาเป็นเวลากว่าปีทุกเรื่อง

ในส่วนตัวผมเคยได้รับการเสนอชื่อให้ไปประชุมที่เบลลาจีโอมาแล้ว ๒ ครั้ง แต่ปลีกเวลาไปไม่ได้ ได้ไปครั้งนั้นนับว่าคุ้มค่า นอกจากได้งานตามวัตถุประสงค์แล้ว สิ่งที่น่าคิดก็คือ **ท่าอย่างไรเมืองไทยจะมีเศรษฐกิจที่มีวิสัยทัศน์อย่างเอลลา และเมืองครีที่มีวิสัยทัศน์อย่างมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ เพื่อให้เรามีศูนย์อย่างเบลลาจีโอในเมืองไทยบ้าง** •

■ มหาวิหารดูโอโม ที่เมืองมิลาน ประเทศอิตาลี

ผมถูกล้วงกระเป๋า ที่อิตาลี

เมื่อปลายเดือนมีนาคม ต่อดันเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ผมมีโอกาสไปประชุมที่เมืองเบลลาจีโอ นอกเมืองมิลานของอิตาลี และไปถูกล้วงกระเป๋าครั้งแรกในชีวิตที่สถานีรถไฟใต้ดินในเมืองมิลาน

ปกติในช่วงหลายปีมานี้ ผมมีภารกิจค่อนข้างมาก เมื่อต้องไปประชุมเมืองนอกแต่ละครั้ง ผมมักจะรีบไปรีบกลับ บางครั้งลงจากเครื่องบินก็นั่งแท็กซี่ตรงเข้าโรงแรมแล้วเข้าร่วมประชุมเลย พอเสร็จประชุมก็อาจจะออกจากโรงแรมเย็นนั้นหรือเช้าวันรุ่งขึ้น ตรงไปสนามบินแล้วบินกลับเมืองไทยเลย มีโอกาสเห็นบ้านเมืองของเขาช่วงที่นั่งรถไปกลับสนามบินเท่านั้น แต่ครั้งนี้เนื่องจากการบินไทยมิได้บินไปกลับเมืองมิลานทุกวัน ถ้าจะเดินทางไปถึงวันประชุมจะต้องต่อเครื่องบิน

ซึ่งยุ่งยาก จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้นมาก ผมจึงต้องไปพักที่มิลานเพื่อรอเดินทางไปประชุมที่เมืองเบลลาจีโอถึง ๒ วัน ทำให้มีโอกาสเห็นของดีๆ ของเมืองมิลานหลายอย่าง

มิลาน เป็นเมืองเก่าที่มีความเจริญมายาวนานจึงมีเรื่องราวและศิลปวัตถุตกทอดมามากมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับศิลปินเอกคนหนึ่ง ของอิตาลีที่คนไทยรู้จักดีคือ **เลโอนาร์โด ดา วินชี**

ภาพเขียนชิ้นเอกภาพหนึ่งของดา วินชีคือภาพ “**พระกระยาหารมื้อสุดท้าย**” (**The Last Supper**) ก็อยู่ที่เมืองนี้ ที่วัดซานตา มาเรีย เดลลี กราเซีย (Santa Maria Delle Grazie) เลโอนาร์โด ได้รับการว่าจ้างให้วาดภาพบนผนังด้านหนึ่งของโรงอาหาร (Refectory) ของวัด ตรงข้ามกับผนังอีกด้านซึ่งเป็นภาพพระเยซูถูกตรึงไม้กางเขน วาดโดยจิตรกรชาวมิลานชื่อ **จิอวานนี โดนาโต ดี มอนตอร์ฟาโน** ภาพการเสวยพระกระยาหารมื้อสุดท้าย ที่วาดโดยเลโอนาร์โด จึงสัมพันธ์อย่างดีกับเหตุการณ์ต่อมาที่พระเยซูถูกจับและถูกตรึงไม้กางเขน และเหมาะเจาะอย่างยิ่งที่เป็นภาพในผนังของโรงอาหาร เรื่องราวสำคัญในภาพนั้นคือ การประกาศของพระเยซูต่อหน้าสาวกทั้ง ๑๒ คนในขณะนั้นว่า “**ฉันขอ** **ย้ำกับพวกเธอว่า หนึ่งในพวกเธอจะทรยศฉัน**” (Verily I say unto you: one of you will betray me) ซึ่งสาวกทั้ง ๑๒ คนต่างมีอกกับปรีภยา

แสดงออกต่างๆ กันหลังจากคำกล่าวประโยคนั้น

ประเด็นที่น่าใจที่ผู้เขียนเรื่อง “รหัสลับดา วินชี” นำมาตีความแตกต่างไปจากของเดิมคือ ภาพของผู้ที่นั่งชิดอยู่ทางขวามือของพระเยซูแต่เบี่ยงตัวจนเกิดเป็นมุมสามเหลี่ยมหัวกลับกับภาพของพระเยซู ผู้เขียนแต่งเรื่องราวให้เป็นภาพของเลดีแม็กดาเลนคูร์กของพระเยซู ในขณะที่ความจริงแล้วท่านผู้นี้ คือ เซนต์จอห์น หรือ นักบุญจอห์นสาวกที่มีอายุน้อยที่สุดของพระเยซู

ภาพพระกระยาหารมื้อสุดท้ายนี้ เลโอนาร์โด ดา วินชี ใช้เวลาวาดอยู่ถึง ๕ ปี โดยเลโอนาร์โด มิได้ใช้เทคนิคการวาดภาพที่นิยมกันใน

■ ภาพพระเยซูถูกตรึงไม้กางเขน บนผนังด้านตรงข้ามกับภาพพระกระยาหารมื้อสุดท้าย

สมัยนั้นคือ เทคนิคเฟรสโก หรือ ภาพปูนเปียก ซึ่งวาดภาพลงไปในขณะที่ปูนฉาบผนังยังไม่แห้ง เมื่อปูนแห้งสนิทจะทำให้ภาพคงทนอยู่นานหลายร้อยปี ข้อจำกัดสำคัญของเทคนิคนี้คือ ช่างจะต้องวาดภาพอย่างรวดเร็ว แข่งกับการแห้งของปูน เลโอนาร์โดเลือกใช้เทคนิค “แห้ง” แทน ทำให้มีเวลาประติบระดอยและแก้ไขใหม่จนถูกใจ ซึ่งเขาใช้เวลาวาดภาพนี้ยาวนานถึง ๕ ปี จนเป็นที่อึดหนาระอาใจของทางวัด เพราะใช้เวลานานสมควรไปมาก แต่เมื่อภาพนี้เขียนเสร็จ ก็เริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือในทันที เพราะเป็นเสมือนภาพที่มีชีวิตในเหตุการณ์สำคัญของพระเยซูกับสาวกก่อนที่พระองค์จะถูกจับตรึงไม้กางเขน

ภาพของเลโอนาร์โดแต่ละภาพจะบ่งบอกเอกลักษณ์และความหมายของบุคคลในภาพเสมอ เพราะเขาประกาศหลักการชัดเจนว่า “เมื่อจะวาดภาพใคร ต้องพิจารณาให้คิดว่าผู้นั้นเป็นใครและเราต้องการให้เขาแสดงออกเรื่องอะไร และต้องแน่ใจว่าภาพที่วาดออกมาเป็นไปตามที่ประสงค์และตั้งใจ” ภาพพระกระยาหารมื้อสุดท้ายของเลโอนาร์โดภาพนี้จึงมีชื่อเสียงโด่งดังแตกต่างจากภาพพระเยซูถูกตรึงไม้กางเขนบนผนังด้านตรงข้าม ซึ่งวาดตามคติแบบเก่า ชาติชีวิตวิญญาน

มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า ภาพพระเยซูและสาวกแต่ละคนนั้น เลโอนาร์โดพิถีพิถันมาก เพราะเหตุการณ์ในภาพเกิดมานานก่อนลงมือวาดภาพถึง ๑,๔๕๔ ปีแล้ว ภาพหน้าตาและเครื่องแต่งกายของทุกคนในภาพจึงต้องมีการศึกษาประกอบจินตนาการให้สอดคล้องกับบุคลิกของแต่ละคน คนที่เขาพิถีพิถันและใช้เวลานานมากกว่าจะวาดออกมาได้คือ **สาวกยูดาส์ ผู้ทรยศ** ซึ่งในภาพคือคนที่ ๕ จากซ้ายหรือคนที่ ๒ ทางขวามือของพระเยซู เลโอนาร์โดวาดภาพยูดาส์นั่งในท่าหงะเอนไปข้างหลังเล็กน้อย ตรงข้ามกับพระเยซูซึ่งนั่งเอียงไปอีกทาง มือขวาของยูดาส์กำถุงเงิน

ในหนังสือชีวประวัติของเลโอนาร์โด ดา วินชี มีเรื่องเล่าว่า เพราะความล่าช้าของงานชิ้นนี้ทำให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสคอยมาเร่งอยู่บ่อยครั้ง

จนเป็นไม้เบื่อไม้เมากับลีโอนาร์โด ซึ่งเขาได้พูดถึงเรื่องนี้กับดยุคลูโดวิโค ที่ซำเพราะเขายังหาแบบใบหน้าที่ซำร้ายของยูดาส์ผู้ทรยศไม่ได้ และถ้าหาไม่ได้ “เขาก็คงใช้หัวรองเจ้าอวาาสที่ไมรูจักกาลเทศะและใจร้อน” เป็นแบบให้ เรื่องนี้มีผู้เล่าจากปากคำของเลโอนาร์โดเองว่า

“ข้าพเจ้าเหลืออยู่แต่หัวของยูดาส์ ซึ่งเป็นคนทรยศตัวฉกาจดังที่ท่านทราบ และจะต้องวาดด้วยใบหน้าที่แสดงความซำร้ายทั้งหมด...ดั่งนั้น สักปีหนึ่งมานี้ อาจจะมีเกินกว่านั้น ทุกวัน ทั้งเช้าและเย็น ข้าพเจ้าจะไปทีบอร์เกตโตซึ่งคนต่ำซำสามานย์อาศัยอยู่ ส่วนใหญ่จะเป็นคนซำและใจร้ายทั้งนั้น ด้วยหวังจะเห็นใบหน้าที่จะเหมาะกับชายผู้ซำร้ายคนนี้ จนกระทั่งบัดนี้ ข้าพเจ้าก็ยังไม่พบสักคน. และหากปรากฏว่าข้าพเจ้ายังหาไม่ได้ ข้าพเจ้าก็คงจะต้องใช้ใบหน้าที่ท่านผู้ช่วยเจ้าอวาาสเสียแล้ว”

โดยที่ภาพนี้มีได้ใช้เทคนิคปูนเปียก ทำให้ภาพวาดอยู่ไม่หนานเท่าที่ควร ราว ๒๐ ปี ภาพก็เริ่มชำรุดและต้องมีการซ่อมรวม ๑๐ ครั้ง ช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ อาคารหลังนี้ถูกระเบิดจนผนังด้านหนึ่งพังทลายลง โชคดีที่ผนังด้านที่เขียนภาพนี้ไม่ถูกทำลาย การซ่อมครั้งล่าสุดใช้เทคนิคที่แตกต่างจากการซ่อมครั้งก่อนๆ นั่นคือ พยายามรักษารูปดั้งเดิมของเลโอนาร์โด ดา วินชี เอาไว้ ทำให้ภาพดูซีดจาง แต่ทรงคุณค่า

สูงสุด ปัจจุบัน ยูเนสโกประกาศให้ภาพนี้เป็นมรดกโลก มีผู้คนหลังไหลไปชมภาพนั้นก็มากมายทุกวัน ตามปกติจะต้องมีการจองล่วงหน้า ซึ่งผมพบว่ามีคนจองเต็มติดต่อกันไปอีกหลายวันแล้ว แต่เพราะต้องการไปดูให้ได้ จึงเสี่ยงไป เผื่อคนที่จองไว้ไม่มา ซึ่งโชคดีได้ตัวเข้าชมในราคาปกติ ๖.๕๐ ยูโร ขณะที่ถ้าจองต้องเสียค่านายหน้าเพิ่มอีก ๑๐ ยูโร ผมจึงดีใจมากเพราะได้ชมภาพสมใจ และเสียค่าชมในราคาปกติด้วย

วันแรกก็ไปถึงมิลานเป็นเวลาสายของเช้าวันเสาร์ ยังเข้าโรงแรมไม่ได้ จึงให้รถที่ไปรับคณะพาชมเมือง มีไกด์พาไปดูสถานที่สำคัญหลายแห่งได้แก่ **ปราสาทสฟอร์เซสโก** ซึ่งเป็นปราสาทที่ใหญ่โตและมีชื่อเสียงที่สุดของเมืองมิลาน ภายในพิพิธภัณฑท์เก็บของโบราณและศิลปะวัตถุจำนวนมาก งานสำคัญชิ้นหนึ่งคือ งานประติมากรรมภาพพระแม่มารีย์ประคองพระเยซูลงจากไม้กางเขน ชื่อ **พีเอตา รอนดานินี** (Pieta Rondanini) ฝีมือยอดประติมากรของโลกคือ **ไมเคิล แอนเจโล** ปราสาทแห่งนี้มีงานฝีมือของเลโอนาร์โด ดา วินชี ผากไว้ด้วย เพราะได้รับเชิญมาอยู่ที่มิลานในฐานะช่างประจำสำนักของดยุคลูโดวิโก อิล โมโร

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ **มหาวิหารดูโอโม** ซึ่งเป็นมหาวิหารที่ใหญ่เป็นอันดับสามของยุโรป ถือเป็นสัญลักษณ์ประจำเมือง

มิลาน เริ่มสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๙๒๙ ใช้เวลาก่อสร้างต่อเนื่องยาวนานถึง ๕ ศตวรรษ สร้างด้วยหินอ่อน มีเอกลักษณ์สำคัญคือยอดแหลมมากมายนับร้อย และภาพปั้นคนสำคัญประดับทั้งบนผนังและยอดแหลมมากกว่า ๓,๒๐๐ รูป รูปที่โดดเด่นที่สุดคือ **รูปปั้นพระแม่มารี** สูง ๔.๑๖ เมตร บนยอดแหลมสูงสุดของมหาวิหาร ซึ่งสูงจากพื้นถึง ๑๐๘.๕ เมตร สร้างเสร็จ

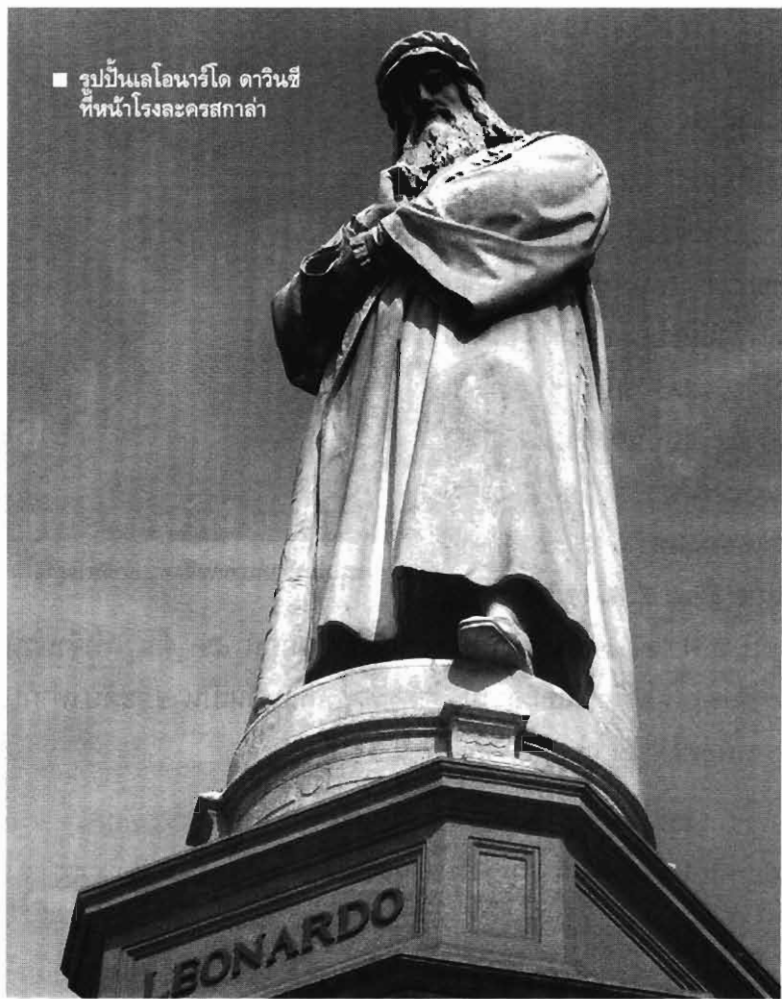

■ พระแม่มารี บนยอดหลังคามหาวิหารดูโอโม

เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๒ มหาวิหารแห่งนี้มีเสათินอ่อน ๕๒ ต้น เท่าจำนวน ๕๒ สัปดาห์ในหนึ่งปี และความสูงของเสาลดหลั่นกันเป็น ๗ ระดับ เท่ากับ ๗ วันในหนึ่งสัปดาห์

รอบๆ มหาวิหารดูโอโม สามารถเดินไปดูสถานที่สำคัญๆ หลายแห่งเช่น **โรงละครสกาล่า** สร้างโดยพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชินีมาเรียเทเรซาแห่งออสเตรีย เปิดเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๒๑ ออกแบบโดยสถาปนิกที่มีชื่อเสียงยุคนีโอคลาสสิก คือ **กุยเซปเป ปีแอร์**

- รูปปั้นเลโอนาร์โด ดา วินชี
ที่หน้าโรงละครสกาล่า

มาร์นี จุคนดูได้ถึง ๒,๐๐๐ คน นับเป็นโรงละครที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในอิตาลี ที่หน้าโรงละครskalàเป็นบริเวณโล่ง มี **รูปปั้นเลโอนาร์โด ดา วินชี** เดินส่งในท่าครุ่นคิดอยู่บนฐานสูง

ใกล้ๆ กันนี้เป็นย่านสำหรับนักท่องเที่ยว มีถนนคนเดินยาวรวมกันราว ๒ กิโลเมตร บริเวณที่นำเดินที่สุดคือสถานที่ที่เรียกว่า แกลเลอรีของพระเจ้าวิตตอริโอ เอมมานูเอลที่ ๒ มีอาคารร้านค้าอายุนับร้อยปีเรียงรายอยู่สองข้างถนนที่ตัดกัน เส้นหนึ่งยาว ๑๐๕ เมตร กับอีกเส้นยาว ๑๙๖ เมตร มีหลังคาโค้งคลุมโดยตลอด ตรงที่ถนนตัดกันทำเป็นยอดโดมสูง ๔๗ เมตร ถนนกว้างถึง ๑๔ เมตร มีงานศิลปะทั้งภาพปูนเปียก ภาพแกะสลัก ทั้งหินอ่อนและปูนปลาสเตอร์ประดับอยู่มากมาย ปัจจุบันสถานที่แห่งนี้ได้ชื่อว่า **“ห้องนั่งเล่นของเมืองมิลาน”**

รุ่งขึ้นเป็นวันอาทิตย์ ผมไม่ได้ใช้บริการของทัวร์เพราะราคาแพงมาก เฉพาะค่ารถบัสรวมไกด์ก่อนวันเป็นเงินถึง ๒๓,๕๐๐ บาท จึงใช้วิธีซื้อตั๋วรถสาธารณะแบบ ๒๔ ชั่วโมง นั่งได้ทั้งวัน ทั้งรถใต้ดิน รถเมล์ และรถราง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของเมืองมิลาน ราคาตั๋วใบละ ๓ ยูโร (ราว ๑๕๐ บาท) นับว่าถูกมาก

มิลานมีที่เที่ยวมากมาย ผมมีเวลาแค่วันเดียวจึงต้องเลือกจากหนังสือแนะนำเที่ยวเมืองมิลานราคาเล่มละ ๑๐ ยูโร ซึ่งซื้อจากร้านขายของที่

ระลึกในปราสาทสฟอรัสเอสโก ผมตัดสินใจไปดูพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเลโอนาร์โด ดา วินชี คลองใหญ่ของเมืองมิลาน ม้าของเลโอนาร์โด สนามฟุตบอลเมืองมิลาน และตอนท้ายแทนที่จะไปดูของสวยๆ งามๆ ผมเลือกไปดูของแปลกคือ อาคารที่ “อัปลักษณ์เหลือเกิน” ในเมืองมิลาน แทน

จุดแรก ผมตรงไปดูพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีซึ่งตั้งชื่อเป็นเกียรติแก่เลโอนาร์โด ดา วินชี ผู้เป็นทั้งศิลปิน นักวิทยาศาสตร์ และนักประดิษฐ์ในคนคนเดียวกัน พิพิธภัณฑ์แห่งนี้นับเป็นพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ใหญ่ที่สุดในอิตาลี อยู่ในอาคารของวัด โบราณ ซึ่งสร้างมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ มีเนื้อที่ถึง ๔๐,๐๐๐ ตารางเมตร สิ่งของที่แสดงมีถึง ๑๐,๐๐๐ ชิ้น แบ่งเนื้อหาเป็น ๖ ส่วนคือ วัสดุศาสตร์ การคมนาคมขนส่ง พลังงาน การติดต่อสื่อสาร ศิลปะและวิทยาศาสตร์ ของเลโอนาร์โด และวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เรือดำน้ำ เอส ๕๐๖ มาตั้งแสดงให้เข้าไปชมภายในเรือด้วย รายการหลังนี้ ต้องจองล่วงหน้าเพราะเข้าไปดูได้ที่ละ ๖ คนเท่านั้น

จุดที่สอง เป็นคลองที่ขุดขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๕ สองฝั่งคลองเป็นร้านค้า ภัตตาคาร สำหรับนักท่องเที่ยว วันนั้นพอดีเป็นวันตลาดนัดที่ชาวบ้านนำของมาขายซึ่งจัดกันเพียงเดือนละครั้ง

จุดที่สาม เป็นรูปปั้น “ม้า
เลโอนาร์โด” ซึ่งเป็นรูปปั้นม้าที่ใหญ่
ที่สุดในโลก ตั้งอยู่หน้าสนามแข่งม้า
ของเมืองมิลาน ม้าตัวนี้เลโอนาร์โด
ดา วินชี บั้นด้วยดินเหนียว แต่ไม่มี
การหล่อเป็นโลหะ จึงเสื่อมสูญไป
หลายร้อยปีแล้ว ต่อมาซาร์ลส เดนท์
นักบินชาวอเมริกันพยายามหล่อขึ้น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่ไม่สำเร็จเพราะเงินทุนไม่พอ มาสำเร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยประติมากรชาวอเมริกันชื่อ **นินา อคามู** ซึ่งได้อุทิศให้แก่มืองมิลาน นำไปประดิษฐานไว้หน้าสนามม้าซานซีโร

จุดที่สี่ คือ สนามฟุตบอลเมืองมิลาน ซึ่งอยู่ใกล้ๆ สนามม้า นั่นเอง สนามนี้มี ๒ ชื่อ คือ **สนามซานซีโร** ซึ่งเป็นชื่อของยานั้น อีกชื่อหนึ่งคือ **สนามกุยเซเปเป เมียชซา** (Giuseppe Meazza) ซึ่งเป็นชื่อของยอดนักฟุตบอล กัปตันทีมอินเตอร์มิลานในช่วงทศวรรษ ๑๙๓๐ และยังเป็นกัปตันทีมชาติอิตาลีเข้าแข่งบอลโลก ๒ สมัย ในปี ๑๙๓๔ และ ๑๙๓๘ ด้วย แฟนอินเตอร์มิลานจึงนิยมเรียกชื่อสนามนี้ว่า **“สนามเมียชซา”** แต่แฟนทีมเอซีมิลานจะเรียกสนามนี้ว่า **“ซานซีโร”** เปิดใช้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๙ และมีการขยายอีก ๒ ครั้ง ปัจจุบันจุคนดูได้ ๘๖,๐๐๐ คน ค่าธรรมเนียมเข้าชมสนามคนละ ๑๒.๕ ยูโร มีโกด์ฟาเข้าไปดูถึงห้องแต่งตัวของ ๒ ทีมดัง ได้ถ่ายรูปบนที่นั่งของนักบอลอย่าง **โรนัลดีโญ** เป็นต้น และมีพิพิธภัณฑ์ของทั้งทีมอินเตอร์และเอซีมิลานให้ชมด้วย

จากสนามฟุตบอลมิลาน ผมนั่งรถรางไปลงแถวมหาวิทยาลัย ดูโอโม แล้วลงต่อรถใต้ดินเพื่อไปชม **อาคารยอดอับลักษณ์** ที่สถานีรถใต้ดินดูโอโมนั่นเอง ผมถูกล้วงกระเป๋าทั้งๆ ที่ไปด้วยกัน ๔ คน

สถานีรถไฟใต้ดินคูโอโม เป็นสถานีใหญ่ และผู้คนจอบแจ ผมโดนล้วงกระเป๋าชณะจะเดิน เข้าประตูรถ คนร้ายอย่างน้อย ๒ คน คนหนึ่งเบียดผมเข้าไป ซิดขอบประตูด้านซ้าย อีกคน เดินขวางหน้ากันผมไม่ให้เข้าไป

ในประตูโดยการทิ้งร่มลงบนพื้น แล้วทำที่ก้มลงเก็บพร้อมกับกันผมเอาไว้โดยเอามือดันบริเวณหน้าขาของผม ทำให้ผมตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน ประตูรถก็กำลังจะปิด แต่เดินเข้ารถไม่ได้ เพราะมีคนขวางไว้ ผมพยายามดันพร้อมเบียดตัวจนเข้าไปในรถได้ ขณะที่คนร้ายใช้ร่มขัดประตูรถไม่ให้ปิด แล้วหนีออกประตูไป พอผมตั้งหลักได้ก็นึกคิดว่าถูก “โจมตี” เข้าใจแล้ว พอคล่ากระเป๋าลังกางเกง ก็พบว่ากระเป๋าสตางค์ พร้อมบัตรประจำตัว บัตรเครดิต และบัตรอื่นๆ ไปได้ อันตรธานไปแล้ว แต่ทำอะไรไม่ได้ แม้จะเห็นคนร้ายวิ่งหนีไปซึ่งๆ หน้า เพราะประตูรถใต้ดินปิดและรถก็เคลื่อนออกจากสถานีไปอย่างรวดเร็ว

น้องๆ ที่ไปด้วยนะให้หนึ่งรถย้อนไป เพื่อคนร้ายได้เงินแล้ว อาจทิ้งกระเป๋าวัว ระหว่างทางพบตำรวจ ๒ คน นะให้ไปแจ้งความที่ สถานีตำรวจท่องเที่ยวที่ถนนสุราติ ซึ่งเป็นบริเวณที่อาคารยอดอัปลักษณ์

ตั้งอยู่พอดี ผมกลับไปที่สถานีดูโอโมกระจายกันเดินดูตามถังขยะไม่พบอะไร รีบโทรศัพท์มาเมืองไทยเพื่ออายุบัตรเครดิต แล้วไปสถานีตำรวจเจอ “เพื่อนร่วมทุกข์” หลายคน โดนล้วงกระเป๋าเหมือนกัน ตำรวจรับแจ้งความแบบทงไม่รู้ร้อน โดยต้องรอคิวอยู่หน้าห้องทำงานของตำรวจเวร พักหนึ่งจึงมีคนออกมาถามไถ่ให้กรอกแบบแจ้งความ เสร็จแล้วตำรวจให้สำเนาไปรับแจ้งความประทับตรามาให้ ๑ แผ่น เป็นอันเสร็จพิธี ไม่มีคำแนะนำหรือบอกกล่าวว่าจะให้ทำอะไรต่อไป

ผมไม่รู้สึกทุกข์ร้อนอะไรนักกับท่าทีเฉยชาของตำรวจท่องเที่ยวที่สถานีตำรวจแห่งนั้น เพราะต้องการเพียงไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น ไม่คิดหรือหวังว่าจะได้ของคืน เพียงแต่แปลกใจที่เห็นตำรวจอิตาลีมีเมตตาประชาชนที่เดือดร้อนได้ขนาดนั้น

เคราะห์ดีที่ผมแยกพาสปอร์ต ตัวเครื่องบิน และเงินตราต่างประเทศไว้ในกระเป๋าเสื้อนอกอีก ๒ กระเป๋า เพื่อกระจายความเสี่ยงไว้แล้ว เพราะรู้จักนิสัยพิถีพิถันของบรรดามิจฉาชีพในอิตาลี จึงไม่เดือดร้อนมากนัก ยังเดินทางไปประชุมได้ตามปกติ จนน้องๆ ที่ไปด้วยกันรู้สึกอัศจรรย์ใจที่ผมโดนล้วงกระเป๋าไปแล้ว ยังไม่มีทำหิวตกทุกข์ร้อนอะไร ยังนั่งรถใต้ดินไปดูอาคารอัปลักษณ์ตามที่ตั้งใจไว้ไม่เปลี่ยนแปลง

อาคารอัปลักษณ์ที่พาผมไปพบประสบการณ์อัปลักษณ์ในอิตาลี

เป็นอาคารโด่ง ๖ ชั้น ตั้งอยู่ตรงมุมถนน สร้างโดยสถาปนานิกิจิโอวานนี มูซิโอ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นความพยายามผสมผสานศิลปะโบราณเข้ากับศิลปะสมัยใหม่ แต่ชาวมิลาנדูแล้วไม่เห็นความงามจึงตั้งชื่อว่า “คา บรุตตา” (Ca Brutta) แปลว่า “ช่างน่าเกลียดอะไรเช่นนั้น” (How ugly)

แม้จะถูกล้วงกระเป๋าก็ไปแล้ว แต่ดูอาคารหลังนี้ก็ไม่น่าเห็นว่า จะน่าเกลียดอะไรนักหนา โดยเฉพาะถ้าเทียบกับอาคารจำนวนมากในบ้านเรา แต่ถ้าเทียบกับอาคารสวยงามจำนวนมากในมิลาโน สถาปัตยกรรมชิ้นนี้ก็ไม่น่าเกลียดจริงๆ •

Charles Darwin

ชาร์ลส ดาร์วิน เป็นแบบอย่างของชีวิตที่ทุ่มเททำงานหนัก
เขามีผลงานศึกษาค้นคว้าและตีพิมพ์เผยแพร่รวมแล้วกว่า ๕ หมื่นหน้า
พร้อมกับรูปภาพที่วาดเพื่อบันทึกลักษณะของสิ่งต่างๆ
ที่เขาศึกษาค้นคว้าอีกราว ๕ หมื่นภาพ
ตลอดช่วงชีวิต ๗๓ ปี ๒ เดือน กับ ๗ วัน

วาระสุดท้ายของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน

ผู้สูงอายุส่วนมากคงจำได้ว่า **ชาร์ลส์ ดาร์วิน** เป็นนักวิทยาศาสตร์คนสำคัญคนหนึ่งของโลก ผู้ค้นพบทฤษฎีวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต หนังสือเล่มสำคัญของเขา คือ “กำเนิดของชนิดพันธุ์” (The Origin of Species) ซึ่งลบล้างความเชื่อเรื่องพระเจ้าสร้างโลกและสร้างสรรพสิ่งบนโลก

ชาร์ลส์ ดาร์วิน เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๕๒ และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๕ มีผลงานศึกษาค้นคว้ามากมายเป็นหนังสือที่ตีพิมพ์เผยแพร่รวมแล้วกว่า ๕ หมื่นหน้า พร้อมกับรูปภาพที่วาดเพื่อบันทึกลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่เขาศึกษาค้นคว้าอีกราว ๔ หมื่นภาพ ตลอดช่วงชีวิต ๗๓ ปี ๒ เดือน กับ ๗ วัน

ชาร์ลส ดาร์วิน เป็นอัจฉริยะที่ทุ่มเททำงานหนักตลอดชีวิต เขาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และมีโอกาสเดินทางไปกับเรือหลวงบีเกิลของราชนาวีอังกฤษ เพื่อศึกษาธรรมชาติวิทยาภาคสนาม เป็นเวลาเกือบ ๕ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๗๔ - ๒๓๗๙ ขณะเขามีอายุ ๒๒ - ๒๗ ปี หนังสือ “กำเนิดของชนิดพันธุ์” อันเลื่องชื่อของเขาเขียนเสร็จและพิมพ์จำหน่ายเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๒ ขณะเขามีอายุ ๕๐ ปีเศษ

ชาร์ลส ดาร์วิน มีสุขภาพไม่ดีมาตั้งแต่หลังกลับจากท่องเที่ยวเล โดยหาสาเหตุไม่ได้ มีอาการหัวใจเต้นแรงไม่เป็นจังหวะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ ตื่นเต้นจนควบคุมไม่อยู่ ควบคุมการหายใจไม่ได้ ทำให้เขาต้องทุกข์ทรมานเป็นระยะ จนจุดจริงให้ทำงานได้ช้าลง

■ เอ็มมา ภรรยาของดาร์วิน

เขาแต่งงานเมื่ออายุได้ ๓๐ ปี กับเอ็มมา ลูกพี่ลูกน้องซึ่งแก่กว่าเขาหนึ่งปี เอ็มมาเป็นคนเคร่งศาสนา ในขณะที่ดาร์วินเหมือนนุและพ่อ คือไม่เชื่อในพระเจ้า ทำให้เขามีช่องว่างกับภรรยาในเรื่องสำคัญนี้ แต่ทั้งคู่ก็รักและปฏิบัติต่อ

กันด้วยดีตลอดชั่วชีวิต โดยมีลูกด้วยกันถึง ๑๐ คน คนสุดท้ายเกิดเมื่อ เอ็มมาอายุถึง ๕๐ ปีแล้ว

ดาร์วินเสียชีวิตตอนอายุวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๘ ด้วยโรคหัวใจล้มเหลว มีเอ็มมาและญาติอยู่เคียงข้างในบ้านที่หมู่บ้าน ดาวน์ จังหวัดเค้นท์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชนบทห่างจากกรุงลอนดอนออกไป ๑๖ กม. เขามีอาการคลื่นไส้ ชักกระตุก อาเจียนเป็นเลือดจนเบื่อคนเรากลัวของเขา เมื่ออาการหยุดกำเริบ เขาจะหายใจระรวย แต่จิตใจเข้มแข็งและมีสติดี มีครั้งหนึ่งเขาพูดว่า “ผมไม่กลัวตายแม้แต่น้อยนิด” อีกท้วงหนึ่งเขากระซิบบอกเอ็มมา “ที่รักของผม ที่รักผู้ประเสริฐของผม” ต่อมาเขาพิมพ์ว่า “ถ้าขอได้ จะขอตาย” และพูดคำนี้ซ้ำอีกเหมือนร้องขอ พยายามปลดเปลื้องให้หลุดพ้นจากพันธะชีวิต แล้วกลับไปและตื่นขึ้นอีก มีคนป้อนวิสกี้ให้ ๓ - ๔ ช้อน ต่อมาเขาเป็นลม สลบหลับไหล และจากไปโดยสงบ

เป็นการตายที่งดงาม ที่ฝรั่งเรียกว่า “ตายอย่างมีศักดิ์ศรี” หรือ “ตายอย่างสง่า” (Dying with dignity) ศพของเขาได้รับเกียรติฝังไว้ที่ มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ ในกรุงลอนดอน

ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ หรือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมชาติ ธรรมดาของคนทั่วไป ชาร์ลส ดาร์วิน เป็นแบบอย่างของชีวิตที่ทุ่มเท

ทำงานหนัก ในลักษณะที่งานเป็นเสมือนยาเสพติดของเขา ทั้งๆ ที่สังขารร่างกายมีโรคพยาธิเบียดเบียนเรื้อรังยาวนาน แต่เขาสามารถสร้างผลงานไว้ได้มากมาย และมีความยิ่งใหญ่ถึงขั้นปฏิวัติความเชื่อผิดๆ ของชาวโลก

แม้ในวัยชราเขาก็ไม่เคยหยุดทำงาน งานชิ้นสุดท้ายที่ยังสร้างชื่อเสียงให้เขาเป็นอย่างมาก คือการศึกษาทดลองเรื่อง “ไส้เดือน” ซึ่งน่าสนใจและเป็นหนังสือที่ขายดีมาก เมื่อยามต้องละสังขารจากโรคนี้ไป เขาก็ไม่ทิ้งภาระให้คนที่อยู่ข้างหลังต้องลำบาก เขาจากไปอย่างสงบ ด้วยความกล้าหาญ ไม่กลัวตาย

ชาร์ลส์ ดาร์วิน จึงเป็นแบบอย่างที่ดีของคนทั่วไป โดยเฉพาะของผู้สูงอายุโดยแท้ •

ข้อเขียนส่วนใหญ่เคยตีพิมพ์ใน คอลัมน์ **“เล่าให้ลึก”**
ในวารสาร **“สานพลัง”** ซึ่งเลือกมาเป็นชื่อหนังสือเล่มนี้
คอลัมน์ดังกล่าวเกิดจากคณะผู้จัดทำได้ฟัง **“เรื่องเล่า”** ของผู้เขียน
ที่เล่าในระหว่างการประชุมในโอกาสต่างๆ แล้วเห็นว่าน่าสนใจ
เพราะเห็นว่าเรื่องที่เล่า มีความลุ่มลึก ที่น้อยคนจะรู้
ควรบันทึกไว้และเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสได้อ่าน
จึงติดต่อสอบถามมา ซึ่งผู้เขียนรับปากทันที แม้จะมีงานเต็มมืออยู่แล้ว
เพราะเห็นว่าเป็น **“ของชอบ”** และเพิ่มการระดมเงินเล็กน้อย
เพียงเดือนละครั้งเท่านั้น ซึ่งแทบไม่เป็นการระดมผู้เขียนเลย
สามารถส่งต้นฉบับได้เป็นคนแรกประจำ บ่อยครั้งส่งล่วงหน้าให้หลายเรื่อง
ที่เป็นเช่นนั้น เพราะผู้เขียนเห็นว่างานนี้สำคัญ
จึงทำไว้อย่างเต็มที่ ตามหลักที่ว่า

งานสำคัญ

ต้องทำให้เป็นเรื่องไม่เร่งด่วน

■ นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์

• You are what you read

หนังสือชุด ๓๐๐ ปี เสริม พลังพลานามัย

00005373

สานพลัง สร้างสุขภาพ